

VALSTYBINIO AUDITO ATASKAITA

ŠVIETIMO PAGALBA MOKYKLOSE

2026 m. liepos 13 d.

Nr. VAE-7

Valstybės kontrolė – aukščiausioji valstybinio audito institucija – prižiūri, ar teisėtai ir efektyviai valdomas ir naudojamas valstybės turtas ir kaip vykdomas valstybės biudžetas. Valstybės kontrolė, teikdama audito pastebėjimus ir rekomendacijas, skatina teigiamą ir veiksmingą valstybinio audito poveikį valstybės finansų valdymo ir kontrolės sistemai bei į rezultatus ir visuomenės poreikius orientuotam viešajam valdymui. Daugiau apie Valstybės kontrolės veiklą ir valstybinio audito rezultatus – interneto svetainėje www.valstybeskontrolė.lt.

Pakartotinai naudoti šį dokumentą leidžiama pagal „Creative Commons Attribution 4.0 International“ (CC BY 4.0) licenciją: pakartotinis naudojimas leidžiamas, jei tinkamai nurodoma autorystė ir pakeitimai.

Audito grupė: Rasa Kudžmienė (departamento vadovė), Kristina Česaitienė (grupės vadovė), Ieva Tamkevičienė, Gabija Navickaitė, Rasa Guobienė, Virginija Balkojytė, Violeta Paškonytė.

Valstybinio audito ataskaita pateikta: Lietuvos Respublikos Seimo Audito komitetui, Švietimo ir mokslo komitetui, Švietimo, mokslo ir sporto ministerijai, Nacionalinei švietimo agentūrai, Lietuvos įtraukties švietime centrui.

2026-07-17 atlikti pataisymai: faktų lape įterpėme praleistą mato vienetą „tūkst.“; įžangoje (13 psl.) įterptas priešmokyklinio ugdymo programos pavadinimas; 5 ir 9 prieduose ištaisytos formatavimo klaidos dėl veiklos efektyvumo vertinimo rezultatų pateikimo; 6 priede patikslintas apklaustos grupės pavadinimas iš švietimo pagalbos specialistų į mokytojų; 6 priede ir 7 priedo 6 pav. aprašyme ištaisytos techninės klaidos dėl mokytojų skaičiaus bei procento; 9 priede pakeista iš „R² = 29“ į „R² = 0,29“; 18 priede pakeistas terminas iš akcininkai į dalininkai.

Viršelio vaizdas sukurtas naudojant DI.

TURINYS

PAGRINDINIAI FAKTAI	4
SANTRAUKA	5
ĮŽANGA	13
AUDITO REZULTATAI	15
1. ŠVIETIMO SISTEMA LEIDŽIA MOKINIAMS MOKYTIS ĮTRAUKIUOJU BŪDU, TAČIAU PAGALBA KIEKVIENAM NEUŽTIKRINAMA	15
1.1. Specialiųjų ugdymosi poreikių turintys mokiniai gali mokytis bendrosiose ar specialiosiose mokyklose	15
1.2. Neužtikrinama švietimo pagalba kiekvienam mokiniui pagal jo poreikius	19
1.2.1. Specialiųjų ugdymosi poreikių vertinimo laukimo trukmė neužtikrina operatyvaus poreikių nustatymo	19
1.2.2. Mokiniai neteikiama visa rekomenduota švietimo pagalba	23
1.2.3. Nėra nuoseklios pagalbos, orientuotos į išskirtinių gabumų turinčius vaikus	26
2. ŠVIETIMO PAGALBAI NEPAKANKA IŠTEKLIŲ – FINANSAVIMAS DIDĖJA, SPECIALISTŲ TRŪKUMAS IŠLIEKA	30
2.1. Savivaldybių finansinis įsitraukimas didėja, tačiau skirtumai išlieka	30
2.2. Riboti švietimo pagalbos specialistų pajėgumai mokyklose	33
2.3. Kvalifikacijos tobulinimas įtraukiojo ugdymo srityje išlieka prioritetine sritimi	39
3. MOKINIAMS UŽTIKRINAMA GALIMYBĖ TĘSTI MOKYMĄSI PROFESINIO MOKYMO ĮSTAIGOSE	43
REKOMENDACIJŲ ĮGYVENDINIMO PLANAS	48
PRIEDAI	56

PAGRINDINIAI FAKTAI

12 proc.

mokinių (58 tūkst. iš 471 tūkst.) turėjo specialiųjų ugdymosi poreikių 2025-09-01, iš jų 91 proc. mokėsi kartu su visais mokiniais bendrosiose klasėse.

1 611

mokyklų 2025–2026 m. m. vykdė ikimokyklinio, priešmokyklinio, bendrojo ugdymo programas šalyje, iš jų 33 specialiosios mokyklos ir 65 turinčios specialiųjų klasių.

287,4 mln. Eur

panaudota švietimo pagalbai mokyklose 2025 m., iš jų 199,5 mln. Eur – valstybės biudžeto (mokymo pinigai), 87,9 mln. Eur – savivaldybių biudžetų pinigai. 2024 m. panaudota 233,4 mln. Eur, iš jų 172,9 mln. Eur – valstybės biudžeto, 60,5 mln. Eur – savivaldybių pinigai.

34 proc.

(18 iš 53) pedagoginių psichologinių tarnybų nurodo, kad specialiųjų ugdymosi poreikių vertinimo mokiniui tenka laukti 30 d. d. ar daugiau.

Nėra

išskirtinių gabumų turinčių mokinių atpažinimo, jų vertinimo ir švietimo pagalbos teikimo sistemos.

56 proc.

(123 iš 220) mokinių gavo ne visų rekomenduotų švietimo pagalbos specialistų pagalbą, 5 proc. – negavo jokios.

52 proc.

atrinktų bendrojo ugdymo mokyklų trūksta švietimo pagalbos specialistų, vienam specialistui teko nuo 16 iki 337 mokinių (2025 m. siekta iki 111).

~ 2 kartus daugiau

pinigų reikėtų pedagoginių psichologinių tarnybų rekomenduotai švietimo pagalbai specialiųjų ugdymosi poreikių turinčiam mokiniui, nei šiuo metu skiriama iš valstybės ir savivaldybės biudžetų.

69 proc.

specialiųjų ugdymosi poreikių turinčių mokinių, baigusių 10 ir (ar) 12 klasę bendrojo ugdymo mokyklose, kitais metais tęsė mokymąsi profesinio mokymosi įstaigose; apie 70 proc. jas baigusiujų neįsideda.

SANTRAUKA

Audito svarba

Lietuva siekia tobulinti specialiųjų ugdymosi poreikių turinčių vaikų ugdymo kokybę, laikydamosi lygių galimybių, prieinamumo, švietimo kokybės užtikrinimo principų. Švietimo įstatymas numato, kad mokinių, turinčių specialiųjų ugdymosi poreikių, ugdymą įgyvendina visos privalomąjį ir visuotinį švietimą teikiančios mokyklos. Nuo 2024 m. rugsėjo 1 d. įsigalioję Švietimo įstatymo pakeitimai numato, kad kiekvienam vaikui turi būti sudarytos sąlygos ugdytis kartu su bendraamžiais, užtikrinant įtraukties principą, o mokyklos negali nepagrįstai atsisakyti priimti specialiųjų ugdymosi poreikių turinčių mokinių.

Vienas pagrindinių aspektų, leidžiančių specialiųjų ugdymosi poreikių turintiems vaikams sėkmingai integruotis į mokymosi procesą, yra švietimo pagalba, kuri suprantama kaip mokiniams, jų tėvams, mokytojams ir švietimo teikėjams specialistų teikiama pagalba, kurios tikslas – didinti švietimo veiksmingumą. 2025 m. 57,6 tūkst. (12 proc.) visų ikimokyklinio, priešmokyklinio ir bendrojo ugdymo mokinių turėjo specialiųjų ugdymosi poreikių.

Audito tikslas ir apimtis

Audito tikslas – įvertinti, ar kiekvienam mokiniui, turinčiam specialiųjų ugdymosi poreikių, suteikiama kokybiška švietimo pagalba.

Pagrindiniai audito klausimai – ar užtikrinami pakankami ištekliai švietimo pagalbai teikti visiems mokiniams pagal jų poreikius, atsirandančius dėl išskirtinių asmens gabumų, įgimtų ar įgytų sutrikimų, nepalankių aplinkos veiksnių; ar kiekvienam mokiniui užtikrinamas švietimo prieinamumas atsižvelgiant į jo poreikius, atsirandančius dėl išskirtinių gabumų, įgimtų ar įgytų sutrikimų, nepalankių aplinkos veiksnių.

Audito apribojimai – nevertinome švietimo pagalbos aukštojo mokslo įstaigose ir kito neformaliojo švietimo, nes jis tik papildė formalųjį švietimą, kaip numatyta Švietimo įstatymo 15 str. Švietimo pagalba yra specialistų teikiama pagalba mokiniams, jų tėvams (globėjams, rūpintojams), mokytojams ir švietimo teikėjams, leidžianti padidinti švietimo veiksmingumą¹. Šio audito metu vertinome tik specialiųjų ugdymosi poreikių turintiems mokiniams teikiamą švietimo pagalbą. Specialieji ugdymosi poreikiai² – pagalbos ir paslaugų ugdymo procese reikmė, atsirandanti dėl išskirtinių asmens gabumų, įgimtų ar įgytų sutrikimų, nepalankių aplinkos veiksnių.

Mokiniais laikėme visus asmenis, kurie mokėsi pagal ikimokyklinio, priešmokyklinio ar bendrojo ugdymo programas. Mokyklomis laikėme įstaigas, kuriose ugdoma pagal ikimokyklinio, priešmokyklinio, bendrojo ugdymo programas.

¹ Švietimo įstatymas, 2 str. 29 d.

² Ten pat, 2 str., 26 d.

Audituojami subjektai – Švietimo, mokslo ir sporto ministerija, kuri formuoja valstybės politiką švietimo, švietimo pagalbos, kvalifikacijų sistemos ir kompetencijų pripažinimo srityje, organizuoja, koordinuoja ir kontroliuoja jos įgyvendinimą³; Nacionalinė švietimo agentūra, kuri vykdo valstybės švietimo stebėseną, inicijuoja pedagoginių darbuotojų kvalifikacijos tobulinimo programas, sudaro galimybes pedagoginiams darbuotojams tobulinti kvalifikaciją⁴; Lietuvos įtraukties švietime centras, kurio tikslas – stiprinti švietimo sistemos veiksmingumą, padedant švietimo bendruomenei įvairių ugdymosi poreikių turinčių mokinių ugdymą grįsti įtraukiojo ugdymo kultūra ir praktika⁵.

Duomenis ir informaciją rinkome iš 60 savivaldybių, 102 ugdymo įstaigų (ikimokyklinio, bendrojo ugdymo, profesinio mokymo), 53 pedagoginių psichologinių tarnybų, 44 profesinio mokymo įstaigų, 20 pedagoginių darbuotojų kvalifikacijos tobulinimo įstaigų, 13 aukštųjų mokyklų, Valstybės vaiko teisių apsaugos ir įvaikinimo tarnybos, Užimtumo tarnybos (1 priedas, 57 psl.).

Audituojamas laikotarpis – 2024–2025 mokslo metai, o siekiant įvertinti tendencijas ir pokyčius, naudoti ankstesnių bei 2026 m. duomenys.

Auditas atliktas pagal tarptautinius aukščiausiųjų audito institucijų standartus⁶. Audito kriterijai, atliktos procedūros ir taikyti metodai išsamiau aprašyti 1 priede „Audito kriterijai, atliktos procedūros ir taikyti metodai“ (57 psl.).

Pagrindiniai audito rezultatai

Daugiau nei 90 proc. specialiųjų ugdymosi poreikių turinčių mokinių mokosi bendrosiose klasėse, tačiau daugiau nei pusė šių mokinių nesuteikiama jų poreikius atitinkanti švietimo pagalba arba ji suteikiama pavėluotai, nes užtrunka poreikių nustatymas ir mokyklose trūksta švietimo pagalbos specialistų.

1. Švietimo sistemoje įtvirtintas įtraukusis ugdymas neužtikrina, kad kiekvienas mokinys gautų jam reikalingą pagalbą

Specialiųjų ugdymosi poreikių turintys mokiniai gali mokytis bendrosiose ar specialiosiose mokyklose

- ✓ Lietuvoje daugiau nei 90 proc. specialiųjų ugdymosi poreikių turinčių mokinių mokosi bendrosiose klasėse ar ikimokyklinio ugdymo grupėse (2024–2025 m. m. 94 proc. (74,8 tūkst.), 2025–2026 m. m. 91 proc.). Atitinkamai per mokslo metus 81 proc. (17 iš 21) ir 90 proc. (19 iš 21) atrinktų savivaldybių buvo patenkinti visi prašymai dėl šių mokinių priėmimo į pageidaujamą ar pagal gyvenamąją vietą jam priklausančią mokyklą. 93 proc. (iš 3 971) apklaustų tėvų nurodė, kad jų vaikai buvo priimti į pasirinktą ar norimą mokyklą. Specialiosiose mokyklose ar bendrojo ugdymo mokyklų specialiosiose klasėse mokėsi 1 proc. (5,2 tūkst.) mokinių, tėvų pasirinkimas į jas leisti vaikus nedidėja. Tai leidžia teigti,

³ Vyriausybės 1998-07-21 nutarimu Nr. 914 patvirtinti Švietimo, mokslo ir sporto ministerijos nuostatai, 7.1 p.

⁴ Švietimo, mokslo ir sporto ministro 2023-04-20 įsakymu Nr. V-573 patvirtinti Nacionalinės švietimo agentūros nuostatai, 9 p.

⁵ Švietimo, mokslo ir sporto ministro 2022-10-28 įsakymu Nr. V-1724 patvirtinti Lietuvos įtraukties švietime centro nuostatai, 11 p.

⁶ 3000-asis TAAIS „Veiklos audito standartas“, prieiga per internetą: <https://www.valstybeskontrole.lt/LT/post/15649/>.

kad Lietuvoje yra sudarytos prielaidos specialiųjų ugdymosi poreikių turintiems mokiniams mokytis įtraukiuoju būdu ([1.1 poskyris](#), 15–18 psl.).

- ✓ Savivaldybių ir mokyklų atstovai įvardijo, kad priimant mokinius pasitaiko atvejų, kai mokykla neturi informacijos apie specialiųjų ugdymosi poreikių turinčius mokinius, todėl negali tinkamai suformuoti klasių ir užtikrinti tolygaus šių mokinių pasiskirstymo. Bendrojo ugdymo klasėje rekomenduojama ugdyti ne daugiau kaip 3 mokinius, turinčius didelių ar labai didelių specialiųjų ugdymosi poreikių, tačiau pasitaiko atvejų, kai jų yra ir 6. Nuo 2026–2027 m. m. tėvų prašymai teikiami per centralizuotą sistemą į 24-ių savivaldybių mokyklas, o nuo 2028 m. planuojama ją taikyti visose valstybės ir savivaldybių mokyklose. Ši platforma galėtų būti naudojama kaip priemonė, leidžianti priėmimo metu tėvams nurodyti, ar vaikas turi specialiųjų ugdymosi poreikių ir koks jų lygis, o mokykloms tai leistų iš anksto susipažinti su šia informacija ([1.1 poskyris](#), 15–18 psl.).

Vėluojantis specialiųjų ugdymosi poreikių nustatymas stabdo pagalbos mokiniams teikimą, o išskirtiniai gebėjimai dažnai lieka neatpažinti

- ✓ Įtraukiojo ugdymo procesas prasideda nuo svarbaus etapo – laiku įvertinamų mokinio galimybių bei sunkumų ir pagrįstai nustatomų specialiųjų ugdymosi poreikių. Vis dėlto šiame etape susiduriama su kliūtimis:
 - Pedagoginėse psichologinėse tarnybose susidaro specialiųjų ugdymosi poreikių vertinimo laukiančiųjų eilės – 34 proc. (18 iš 53) tarnybų vertinimo reikia laukti 30 d. d. ar ilgiau. Ilgesnei laukimo trukmei įtakos turi didesnis laisvų švietimo pagalbos specialistų pareigybių skaičius: dėl jų trūkumo vienam specialistui tenka didesnis mokinių skaičius, pvz., 2–3 tūkst. Tarnybai vėluojant atlikti mokinio specialiųjų ugdymo poreikių vertinimą, neužtikrinama, kad tinkama švietimo pagalba būtų pradėta teikti kuo anksčiau. Tarnybose nustatyti socialinių pedagogų ir psichologų pareigybių normatyvai skiriasi net 4 kartus (atitinkamai 8 ir 2 tūkst. mokinių), o tai neprisideda prie apsirūpinimo specialistais ([1.2.1 skirsnis](#), 19–23 psl.).
 - Mokyklos, norinčios vertinti mokinio ugdymosi poreikius, susiduria su tėvų pasipriešinimu. Nesusitarus su tėvais, pirminis vertinimas mokyklose paprastai neatliekamas, nors tėvai apie tai turėtų būti tik informuojami, taip pat neatliekamas ir specialiųjų ugdymosi poreikių vertinimas. 35,8 proc. (19) tarnybų nurodė, kad 2024 m. gavo pranešimų iš mokyklų, kurios negalėjo užregistruoti mokinio vertinimui dėl tėvų nesutikimo. Mokyklos beveik nesinaudoja galimybe kreiptis į Valstybės vaiko teisių apsaugos ir įvaikinimo tarnybą. Tėvų požiūrį dažniausiai bando keisti su vaiku dirbantys pedagogai, tačiau tai užtrunka ([1.2.1 skirsnis](#), 19–23 psl.).
 - Mokinių vertinimui pedagoginėms psichologinėms tarnyboms reikalingi medicininiai dokumentai, 85 proc. (45) tarnybų juos gauna iš tėvų. Priklausomumas nuo tėvų iniciatyvos lemia, kad vertinimo procesas užtrunka ir (ar) daroma neigiama įtaka pagrįstam mokinio poreikių vertinimui, jei tėvai dokumentų nepateikia, pateikia ne visus ar ne laiku ([1.2.1 skirsnis](#), 19–23 psl.).
 - 88–98 proc. iš 50 tarnybų nurodė, kad specialiesiems pedagogams, logopedams, socialiniams pedagogams, psichologams trūksta adaptuotų, standartizuotų vertinimo instrumentų mokinių vertinimui atlikti. Dėl to tarnybų specialistai naudoja nestandartizuotus, neadaptuotus vertinimo instrumentus. Šių priemonių trūksta 73 proc. (1 560 iš 2 128) mokyklose dirbančių švietimo pagalbos specialistų. Metodiškai pagrįstų vertinimo instrumentų trūkumas riboja galimybes objektyviai įvertinti mokinių specialiuosius ugdymosi poreikius ir užtikrinti bendrą vertinimo

praktiką skirtingose tarnybose ar mokyklose, atliekant vertinimą iki nukreipimo tarnyboms ([1.2.2 skirsnis](#), 23–26 psl.).

- Pedagoginėms psichologinėms tarnyboms nėra nustatyta jokių išimčių ar apribojimų dėl specialiųjų ugdymosi poreikių, susijusių su išskirtiniais mokinių gebėjimais, (ne)vertinimo ir pagalbos nustatymo. Trūksta reglamentavimo ir metodikų, todėl tarnybų atstovai neatlieka tokio vertinimo ir mano, kad tai nėra jų atsakomybė, o mokykloms trūksta įrankių tokiems mokiniams atpažinti. Nesant koordinuoto gabių vaikų ugdymo atpažinimo ir poreikių nustatymo, nėra sąlygų teikti reikalingą švietimo pagalbą ([1.2.3 skirsnis](#), 26–29 psl.).

Ne kiekvienam specialiųjų ugdymosi poreikių turinčiam mokiniui užtikrinamas paskirtos švietimo pagalbos prieinamumas mokyklose

- ✓ Švietimo pagalbos užtikrinimas mokiniams, turintiems specialiųjų ugdymosi poreikių, yra esminė sąlyga, garantuojanti jų įtrauktį ir lygiavertes galimybes mokytis bei tobulėti, tačiau šios pagalbos nepakanka:
 - Nustatėme, kad daugiau nei pusei (56 proc., 123 iš 220) mokinių aplankytose mokyklose nebuvo teikiamos visos pedagoginių psichologinių tarnybų rekomenduotos švietimo pagalbos specialistų paslaugos, o 5 proc. mokinių – neteikė jokių. 27 proc. (1 085 iš 3 971) tėvų teigia, kad jų vaikai mokykloje negauna visų reikalingų specialistų pagalbos, todėl 57 proc. (615) iš jų lankėsi pas specialistus už mokyklos ribų. Pagrindinė priežastis, ribojanti švietimo pagalbos prieinamumą mokyklose, – švietimo pagalbos specialistų ir mokinio padėjėjų trūkumas: švietimo pagalbos specialistų trūksta 52 proc. bendrojo ugdymo mokyklų, mokinio padėjėjų – 40 proc., profesinio mokymo mokyklose atitinkamai 75 ir 55 proc. ([1.2.2 skirsnis](#), 23–26 psl.).
 - 30 proc. (18 iš 60) savivaldybių vienam švietimo pagalbos specialistui bendrojo ugdymo mokyklose teko daugiau mokinių nei siekiama (2025 m. – 111, 2026 m. siekis – 108). Savivaldybėse vienam specialistui tenka nuo 60 iki 176 mokinių, o mokyklose – nuo 16 iki 337. Nacionalinės švietimo agentūros duomenimis, 2024–2025 m. m. 6 proc. (53 iš 859) mokyklų neturėjo nė vieno švietimo pagalbos specialisto. Su specialistų trūkumu susidūrė 91 proc. (19 iš 21) atrinktų savivaldybių, o 45 proc. (46 iš 102) atrinktų mokyklų buvo neužimtų švietimo pagalbos specialistų pareigybių. Pagrindinė priežastis – specialistų (asmenų) trūkumas darbo rinkoje. Trūkstant specialistų, mokyklos (12) kreipėsi į savivaldybes dėl papildomo finansavimo, pirkė specialistų paslaugas (4), kreipėsi į pedagogines psichologines tarnybas (2). Ministerija, siekdama pritraukti specialistų, moka išmokas pedagogikos studijų programų studentams, skiria tikslines išmokas paskutinio kurso studentams, įsipareigojusiems tam tikrą laiką dirbti mokykloje. Esant specialistų trūkumui, mokiniai negauna visos reikalingos pagalbos, specialistų dėmesio trūksta ir mokytojams, dirbantiems su specialiųjų ugdymosi poreikių turinčiais mokiniais, – tai nurodo 41 proc. (3 977 iš 9 737) mokytojų ([2.2 poskyris](#), 33–39 psl.).
 - 2023–2025 m. m. užimtų mokinio padėjėjo pareigybių daugėjo, o vienam padėjėjui vidutiniškai tenkantis bendras specialiųjų ugdymosi poreikių turinčių mokinių skaičius sumažėjo (nuo 15 iki 9). 69-iose atrinktose mokyklose vienai mokinio padėjėjo užimtai pareigybei 2025–2026 m. m. teko nuo 1 iki 27 specialiųjų ugdymosi poreikių turinčių mokinių. 88 proc. (8 571 iš 9 737) mokytojų mano, kad mokinio padėjėją turėti naudinga, tačiau pabrėžia jų kompetencijos ir aktyvaus įsitraukimo svarbą. Patys padėjėjai nurodo, kad jiems tenka per didelis mokinių skaičius (pvz.,

3–4 mokiniai skirtingose klasėse, 6–8 vienoje klasėje, vienam padėjėjui net keli sudėtingi atvejai), todėl jie nespėja dalyvauti visose pamokose, o mokiniai ir mokytojai lieka be reikalingos pagalbos ([2.2 poskyris](#), 33–39 psl.).

- Nustatėme, kad Švietimo informacinės sistemos rodiklis „Švietimo pagalbą gaunančių mokinių dalis“ (atsakinga Nacionalinė švietimo agentūra) turi parodyti realų visų mokyklų pagalbos teikimą, tačiau neaišku, kokių informacijos šaltinių duomenimis jis apskaičiuojamas. To negalėjo paaiškinti nei ministerija, nei Nacionalinė švietimo agentūra, nei Lietuvos įtraukties švietime centras. Nežinant, kokia dalis rekomenduotos švietimo pagalbos buvo faktiškai suteikta, sudėtinga priimti sprendimus dėl švietimo pagalbos užtikrinimo ([1.2.2 skirsnis](#), 23–26 psl.).
- ✓ 76 proc. (16 iš 21) atrinktų savivaldybių 2024 ir 2025 m. taikė specialistų pritraukimo, parengimo ar išlaikymo priemones, dažniausiai finansines. Nepaisant to, Užimtumo tarnybos duomenimis, 2025 m. švietimo pagalbos specialistų ieškojo 1 157 darbdaviai, o darbo ieškančiųjų registravosi beveik 3 kartus mažiau – 428 asmenys. Logopedų laisvų darbo vietų buvo 7 kartus daugiau nei ieškančiųjų. Ministerija, siekdama pritraukti specialistų, moka išmokas studentams. Trijų aukštųjų mokyklų duomenimis, pirmaisiais metais po studijų pagal specialybę įsidarbino 57–83 proc. specialiųjų pedagogų, logopedų, socialinių pedagogų, psichologų. Jos nurodo, kad esant pedagogų trūkumui, dalis pedagoginių studijų studentų įsidarbina dar studijų metu. Po studijų dirbti mokykloje planuoja apie 80 proc. (455 iš 571) į apklausą atsakiusių pedagogikos krypties studentų ([2.2 poskyris](#), 33–39 psl.).
- ✓ Šiuo metu nėra bendros metodikos, kuri reglamentuotų specialiųjų ugdymosi poreikių turinčių mokinių pasiekimų vertinimą, todėl sudėtinga objektyviai vertinti individualių jų pažangą. Mokytojai vadovaujasi bendrais vertinimo principais, tačiau 70 proc. (6 800 iš 9 737) mokytojų neaišku, kaip vertinti šių mokinių pasiekimus, todėl vertina įvairiai – dažnai derina žinių ir pastangų vertinimą. 80 proc. (82 iš 102) atrinktų mokyklų ir 74 proc. (7 157 iš 9 737) mokytojų mano, kad tokia metodika reikalinga. Nesant bendro vertinimo, specialiųjų ugdymosi poreikių turintys mokiniai mokyklose gali būti vertinami skirtingai ([1.2.2 skirsnis](#), 23–26 psl.).
- ✓ Pedagogų ir švietimo pagalbos specialistų kvalifikacijos tobulinimui 2025 m. iš viso panaudota 3,9 mln. Eur (duomenys apie įtraukiojo ugdymo sritį nerenkami): 3,5 mln. Eur iš valstybės biudžeto ir 0,4 – iš savivaldybių. 2024–2025 m. m. daugiau nei 70 proc. atrinktų mokyklų mokytojų ir švietimo pagalbos specialistų dalyvavo mokymuose pagal nacionalines ir ilgalaikes programas įtraukiojo ugdymo srityje ir kituose kvalifikacijos tobulinimo renginiuose (mokymuose, seminaruose, konferencijose), kurių 80 proc. (653 iš 822) organizavo akredituotos pedagoginių darbuotojų kvalifikacijos tobulinimo ir kitos įstaigos, turinčios tokią teisę. 79 proc. (1 677 iš 2 128) švietimo pagalbos specialistų nurodė dalyvaujantys reikalinguose mokymuose. Pedagogų ir švietimo pagalbos specialistų kvalifikacijos tobulinimas įtraukiojo ugdymo srityje išlieka prioritetine sritimi iki 2028 m., todėl jiems ir toliau bus organizuojami mokymai ([2.3 poskyris](#), 39–43 psl.).

2. Nors finansavimas didėja, savivaldybių indėlio netolygumai lemia skirtingas galimybes mokiniams gauti švietimo pagalbą

- ✓ Dar ne visos savivaldybės prisideda prie švietimo pagalbos finansavimo, nors bendras savivaldybių įsitraukimas didėja.

- Bendras finansavimas švietimo pagalbai kasmet augo: 2023 m. – 185,7 mln. Eur, 2024 m. – 233,4, 2025 m. – 287,4. Savivaldybių biudžetų pinigų dalis per šį laikotarpį išaugo nuo 24 iki 31 proc., tačiau jų įsitraukimas išlieka netolygus – 2025 m. vienam mokiniui panaudota nuo 1 iki 648 Eur, o viena savivaldybė pinigų neskyrė. Tai priklauso nuo savivaldybių požiūrio ir finansinių galimybių. Finansavimas iš valstybės biudžeto nuo 2024 m. kasmet didėjo po 14–15 proc., kartu augo ir vienam mokiniui tenkantys švietimo pagalbos pinigai: 2024 m. – 352 Eur, 2025 m. – 408 Eur, 2026 m. planuojama 469 Eur. Pagal 34 pavyzdžius iš 11 atrinktų mokyklų nustatėme, kad vidutiniškai švietimo pagalbai specialiųjų ugdymosi poreikių turinčiam mokiniui reikėtų 2 kartus daugiau pinigų, nei vidutiniškai skiriama bendrai iš valstybės ir savivaldybės biudžetų. Vertinant pagal specialiųjų ugdymosi poreikių lygius, finansavimo pakanka tik nedidelių poreikių turintiems mokiniams ([2.1 poskyris](#), 30–33 psl.).
- Papildomai įtraukusis ugdymas finansuojamas vykdant projektus. Viena didžiausių iniciatyvų – „Tūkstantmečio mokyklų“ programa, pagal kurią iki 2026 m. šiai sričiai planuota panaudoti 24 mln. Eur infrastruktūrai, 26,5 mln. Eur – įrangai, priemonėms, kompetencijų tobulinimui, ugdymo veikloms ir tinklaveikiai. Tačiau projektui pasibaigus, nėra numatyta pinigų veiklų tęstinumui. Iki 2027 m. vykdomas 12,7 mln. Eur vertės „Mokinių įvairovei atvirų grupių, klasių sudarymo ir ugdymo organizavimo jose projektas“ (Atvirų klasių projektas), kurio tikslas – sudaryti sąlygas įvairių ugdymosi poreikių turinčių mokinių įtraukčiai (ugdyme kartu su mokytoju dalyvauja antrasis mokytojas ir mokytojo padėjėjas). Projekte dalyvavo 57-ių mokyklų 103 klasės, kurios teigiamai vertina šią galimybę. 2026–2028 m. atviroms klasėms ministerija suplanavo kasmet skirti po 3,2 mln. Eur ([2.1 poskyris](#), 30–33 psl.).
- ✓ Valstybės biudžeto pinigais finansuojama švietimo pagalba profesinio mokymo įstaigose, tačiau apie jų panaudojimą nacionaliniu lygiu informacija nerenkama, profesinės mokyklos už juos neatsiskaito. 2024 m. profesinio mokymo įstaigose švietimo pagalbai panaudotų ir skirtų pinigų santykis buvo 121 proc. (7,5 iš 6,2 mln. Eur). Neturint patikimos informacijos apie panaudojamus pinigus, sudėtinga priimti sprendimus dėl švietimo pagalbos profesinio mokymo įstaigose užtikrinimo ([2.1 poskyris](#), 30–33 psl.).

3. Mokiniais užtikrinama galimybė tęsti mokymąsi profesinio mokymo įstaigose

- ✓ Specialiųjų ugdymosi poreikių turintys mokiniai renkasi profesinio mokymo programas, tačiau didžioji jų dalis po studijų neįsidarbina.
 - 69 proc. (257 iš 370) atrinktų mokyklų specialiųjų ugdymosi poreikių turinčių mokinių, 2024–2025 m. m. baigusių 10 ir (ar) 12 klasę bendrojo ugdymo mokyklose, kitais metais tęsė mokymąsi profesinio mokymosi įstaigose. Daugiau nei 90 proc. specialiųjų ugdymosi poreikių turinčių baigiamojo kurso mokinių, baigę profesinio mokymo programas, įgijo kvalifikaciją, tačiau apie 70 proc. baigusiųjų neįsidarbina ([3 skyrius](#), 43–47 psl.).
 - 2025–2026 m. m. 75 proc. (33 iš 44) profesinio mokymo įstaigų vykdė modulinės profesinio mokymo programas asmenims, neįgijusiems reikiamo išsilavinimo. Pagal šias programas gali mokytis ir specialiųjų ugdymosi poreikių dėl intelekto sutrikimų turintys asmenys. Tokių įstaigų 2024–2025 m. daugėjo (nuo 24 iki 33), padvigubėjo

besimokančiųjų (nuo 452 iki 955), daugėjo mokymosi programų (nuo 11 iki 15). Daugiausia mokinių mokėsi virėjo (390) ir dažytojo-tinkuotojo padėjėjo (216) profesijos. Mažiausiai paklausios programos, pvz., kambarių tvarkytojo (3), keramiko padėjėjo (6), pynėjo iš vytelių (12) ir pan., gali neužtikrinti pakankamų įsidarbinimo galimybių šiuolaikinėje darbo rinkoje ([3 skyrius](#), 43–47 psl.).

Rekomendacijos

Švietimo, mokslo ir sporto ministerijai

1. Siekiant užtikrinti specialiųjų ugdymosi poreikių turintiems mokiniams jų poreikius atliepiantį ugdymą ir švietimo pagalbą, diegti atvirųjų klasių modelius:
 - 1.1. atnaujinti kriterijus, kuriuos atitinkančiose pradinio ir pagrindinio ugdymo klasėse privalo dirbti antrasis mokytojas;
 - 1.2. atnaujinti kriterijus, kuriuos atitinkančiose pradinio ir pagrindinio ugdymo klasėse privalo dirbti švietimo pagalbą teikiantis asmuo.
2. Siekiant, kad visose ikimokyklinio, priešmokyklinio ir bendrojo ugdymo mokyklose mokiniams būtų užtikrinta švietimo pagalba, pagal mokymo pinigų panaudojimo ir suteiktos švietimo pagalbos analizės rezultatus nustatyti priemonės švietimo pagalbos prieinamumui didinti.
3. Siekiant užtikrinti švietimo pagalbos teikimo stebėseną ir duomenimis pagrįstus politikos formuotojo sprendimus švietimo pagalbos srityje, įpareigoti mokyklas ir sudaryti joms sąlygas Mokinių registre pildyti specialiųjų ugdymosi poreikių vertinimo formas, kuriose būtų fiksuojama kiekvienam mokiniui rekomenduotų švietimo pagalbos specialistų faktiškai mokiniui suteiktos pagalbos apimtis.
4. Siekiant sudaryti sąlygas atpažinti ir ugdyti išskirtinius mokinių gabumus, nustatyti specialiųjų ugdymosi poreikių, kylančių dėl išskirtinių gabumų, atpažinimo, vertinimo mokykloje ir pedagoginėje psichologinėje tarnyboje bei ugdymo pritaikymo priemones.
5. Siekiant užtikrinti vaikų teisę į išsilavinimą ir švietimo pagalbą, nustatyti mokyklos veiksmų seką tais atvejais, kai tėvai (globėjai, rūpintojai) nesutinka atlikti pirminio vertinimo, atsisako pasirašyti pirminio ar specialiųjų ugdymosi poreikių vertinimo išvadą, neatvyksta susipažinti su dokumentais arba nereaguoja į mokyklos ir (ar) pedagoginės psichologinės tarnybos kvietimus.
6. Siekiant sudaryti sąlygas kuo objektyviau įvertinti mokinių specialiuosius ugdymosi poreikius ir suformuoti išsamias rekomendacijas mokinių ugdymui, papildyti mokinio specialiųjų ugdymosi poreikių vertinimą panaudojant mokinio sveikatos pažymėjime pateiktą informaciją.
7. Siekiant objektyvaus ir tolygaus specialiųjų ugdymosi poreikių turinčių mokinių pasiekimų vertinimo visoje šalyje, parengti mokytojams skirtą programą mokinių ugdymosi poreikiams atpažinti ir pritaikyti įvairių galių ir gebėjimų mokiniams individualios pažangos stebėjimo įrankius (numatant vertinimo formas).

8. Siekiant, kad informacija apie mokinių specialiuosius ugdymosi poreikius laiku pasiektų mokyklas ir leistų pasirengti teikti švietimo pagalbą ir formuoti klases, suteikti galimybę mokykloms su informacija apie nustatytus naujai priimamų mokinių specialiuosius ugdymosi poreikius susipažinti anksčiau nei rugsėjo 1 d.
9. Siekiant, kad visose profesinio mokymo įstaigose mokiniams būtų užtikrinta švietimo pagalba ir politikos formuotojas galėtų priimti reikiamus sprendimus, vertinti pedagoginės psichologinės tarnybos rekomenduotos ir mokyklų faktiškai mokiniui suteiktos švietimo pagalbos apimtį.
10. Siekiant, kad asmenims, turintiems intelekto sutrikimų, būtų prieinamos į šiuolaikines tendencijas ir praktinių kompetencijų įgijimą orientuotos profesinio mokymo programos, pagal darbdavių ir darbo rinkos poreikius inicijuoti Lietuvos kvalifikacijų sandaros (LTKS) II lygio kvalifikacijų aprašų peržiūrėjimą ir papildymą įtraukiant naujas kvalifikacijas.

Lietuvos įtraukties švietime centrui

11. Siekiant, kad visų pedagoginių psichologinių tarnybų ir mokyklų švietimo pagalbos specialistai galėtų vienodai vertinti mokinių specialiuosius ugdymosi poreikius:
 - 11.1. sukurti ir įdiegti vaiko pedagoginio psichologinio vertinimo proceso standartą;
 - 11.2. įsigyti / parengti vaiko pedagoginio psichologinio vertinimo instrumentus.

Rekomendacijų įgyvendinimo priemonės ir terminai, laukiamas audito poveikis ir pokyčių vertinimo rodikliai pateikti ataskaitos dalyje „Rekomendacijų įgyvendinimo planas“ (48 psl.). Aktualią informaciją apie rekomendacijų įgyvendinimo būklę, rezultatus ir įvykusių pokyčius skelbiama atviruose duomenyse Valstybės kontrolės interneto svetainėje <https://www.valstybeskontrolė.lt/LT/AtviriDuomenys>.

ĮŽANGA

Nuo 2024-09-01 įsigaliojus Švietimo įstatymo pakeitimams, įtvirtintas įtraukties principas, pagal kurį savivaldybės privalo užtikrinti visiems mokiniams lygias galimybes ugdytis kartu su bendraamžiais ir gauti reikiamą švietimo pagalbą. Švietimo pagalba yra vienas pagrindinių aspektų, leidžiančių specialiųjų ugdymosi poreikių turintiems vaikams sėkmingai integruotis į mokymosi procesą. Švietimo tikslus, švietimo sistemos principus ir sandarą, švietimo veiklos ir santykių pagrindus, valstybės įsipareigojimus švietimo srityje nustato Švietimo įstatymas⁷. Įstatymas apibrėžia, kas yra švietimo pagalba, specialioji, pedagoginė ir specialioji pagalba, užtikrinanti švietimo prieinamumą specialiųjų ugdymosi poreikių (toliau – SUP) turintiems mokiniams⁸. Švietimo pagalba – specialistų teikiama pagalba mokiniams, jų tėvams (globėjams, rūpintojams), mokytojams ir švietimo teikėjams, leidžianti padidinti švietimo veiksmingumą.

Audito metu vertinome SUP mokiniams teikiamą švietimo pagalbą. Mokiniais laikėme visus asmenis, kurie mokėsi pagal ikimokyklinio, priešmokyklinio ar bendrojo ugdymo programas.

Politiką formuoja Švietimo, mokslo ir sporto ministerija (toliau – ŠMSM), stebėseną vykdo Nacionalinė švietimo agentūra (toliau – NŠA), ugdyti įvairių poreikių turinčius mokinius švietimo bendruomenei padeda Lietuvos įtraukties švietime centras (toliau – LĮŠC). Švietimo pagalbos srityje veikia keturi nacionaliniai centrai, kurie specializuojasi konkrečioje specialiųjų ugdymosi poreikių srityje ir konsultuoja švietimo įstaigas, taip pat devyni regioniniai centrai⁹, kurių paskirtis – konsultuoti mokyklas, kaip pritaikyti ugdymo turinį, organizuoti ir teikti švietimo pagalbą, ir kt. (1 pav.).

1 pav. Švietimo pagalbos srityje veikiančios įstaigos

Šaltinis – Valstybės kontrolė pagal teisės aktus

⁷ 1 str.

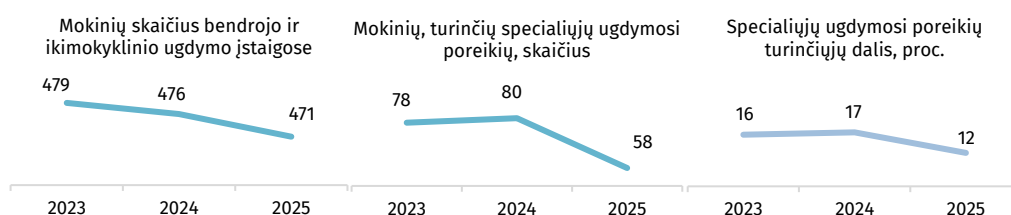
⁸ 2 str., 22 str., 34 str.

⁹ Šiuo metu iš 33 specialiųjų mokyklų 9 atlieka regioninio specialiojo ugdymo centro funkciją, t. y. konsultuoja mokyklas.

Švietimo pagalba mokiniui teikiama mokyklose. 2025-09-01 šalyje veikė 1 611 mokyklų, iš jų 1 266 savivaldybės, 62 valstybės ir 283 nevalstybinės mokyklos. Lietuvoje mokosi 471 tūkst. mokinių (savivaldybių mokyklose – 422 tūkst., valstybinėse – 12 tūkst., nevalstybinėse – 36,9 tūkst.), iš jų bendrojo ugdymo mokyklose – 347,7 tūkst. mokinių. Dar apie 2,7 tūkst. mokinių pagal bendrojo ugdymo programas mokosi profesinio mokymo įstaigose.

Lietuvoje per trejus mokslo metus SUP turinčių mokinių dalis sumažėjo nuo 16 iki 12 proc. (2 pav.). Šiuos pokyčius lėmė pasikeitusi nedidelių SUP turinčių vaikų registravimo tvarka – nuo 2024-09-01 vaikai, kuriems reikalinga, pvz., tik logopedo pagalba ir jie nevertinti pedagoginės psichologinės tarnybos (PPT), neberegistruojami kaip turintys nedidelių SUP.

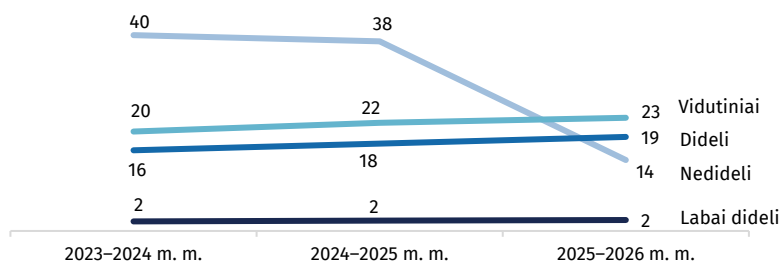
2 pav. Specialiųjų ugdymosi poreikių turinčių mokinių skaičius (tūkst.) ir specialiųjų ugdymosi poreikių turinčių mokinių dalis (proc.).

Šaltinis – Valstybės kontrolė pagal Nacionalinės švietimo agentūros duomenis

SUP lygiai skirstomi į nedidelius, vidutinius, didelius ir labai didelius¹⁰. Daugiausia SUP turinčių mokinių turi vidutinius SUP (3 pav.).

3 pav. Mokinių, turinčių specialiųjų ugdymosi poreikių, skaičius pagal poreikių lygius, tūkst.

Šaltinis – Valstybės kontrolė pagal Nacionalinės švietimo agentūros duomenis

2024–2025 m. švietimo pagalbai mokyklose panaudota 520,8 mln. Eur valstybės ir savivaldybių pinigų: 372,4 mln. Eur valstybės biudžeto¹¹ (tiesiogiai su švietimo pagalba susiję pinigai), 148,4 mln. Eur savivaldybių biudžetų (išskyrus mokymo pinigus). Per tą patį laikotarpį šiai sričiai panaudota apie 11,5 mln. Eur projektų pinigų, išskyrus „Tūkstantmečio mokyklų“ programą, kurios įtraukiojo ugdymo daliai iki 2026 m. planuota skirti apie 50,5 mln. Eur.

¹⁰ Švietimo ir mokslo, sveikatos apsaugos ir socialinės apsaugos ir darbo ministrų 2011-07-13 įsakymu Nr. V-1265/V-685/A1-317 patvirtintas Mokinių, turinčių specialiųjų ugdymosi poreikių, grupių nustatymo ir jų specialiųjų ugdymosi poreikių skirstymo į lygius tvarkos aprašas, 10 p.

¹¹ 2025 m. skirti pinigai.

AUDITO REZULTATAI

1. ŠVIETIMO SISTEMA LEIDŽIA MOKINIAMS MOKYTIS ĮTRAUKIUOJU BŪDU, TAČIAU PAGALBA KIEKVIENAM NEUŽTIKRINAMA

1.1. Specialiųjų ugdymosi poreikių turintys mokiniai gali mokytis bendrosiose ar specialiosiose mokyklose

1. Europoje pabrėžiama įtraukiojo ugdymo svarba, SUP turinčių mokinių įtrauktis į bendrojo ugdymo įstaigas¹², 2026 m. numatytos kryptys, formuojančios įtraukiojo ugdymo ateitį¹³. Europos šalyse situacija skiriasi, pvz., Italija deklaruoja, kad joje specialiųjų mokyklų nėra nuo 1977 m., Estija 2025–2026 m. m. planuoja reorganizuoti kai kurių specialiųjų mokyklų valdymą dėl mažo mokinių kiekio, tačiau panaikinti jų neplanuoja¹⁴. Lietuvoje nuo 2024 m. rugsėjo visos švietimo įstaigos turi priimti SUP turinčius mokinius, kurie gali mokytis bendrosiose mokyklose bendrosiose arba specialiosiose klasėse ir specialiųjų mokyklų specialiosiose klasėse¹⁵. Į specialiąją mokyklą ar klasę priimami tik didelių ir labai didelių SUP turintys asmenys¹⁶. Mokyklą didelių ar labai didelių SUP turinčiam vaikui, atsižvelgę į vaiko ugdymosi ir kitus poreikius bei specialistų rekomendacijas, parenka tėvai¹⁷. Mokinys privalo būti priimamas į mokyklą, priklausančią jam pagal gyvenamąją teritoriją, arba į kitą bendrojo ugdymo mokyklą tuo atveju, jeigu joje yra laisvų vietų¹⁸. Vertiname, ar visi prašymai atrinktose savivaldybėse priimti SUP turintį mokinį į pageidaujamą ar pagal gyvenamąją vietą jam priklausančią mokyklą buvo patenkinti¹⁹; ar visos savivaldybės kasmet vykdė bent vieną priemonę, kad mokyklos galėtų priimti visus norinčius jose mokytis mokinius, turinčius SUP²⁰; ar visose atrinktų mokyklų specialiosiose klasėse nėra nė vieno mokinio, turinčio vidutinių ir nedidelių SUP²¹; ar 2024–2025 m. m. negauta nė vieno skundo dėl SUP turinčio vaiko nepriėmimo į pagal gyvenamąją vietą priskirtą ar tėvų pasirinktą mokyklą²².

¹² Jungtinių Tautų neįgaliųjų teisių konvencija, 24 str.; prieiga internetu: [Education – Inclusion Europe](#) (žiūrėta 2026-03-28).

¹³ Ten Pillars Shaping The Future Of Inclusive Education, European Agency for Special Needs and Inclusive Education 2026.

¹⁴ Estonia to centrally manage special needs schools. 2025. Prieiga internetu: <https://news.err.ee/1609582975/estonia-to-centrally-manage-special-needs-schools> (žiūrėta 2026-02-01).

¹⁵ Švietimo įstatymas, 14 str., 7 d.

¹⁶ Ten pat, 29 str. 4 d.

¹⁷ Įtraukties švietime plėtros gairės. Švietimo, mokslo ir sporto ministerija, 2022.

¹⁸ Švietimo įstatymas, 29 str. 3 d.

¹⁹ Ten pat, 29 str. 3 d.

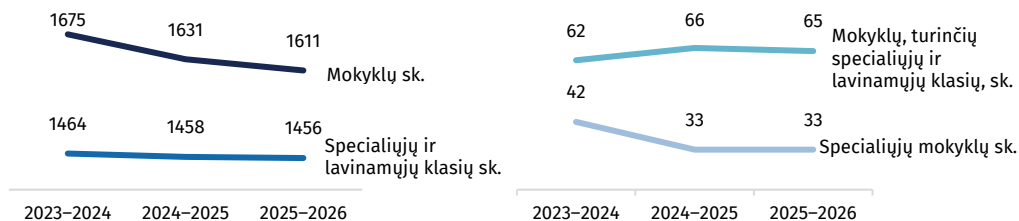
²⁰ Ten pat, 28 str. 6 d.

²¹ Švietimo ir mokslo, sveikatos apsaugos, socialinės apsaugos ir darbo ministrų 2011-07-13 įsakymu Nr. V-1265/V-685/A1-317 patvirtintas Mokinių, turinčių specialiųjų ugdymosi poreikių, grupių nustatymo ir jų specialiųjų ugdymosi poreikių skirstymo į lygius tvarkos aprašas, 2 priedas, 6 p.

²² Švietimo įstatymas, 29 str. 3 d.

2. 2023–2024 m. m. šalyje mažėjo bendras mokyklų skaičius, taip pat specialiųjų mokyklų. Nežymiai didėjo mokyklų, turinčių specialiąsias ir lavinamąsias klases, tačiau bendras specialiųjų ir lavinamųjų klasių skaičius praktiškai nekito (4 pav.).

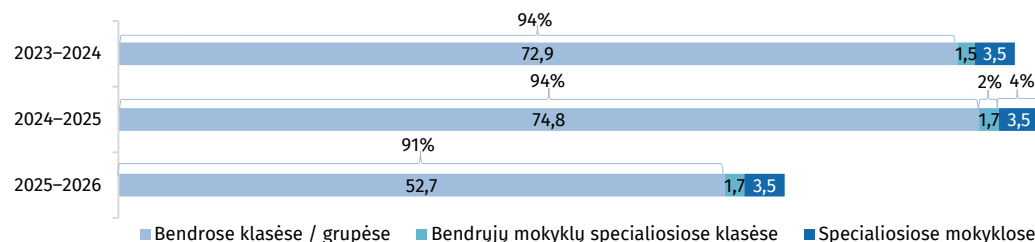
4 pav. Bendras mokyklų skaičius, iš jų mokyklų, turinčių specialiąsias ir lavinamąsias klases, skaičius ir specialiųjų mokyklų bei specialiųjų ir lavinamųjų klasių skaičius

Šaltinis – Valstybės kontrolė pagal Nacionalinės švietimo agentūros duomenis

3. Daugiau nei 90 proc. SUP turinčių mokinių mokosi bendrosiose klasėse ar grupėse²³. Specialiosiose mokyklose 2024–2025 m. m. buvo ugdomi 4 proc. (3,5 tūkst. iš 80) SUP turinčių mokinių, o bendrųjų mokyklų specialiosiose klasėse – 2 proc. (1,7 tūkst. iš 80) (5 pav.). Specialiosiose mokyklose ar specialiosiose bendrojo ugdymo mokyklų klasėse iš viso mokėsi 1 proc. (5,2 tūkst. iš 476,3) visų šalies mokinių²⁴. Visų šių mokinių SUP buvo dideli arba labai dideli.

5 pav. Specialiųjų ugdymosi poreikių turinčių mokinių skaičius pagal klases, kuriose mokosi, tūkst.

Šaltinis – Valstybės kontrolė pagal Nacionalinės švietimo agentūros duomenis

Nuo 2024–2025 m. m. mokinių, turinčių didelių ar labai didelių SUP, skaičius padidėjo 4,8 proc. (nuo 19 744 iki 20 682), tačiau ugdomų bendrųjų mokyklų specialiosiose ir lavinamosiose klasėse arba specialiosiose mokyklose skaičius nepadidėjo (sumažėjo 24 mokiniams). Tai rodo, kad tėvai linkę rinktis bendrojo ugdymo, o ne specialiąsias mokyklas.

4. Visos atrinktos savivaldybės (21) (3 priedas) nurodė turinčios informacijos apie kiekvienos mokyklos pasirengimą priimti įvairių SUP turinčius mokinius. 86 proc. (18 iš 21) šių savivaldybių, siekdamas, kad mokyklos galėtų priimti visus norinčius jose mokytis ir SUP turinčius mokinius, 2024–2025 m. vykdė 193 priemones, pvz., organizavo mokymus, prisidėjo prie aplinkos pritaikymo, priemonių įsigijimo, kt. Dar dvi savivaldybės nurodė, kad tokias priemones vykdė, tačiau jų neįvardijo, o viena nurodė, kad tokių priemonių nevykdė. 88 proc. (170 iš 193) savivaldybių suplanuotų priemonių jau įgyvendintos ir apėmė 105 mokyklas, jų įgyvendinimui panaudota 5,1 mln. Eur.
5. Visos (21) atrinktos savivaldybės į savo priėmimo tvarkų aprašus yra persikėlusios ŠMSM

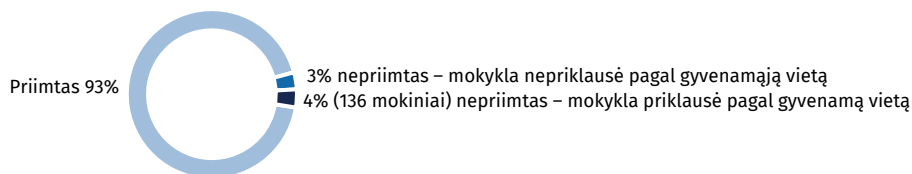
²³ Ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo grupėse.

²⁴ 0,7 proc. – specialiosiose mokyklose, 0,3 proc. – specialiosiose klasėse.

numatytus²⁵ priėmimo kriterijus dėl pirmumo ar prioriteto asmenims, kurie dėl įgimtų ar įgytų sutrikimų turi didelių ar labai didelių SUP. 2024–2025 m. m. 81 proc. (17 iš 21), o 2025–2026 m. m. – 90 proc. (19 iš 21) atrinktų savivaldybių buvo patenkinti visi SUP turinčių mokinių prašymai priimti į pageidaujamą ar pagal gyvenamąją vietą jam priklausančią mokyklą, t. y. šiose savivaldybėse nebuvo atvejų, kai mokykla negalėjo priimti vaiko dėl jo turimų SUP. Kelios atrinktos savivaldybės²⁶, kuriose pasitaikė atvejų, kai mokykla negalėjo priimti SUP turinčio mokinio, įvardijo priežastis, pvz., mokyklos pastatas yra paveldo statinys; mokykla nepriklausė pagal priėmimo kriterijus; nebuvo laisvų vietų, nes prašymas buvo teikiamas į jau suformuotą klasę mokslo metų eigoje. Savivaldybės nurodė, kad visais atvejais buvo pasiūlytos kitos mokyklos.

6. Tėvų apklausos rezultatai parodė, kad 93 proc. SUP turinčių mokinių buvo priimti į pasirinktą ar norimą mokyklą, 7 proc. (264 iš 3 971) – ne. Pusė tėvų, kurių SUP turintis vaikas nebuvo priimtas į mokyklą, nurodė, kad mokykla nepriklausė pagal gyvenamąją vietą (6 pav.).

6 pav. Tėvų apklausos rezultatai apie vaiko priėmimą į pasirinktą mokyklą 2025–2026 m. m.

Šaltinis – Valstybės kontrolė pagal tėvų apklausos duomenis

Tėvai, kurių vaikai turėjo SUP ir nebuvo priimti į mokyklą, priklausančią pagal gyvenamąją vietą, nurodė, kad dažniausia priežastis – vietų trūkumas. Buvo ir kitų priežasčių (pavyzdys).

Tėvų nuomonės pavyzdžiai, kai SUP turintis vaikas nepriimtas į pagal gyvenamąją vietą priklausančią mokyklą

Vietų trūkumas, didelis norinčiųjų skaičius ar kriterijų neatitikimas (nurodė 63 tėvai).

Mokyklos paaiškinimas „neturime reikiamų specialistų“ (19 tėvų).

Vaikas buvo diskriminuojamas dėl turimų SUP, todėl nepriimtas į mokyklą (6 tėvai).

Mokykla neturėjo reikiamos akreditacijos ar neformavo reikiamo amžiaus klasių (2 tėvai).

7. Apie 90 proc. atrinktų mokyklų²⁷ priėmė visus SUP turinčius mokinius, kurie jas pasirinko ir (ar) priklausė pagal gyvenamąją vietą. 5 atrinktos mokyklos 2024–2025 m. m. ir 3 – 2025–2026 m. m. nepriėmė visų SUP turinčių mokinių dėl nepritaikytos infrastruktūros, patalpų ir specialistų trūkumo, o 2 privačios mokyklos nurodė, kad kliūtis buvo vaiko turimi SUP (pavyzdys).

Privačių mokyklų nurodytų priežasčių, dėl kurių nepriėmė SUP turinčio vaiko, pavyzdžiai

2024–2025 m. m. privati mokykla nepriėmė dviejų mokinių, turinčių SUP, nes jiems diagnozuotas sunkus autizmas ir mokiniai turėjo itin sunkiai valdomus pykčio protrūkius.

2025–2026 m. m. privati mokykla SUP mokinių priėmimą organizavo pagal viduje nustatytas kvotas, motyvuodama tuo, kad „mokykla negali priimti daugiau mokinių su SUP, nes klasėse negali būti tiek vaikų su SUP, todėl skaičiuojame ir priimame tiek vaikų, kiek realiai galime užtikrinti tinkamą ugdymo kokybę ir pagalbą kiekvienam vaikui.“

²⁵ Švietimo, mokslo ir sporto ministro 2024-01-24 įsakymas Nr. V-78 „Priėmimo į valstybinę ir savivaldybės bendrojo ugdymo mokyklą mokytis pagal priešmokyklinio, bendrojo ugdymo programas, ikimokyklinio ugdymo mokyklą mokytis pagal priešmokyklinio ugdymo programą kriterijų sąrašas“.

²⁶ 2024–2025 m. m. 19 proc. (4 iš 21), 2025–2026 m. m. – 10 proc. (2 iš 21).

²⁷ 2024–2025 m. m. 93, o 2025–2026 m. m. – 92 iš 102.

Privačios atrinktos mokyklos nurodė, kad SUP turintys mokiniai į jas nestoja: 2024–2025 m. m. keturios, o 2025–2026 m. m. – šešios atrinktos privačios mokyklos nesulaukė norinčių jose mokytis SUP turinčių vaikų.

8. ŠMSM nurodė, kad 2025 m. į ministeriją 4 kartus tėvai kreipėsi dėl SUP turinčio vaiko nepriėmimo Vilniaus savivaldybėje į pagal gyvenamąją vietą priklausančią ar pasirinktą mokyklą (specialiąją klasę). Visais atvejais ŠMSM nukreipė informaciją savivaldybei. 95 proc. (20 iš 21) atrinktų savivaldybių 2024–2025 ir 2025–2026 m. m. nurodė negavusios skundų dėl SUP turinčio mokinio nepriėmimo į pagal gyvenamąją vietą priskirtą ar tėvų pasirinktą mokyklą. Vilniaus savivaldybė per dvejus mokslo metus gavo apie 13 skundų ir nurodė, kad tokiais atvejais savivaldybės specialistai stengiasi nešališkai pasitelkti PPT, LQŠC ar kitus specialistus, tėvams neprieštaraujant, skyrė namų mokymą, ugdymą organizavo atskirose mokyklos patalpose.
9. Mokyklų tinklo kūrimo taisyklėse²⁸ rekomenduojama bendrojo ugdymo klasėje ugdyti ne daugiau kaip 3 mokinius, turinčius didelių ar labai didelių SUP. Taip pat nurodyta, kad vienas mokinytis, turintis didelių ar labai didelių SUP, prilyginamas dviem tos klasės mokiniams. Taigi informacija apie mokinių ir SUP turinčių mokinių skaičių formuojant klases labai svarbi siekiant tolygių klasių, tačiau viena atrinkta savivaldybė ir keturios atrinktos mokyklos iš kitų trijų savivaldybių įvardijo, kad priimant mokinius pasitaiko situacijų, kai tėvai nepateikia informacijos apie vaiko turimus SUP. Mokyklai neturint informacijos apie SUP turinčius mokinius, išskyla sunkumų formuojant klases ir užtikrinant tolygių SUP turinčių vaikų skaičių klasėse (pavyzdys).

Mokyklos nurodytų sunkumų formuojant klases pavyzdys

Mokykla klases formuoja taip, kad SUP turinčiųjų būtų tolygiai visose klasėse, bet vėliau pasirodo, kad SUP turi daugiau mokinių. Problema, kad tėvai laiku apie tai nepraneša, kartais mokykla pamato, kad priimti mokiniai turi PPT pažymą, tačiau priėmimo metu mokykla duomenų neturi. Tokiais atvejais pasitaiko, kad vietoj 1–2 SUP turinčių mokinių klasėje gali būti 6 ir daugiau.

Mokyklos atstovai jau priėmimo metu turėtų matyti, kiek mokinių turi SUP. Tai leistų tolygiau suformuoti klases ir suteiktų daugiau laiko pasirūpinti reikiama pagalba nuo pat mokslo metų pradžios.

10. **Pokyčiai audito metu:** nuo 2026 m. priėmimas į mokyklas pradedamas vykdyti centralizuotai per Centralizuotą priėmimo į švietimo programas informacinę sistemą (CPIS)²⁹, kuri skirta užtikrinti vienodas galimybes visiems gauti prieinamas, efektyvias ir individualius poreikius tenkinančias priėmimo į švietimo programas paslaugas vieno langelio principu³⁰. Šiais metais prašymai dėl priėmimo 2026–2027 m. m. per centralizuotą sistemą teikiami į 24-ių savivaldybių ugdymo įstaigas, o nuo 2028 m. planuojama apimti visas valstybines ir savivaldybių ugdymo įstaigas.
11. Nors mokyklos privalo priimti įvairių SUP turinčius mokinius, mokyklos susiduria su iššūkiais dėl erdvių ir patalpų pritaikymo, priemonių trūkumo, todėl kai kurie mokiniai buvo nukreipti į kitas savivaldybės mokyklas.

²⁸ Vyriausybės 2011-06-29 nutarimu Nr. 768 patvirtintos Mokyklų, vykdančių formaliojo švietimo programas, tinklo kūrimo taisyklės, 2 priedas, 2 pastaba.

²⁹ CPIS platformą sukūrė VŠĮ „Mokausi Lietuvoje“, kurios steigėjas yra Švietimo, mokslo ir sporto ministerija.

³⁰ Prieiga internetu: Titulinis – „Mokausi Lietuvoje“ ir apie „Mokausi Lietuvoje“ (žiūrėta 2026-04-07).

1.2. Neužtikrinama švietimo pagalba kiekvienam mokiniui pagal jo poreikius

12. Švietimo pagalbos užtikrinimas SUP turintiems mokiniams yra pamatinė sąlyga įgyvendinant Jungtinių Tautų neįgalųjų teisių konvencijos nuostatas dėl lygių galimybių mokytis be diskriminacijos. Tik nustačius ir atitikus individualius mokinio poreikius, švietimo pagalba tampa ne papildoma paslauga, o sistemingu kliūčių šalinimu, leidžiančiu moksleiviui realizuoti savo talentus ir asmenybės potencialą saugioje aplinkoje.³¹ Pasak Europos specialiojo ir įtraukiojo ugdymo plėtros agentūros, laiku teikiama tikslinė pagalba yra kritinis veiksnys siekiant išvengti ankstyvo pasitraukimo iš švietimo sistemos ir užtikrinti sėkmingą mokinio socialinę įtrauktį³². Švietimo įstatymas įpareigoja ugdymo įstaigas pritaikyti programas ir aplinką taip, kad kiekvienas vaikas gautų kvalifikuotą specialistų pagalbą, kuri yra būtina visapusiškam akademiniam ir emociniam vystymuisi.³³

1.2.1. Specialiųjų ugdymosi poreikių vertinimo laukimo trukmė neužtikrina operatyvaus poreikių nustatymo

13. SUP vertinimą atlieka pedagoginės psichologinės tarnybos (PPT). Konkrečių poreikių nustatymas sudaro sąlygas teikti tikslingą švietimo pagalbą. Vertinome, ar SUP vertinimo laukimo laikas trumpesnis nei 30 d. d.³⁴; ar visose PPT SUP vertinimui naudojami adaptuoti, standartizuoti vertinimo instrumentai³⁵; ar SUP turinčių mokinių dalis visose savivaldybėse skiriasi ne daugiau nei 3 proc. punktais nuo medianos³⁶.
14. Vien laukti SUP vertinimo 34 proc. (18 iš 53) PPT reikia 30 d. d.³⁷ ar daugiau (7 pav.). Koreliacinės analizės rezultatai rodo, kad ilgesnė SUP vertinimo laukimo trukmė 2024 m. susijusi su šiais veiksniais: didesniu laisvų švietimo pagalbos specialistų pareigybių skaičiumi PPT; vienai PPT švietimo pagalbos specialisto pareigybei tenkančiu didesniu mokinių skaičiumi; didesniu SUP turinčių mokinių PPT aptarnaujamoje teritorijoje skaičiumi³⁸; didesniu per metus įvertintų mokinių skaičiumi.

³¹ Global Education Monitoring Report. Inclusion and education: All means all, UNESCO, 2020.

³² Agency Position Paper – Building Inclusive School Systems in Europe, European Agency for Special Needs and Inclusive Education, 2022.

³³ Švietimo įstatymas, 14 str.

³⁴ Švietimo, mokslo ir sporto ministro 2024-08-30 įsakymu Nr. V-928 patvirtintas Mokinio specialiųjų ugdymosi poreikių vertinimo, ugdymo pritaikymo ir (ar) reikalingos švietimo pagalbos skyrimo tvarkos aprašas, 14.6 p.

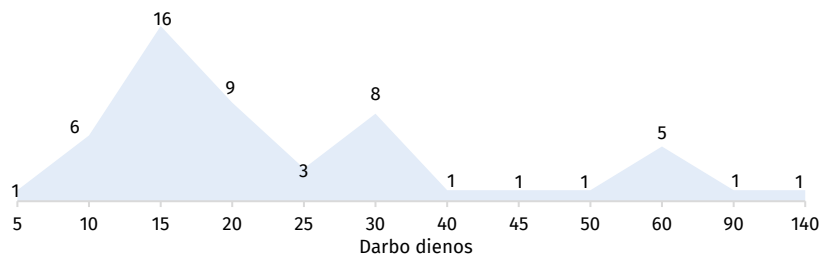
³⁵ Švietimo, mokslo ir sporto ministro 2024-08-30 įsakymas Nr. V-928 „Dėl mokinio specialiųjų ugdymosi poreikių vertinimo, ugdymo pritaikymo ir (ar) reikalingos švietimo pagalbos skyrimo tvarkos aprašo patvirtinimo“, 3 p.

³⁶ Viešojo administravimo įstatymas, 5 str., 9 d. Kriterijaus reikšmė aptarta su ŠMSM, NŠA ir LŠC.

³⁷ Švietimo, mokslo ir sporto ministro 2024-08-30 įsakymu Nr. V-928 patvirtintas Mokinio specialiųjų ugdymosi poreikių vertinimo, ugdymo pritaikymo ir (ar) reikalingos švietimo pagalbos skyrimo tvarkos aprašas, 14.6 p.

³⁸ PPT vykdo ir mokinių SUP pakartotinį vertinimą.

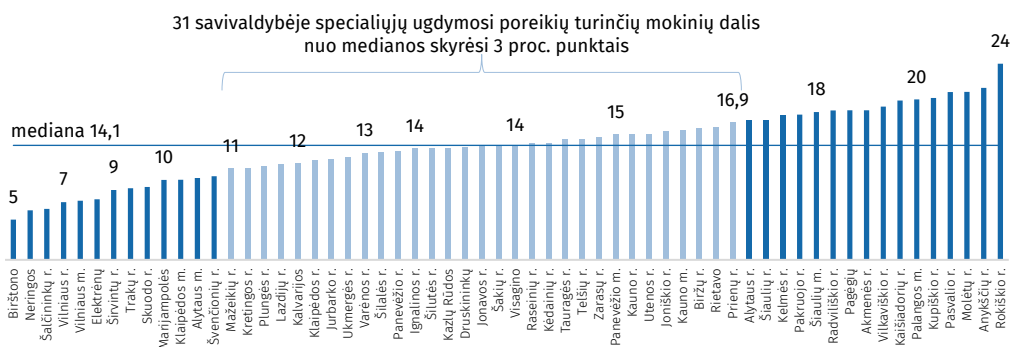
7 pav. Pedagoginių psichologinių tarnybų pasiskirstymas pagal specialiųjų ugdymosi poreikių vertinimo laukimo trukmę 2024 m., vnt.

Šaltinis – Valstybės kontrolė pagal Lietuvos įtraukties švietime centro duomenis

15. Dėl nepakankamų žmogiškųjų išteklių PPT yra susidariusios SUP vertinimo laukiančiųjų eilės. Vienos iš PPT atstovės teigimu, mokiniai vertinami eiliškumo tvarka pagal registracijos datą, tačiau yra taikomi prioritetai, pvz., 4, 8, 10, 12 klasėse besimokantieji turi būti vertinami pakartotinai ir jiems išrašytos pažymos dėl egzaminų užduočių pritaikymo; pakartotinis vertinimas atliekamas ir pasibaigus SUP pažymos galiojimui. PPT nesant visiško pareigybių užimtumo, vienai švietimo pagalbos specialisto pareigybei tenka 2–3 tūkst. mokinių.
16. Viena socialinio pedagogo pareigybė PPT steigiama teikti paslaugas iki 8 tūkst. mokinių, o psichologo – iki 2 tūkst. mokinių.³⁹ Atlikus duomenų apgaubties (DEA) ir koreliacinę-regresinę analizes (5 priedas) nustatyta, kad kuo daugiau mokinių tenka vienam PPT švietimo pagalbos specialistui, tuo labiau mažėja PPT veiklos efektyvumas. PPT atstovai išsakė nuomonę, kad socialinių pedagogų atveju mokinių skaičius turėtų būti sumažintas iki 4–6 tūkst., siekiant sudaryti švietimo pagalbos specialistų komandas.
17. PPT atstovai kaip vieną iš reikšmingiausių veiksnių, darančių įtaką PPT veiklai, nurodė savivaldybės paramą ir požiūrį į PPT. 2024 m. 79 proc. (42 iš 53) PPT savivaldybės skyrė pinigų iš savarankiško biudžeto. Savivaldybės gali pasirūpinti, kad PPT turėtų švietimo pagalbos specialistų pareigybės ne mažesniu nei 1 etato darbo krūviu; būtų išlaikytas proporcingas skirtingų specializacijų švietimo pagalbos specialistų pareigybių skaičius. Dėl to lengviau rasti norinčiųjų dirbti, darbas tampa kokybiškesnis, sudaromos švietimo pagalbos specialistų komandos.
18. Nustatėme, kad savivaldybėse 2024–2025 m. m. daugiau nei keturis kartus skyrėsi SUP turinčių mokinių dalis – nuo 6 iki 28 proc., 2025–2026 m. m. – nuo 5 iki 24 proc. (8 pav.).

8 pav. Mokinių, turinčių specialiųjų ugdymosi poreikių, dalis savivaldybėse 2025–2026 m. m., proc.

Šaltinis – Valstybės kontrolė pagal Nacionalinės švietimo agentūros duomenis

³⁹ Švietimo, mokslo ir sporto ministro 2024-05-31 įsakymu Nr. V-637 patvirtintas Reikalavimų pedagoginių psichologinių tarnybų paslaugoms ir jų teikimo sąlygoms ir jų darbo organizavimo tvarkos aprašas, 9 p.

19. Pagal koreliacinės-regresinės analizės rezultatus, SUP mokinių dalis mažesnė tose savivaldybėse, kuriose vienai užimto švietimo pagalbos specialisto pareigybei mokyklose tenka daugiau mokinių. Neidentifikavus SUP, mokiniams nesuteikiama jiems reikalinga švietimo pagalba. Kalbintų PPT atstovų nuomone, nevienodas SUP atpažinimas mokyklose yra vienas iš veiksnių, dėl kurių skiriasi SUP mokinių dalis savivaldybėse (pavyzdys).

PPT nurodytų priežasčių, kodėl savivaldybėse gali skirtis SUP turinčių vaikų dalis, pavyzdžiai

Nevienodi PPT pajėgumai.

Maža savivaldybė turi galimybę geriau atliepti, atpažinti, mažesnės eilės vertinimui.

Mokyklose netolygus poreikių atpažinimas, o kartais ir noras padėti.

Gali priklausyti nuo socialinio-ekonominio konteksto savivaldybėje, pvz., jei socialinių įgūdžių sritis silpnesnė, tai ir tokiose šeimose gimę vaikai gali turėti daugiau įvairių poreikių.

Mokyklose skiriasi mokytojų motyvacija, gebėjimas dirbti su vaikais, pvz., vienas mokytojas dirba ir stengiasi, deda pastangas – kartais tas vaikas ir nepasiekia Vaiko gerovės komisijos (VGK), viskas susitvarko, tačiau kartais vaikas tiesiog siunčiamas į VGK ir tiek.

Vertinti vaiko SUP kartais nesutinka / nesutikdavo tėvai.

Galimai yra savivaldybių, kuriose vis dar netinkamai registruojami SUP turintys vaikai, pvz., kai vaikui SUP nenustatytas, tačiau jis gauna logopedo pagalbą.

20. Mokyklose mokytojas yra tas asmuo, kuris pirmasis gali pastebėti turimus vaiko ugdymosi poreikius. 73 proc. (7 024 iš 9 737) apklaustų mokytojų savo gebėjimą atpažinti mokinius, kurie galimai turi SUP, vertina gerai ar labai gerai (6 priedas). ŠMSM nurodė, kad kiekvienas mokytojas turi būti išklauses mokymus apie SUP mokinių ugdymą⁴⁰. Be to, mokytojams yra parengta ir LjŠC svetainėje, Švietimo portale E. mokykla skelbiama metodinė informacija apie įvairių SUP turinčių mokinių ypatumus, požymius, kaip dirbti su šiais vaikais. 74 proc. (7 234 iš 9 737) mokytojų nurodė žinantys apie šias metodikas, tačiau pusė jų jas vertina skeptiškai ir iškilius sunkumų pirmiausia kreipiasi į mokyklos švietimo pagalbos specialistus ar kolegas (6 priedas).
21. PPT specialistai specialiuosius ugdymosi poreikius vertina ne tik pedagoginiu, psichologiniu, bet ir medicininio aspektu⁴¹. PPT nustatytais atvejais tam reikalingi medicininiai dokumentai. 85 proc. (45 iš 53) PPT vaiko medicininis dokumentus gauna iš mokinio tėvų. Likusios PPT nurodė, kad reikiamus duomenis gauna iš tėvų arba gydymo įstaigų, tėvams su tuo sutikus. PPT priklausant nuo tėvų geranoriškumo pateikti vaiko medicininis dokumentus, SUP vertinimo procesas užtrunka ir (ar) daroma neigiama įtaka išvadų kokybei (pavyzdys).

Pavyzdžiai, kokios informacijos trūksta pedagoginėms psichologinėms tarnyboms ir kokių problemų kyla dėl medicininių duomenų

Apklaustos PPT: labiausiai trūksta tikslios informacijos iš šeimos gydytojų (intelektinių gebėjimų įvertinimo rezultato, Bartelio indekso⁴² reikšmės), oftalmologo, otorinolaringologo⁴³, surdologo, ergoterapeuto, endokrinologo, vaikų raidos centro specialisto vertinimo išvadų ir medicininių išrašų.

PPT atstovai: „Kartais tėvai pateikia tik dalį dokumentų arba dokumentuose yra paslėpta / iškirpta dalis informacijos. Tėvai ilgai nepristato psichiatro, neurologo ar okulisto išvados, kartais pateikia

⁴⁰ Švietimo, mokslo ir sporto ministro 2014-08-29 įsakymu Nr. V-774 patvirtintas Reikalavimų mokytojų kvalifikacijai aprašas, 9 p.

⁴¹ Švietimo, mokslo ir sporto ministro 2024-05-31 įsakymu Nr. V-637 patvirtintas Reikalavimų pedagoginių psichologinių tarnybų paslaugoms ir jų teikimo sąlygoms ir jų darbo organizavimo tvarkos aprašas, 7.1 p.

⁴² Pagal Bartelio indeksą įvertinamas paciento gebėjimas atlikti kasdienes veiklas.

⁴³ PPT teigimu, vertinimas, atliekamas kartu su Lietuvos kurčiųjų ir neprigirdinčiųjų ir Lietuvos aklųjų ir silpnaregių centrais, turi turėti išsamų medicininį pagrindimą.

ne visą informaciją. Sunkumai yra dėl tėvų (globėjų) sąmoningo nenoro pateikti duomenis iš gydymo įstaigų.“

Profesinio mokymo įstaigos atstovas (-ė): „Pasak PPT atstovų, jų bendradarbiavimas su gydytojais yra ribotas dėl konfidencialumo reikalavimų, dėl tos priežasties rekomendacijose ne visuomet tinkamai atsispindi mokinio poreikiai, realūs gebėjimai ir galimybės. Neįvertinamos rizikos, su kuriomis susiduria mokinys, atlikdamas praktines užduotis (pvz., saugumo užtikrinimas, mokiniui sergant epilepsija, darbas su mechaniniais įrenginiais turint įvairiapusių raidos ypatumų)“.

22. Mokyklos, norinčios vertinti mokinio ugdymosi poreikius, susiduria su tėvų pasipriešinimu. Numatyta, kad mokyklos VGK, gavusi informaciją apie mokiniui kylančius sunkumus, organizuoja pasitarimą su mokinio tėvais, priima sprendimą dėl pirminio vertinimo, o jį atlikus pasirašytinai supažindina mokinio tėvus⁴⁴. Pastebime, kad, nesusitarus su tėvais, pirminis vertinimas paprastai neatliekamas, nors tėvai apie tai turėtų būti tik informuojami, taip pat neatliekamas ir SUP vertinimas PPT. Valstybės vaiko teisių apsaugos ir įvaikinimo tarnyba (toliau – VVTAJT) neturi duomenų, kiek pranešimų gauta dėl tėvų nesutikimo vertinti vaiko SUP, tačiau nurodo, kad tokie atvejai nėra dažni. Apsilankymų mokyklose metu teigta, kad pakeisti tėvų požiūrį bando patys su vaiku dirbantys pedagogai (tai užtrunka). Apie tai, kad ugdymo įstaiga turi galimybę kreiptis į VVTAJT, tėvai informuojami žodžiu, tačiau šio veiksmo nesiimama, nors pokalbiai ir neduoda rezultato. 35,8 proc. (19 iš 53) PPT nurodė, kad 2024 m. gavo pranešimų iš mokyklų, kurios negalėjo užregistruoti mokinio SUP vertinimui dėl tėvų nesutikimo. Reaguodamos PPT konsultavo mokyklas ir tėvus, bendradarbiavo su mokyklos VGK, atvejų vadybininkais. Kad bendradarbiavo su VVTAJT, nurodė viena PPT. Tam, kad vaiko SUP būtų įvertinti kuo anksčiau ir būtų užtikrinta vaiko teisė gauti pagalbą, VVTAJT turėtų būti informuota, kai tėvai nesutinka vertinti vaiko SUP.
23. Mokyklos yra įpareigosios atlikti pirminį ugdymosi poreikių vertinimą ir teikti pirminę pagalbą, o šiai esant neveiksmingai – kreiptis į PPT mokinio SUP vertinimui. PPT atstovai nurodė, kad mokyklos ne visada vykdo šią pareigą⁴⁵. Vizitų mokyklose metu nustatėme, kad 21 proc. (12 iš 58) mokinių, kurių pirminis ugdymosi poreikių vertinimas atliktas 2024–2025 m. m., pirminė pagalba mokykloje neteikta. Mokyklų atstovų teigimu, švietimo pagalba pradedama teikti gavus SUP vertinimo išvadą iš PPT, nes mokyklose trūksta švietimo pagalbos specialistų net tiems mokiniams, kuriems SUP jau yra nustatyti.
24. Tėvams priešinant mokinių specialiųjų ugdymosi poreikių vertinimui, PPT negavus visų reikalingų medicininių dokumentų ar dėl kitų priežasčių vėluojant atlikti vertinimą, neužtikrinama, kad švietimo pagalba mokiniui būtų pradėta teikti kuo anksčiau, taip mažinant neigiamą įtaką mokymosi pasiekimams.

Pedagoginio psichologinio asmens vertinimo instrumentai

25. PPT švietimo pagalbos specialistai asmens pedagoginiam ir psichologiniam vertinimui naudoja pedagoginio psichologinio vertinimo metodikas ir instrumentus (toliau – instrumentai). 88–98 proc. iš 50 duomenis pateikusių PPT nurodė, kad specialiesiems pedagogams, logopedams, socialiniams pedagogams, psichologams trūksta adaptuotų, standartizuotų vertinimo instrumentų, todėl jie naudoja nestandartizuotus, neadaptuotus vertinimo instrumentus (8 priedas). PPT nurodė, kad ypač jų trūksta specialiesiems ir

⁴⁴ Švietimo, mokslo ir sporto ministro 2024-08-30 įsakymu Nr. V-928 patvirtintas Mokinio specialiųjų ugdymosi poreikių vertinimo, ugdymo pritaikymo ir (ar) reikalingos švietimo pagalbos skyrimo tvarkos aprašas, 8, 9.1, 9.2, 10.6 p.

⁴⁵ Tikslinės (focus) grupės diskusija.

socialiniams pedagogams, kai atliekami ikimokyklinio amžiaus ir vyresnių klasių mokinių, kitakalbių ir sudėtingesnių atvejų vaikų vertinimai (pavyzdys). Instrumentų trūkumą jaučia ir 73 proc. (1 560 iš 2 128) mokyklose dirbančių ir į apklausą atsakiusių švietimo pagalbos specialistų. Nurodoma, kad pirminiam mokinio ugdymosi poreikių vertinimui apie 40 proc. jų naudoja savo pasirengtus instrumentus (7 priedas, pavyzdys).

PPT nuomonių apie asmens pedagoginio psichologinio vertinimo instrumentus pavyzdžiai

Specialieji pedagogai: „mokyklinio amžiaus vaikų vertinimo metodikos visiškai neatitinka atnaujintų programų reikalavimų; trūksta vertinimo instrumentų vaikams nuo 0 iki 4 metų; nėra vertinimo instrumentų 9–12 klasių mokiniams, visoms amžiaus grupėms; trūksta vertinimo instrumentų vaikams, turintiems įvairiapusių raidos sutrikimų“.

Logopedai: „nepakanka / trūksta standartizuotų užduočių kalbėjimo, kalbos ir komunikacijos vertinimui; 0–5 metų kalbos ir kalbėjimo įvertinimo instrumento; vyresnių klasių mokinių kalbinių gebėjimų vertinimui; vaikų, turinčių negalią dėl įvairiapusių raidos sutrikimo kalbos vertinimui; iš kitų šalių atvykusių vaikų / mokinių kalbos vertinimui; priemonių / instrumentų nekalbančių vaikų vertinimui“.

Socialiniai pedagogai: „vertinimo instrumentų trūksta visoms amžiaus grupėms; nėra įrankio, kurio pagalba būtų įmanoma įsivertinti vaiko socialinius įgūdžius“.

Psichologai: kai kurios psichologų vertinimo metodikos pasenusios savo turiniu, pvz., „trūksta atnaujintos WISC-IV ar WISC-V metodikos, pasenusi WISC-III metodika; trūksta vertinimo instrumentų atliekant ikimokyklinio amžiaus vaikų vertinimą, nekalbančių, kitakalbių asmenų psichologiniam vertinimui; trūksta priemonių vaikams su specialiaisiais poreikiais, pvz., autizmo spektro“.

Dirbant su metodikomis, trūksta mokymų, kai keičiasi darbuotojai, mokymuose ribojamas dalyvių skaičius iš vienos tarnybos.

PPT nuomone, darbą galėtų pagerinti nacionaliniu mastu parengtos, adaptuotos ir standartizuotos vertinimo metodikos.

26. Vaiko pedagoginio psichologinio vertinimo metodikų ir instrumentų rengimą koordinuoja LŪŠC⁴⁶. LŪŠC nurodė, kad nėra nustatytos tvarkos dėl pedagoginio psichologinio vertinimo instrumentų, metodų ir metodikų rengimo ir atnaujinimo, o dauguma Lietuvoje naudojamų instrumentų yra adaptuoti iš užsienio testų leidyklų. Dėl to neužtikrinamas priemonių SUP vertinimui prieinamumas. Įgyvendinant projektą „Įtraukties stiprinimas švietime (PASTIPRA)“, numatyta standartizuoti (o vėliau ir platinti) 9 pedagoginio psichologinio vertinimo instrumentus psichologams, logopedams, specialiesiems ir socialiniams pedagogams, įsigyti 3 instrumentus psichologams ir 1 logopedams.
27. PPT atstovai atkreipė dėmesį į kitus sunkumus, su kuriais susiduria atlikdami vertinimus: administracinę naštą (perteklinį dokumentavimą, sudėtingas ir ilgas formas), nesuderintus, skubius teisės aktų pokyčius. PPT nuomone, administracinę naštą galėtų mažinti bendra SUP vertinimo fiksavimo informacinė sistema. PPT atstovai taip pat pažymėjo, kad praktikoje kyla sunkumų dėl tarpusavyje ne visada suderintų ar nepakankamai aiškių SUP vertinimą reglamentuojančių teisės aktų, taip pat dėl jų vėluojančio priėmimo ar priėmimo skubos tvarka.

1.2.2. Mokinui neteikiama visa rekomenduota švietimo pagalba

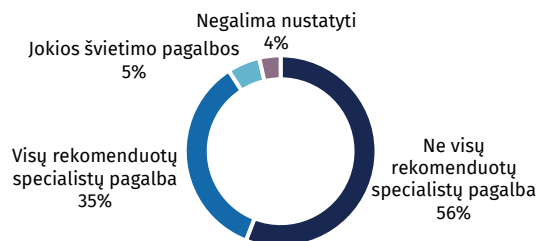
28. Įvertinusi mokinio SUP, PPT pateikia rekomendacijas, kokią švietimo pagalbą mokinys turi gauti. Šias rekomendacijas mokyklos privalo vykdyti. Vertinome, ar visa PPT rekomenduota

⁴⁶ Švietimo, mokslo ir sporto ministro 2022-10-28 įsakymu Nr. V-1724 patvirtinti Lietuvos įtraukties švietime centro nuostatai, 14 p.

švietimo pagalba suplanuota individualiame ugdymo plane⁴⁷; nė vienam SUP mokiniui 2024–2025 m. m. švietimo pagalba nebuvo sustabdyta ilgesniam nei 3 mėn. laikotarpiui⁴⁸.

29. Nustatyta, kad daugiau nei pusei (56 proc., 123 iš 220) mokinių ugdymo įstaigos teikė ne visų PPT rekomenduotų švietimo pagalbos specialistų pagalbą, o 5 proc. – neteikė jokios⁴⁹ (9 pav.).

9 pav. Mokinių pasiskirstymas pagal jiems suteiktą rekomenduotą švietimo pagalbą, proc.

Šaltinis – Valstybės kontrolė pagal atrinktų 220 mokinių patikrintus vertinimo ir pagalbos teikimo dokumentus

30. Pagal Švietimo informacinėje sistemoje skelbiamo rodiklio „Švietimo pagalbą gaunančių mokinių dalis“ aprašymą nėra aišku, kas laikoma švietimo pagalbą gavusiais mokiniais ir pagal kokį informacijos šaltinį šis faktas nustatomas. To negalėjo paaiškinti nė viena susijusi institucija: ŠMSM, NŠA ar LĮŠC. Siekiant užtikrinti švietimo pagalbos teikimo stebėseną, būtina rinkti duomenis, kurie sudarytų sąlygas apskaičiuoti, kokia rekomenduotos švietimo pagalbos dalis faktiškai suteikiama, ir priimti sprendimus dėl švietimo pagalbos užtikrinimo. Duomenys apie konkrečias rekomenduojamas ir faktiškai suteiktas švietimo pagalbos apimtis (pvz., konsultacijų skaičius per sutartą laikotarpį) galėtų būti kaupiami Mokinių registre.
31. Pagrindinė priežastis, ribojanti švietimo pagalbos prieinamumą ugdymo įstaigose, – švietimo pagalbos specialistų ir mokinio padėjėjų trūkumas (10 pav.). Dėl šios priežasties mokyklos švietimo pagalbą mokiniams teikia pagal prioritetą (pvz., logopedo paslaugos pirmiausia prieinamos jaunesniems mokiniams). Švietimo pagalbos specialistai konsultuoja mokytojus. Mokinio padėjėjas skiriamas visai klasei, o ne konkrečiam mokiniui, turinčiam individualios mokinio padėjėjo pagalbos poreikį.

10 pav. Švietimo pagalbos specialistų ir mokinio padėjėjų trūkumas ugdymo įstaigose

Bendrojo ugdymo mokyklos	Profesinio mokymo įstaigos
• 52 proc. trūksta švietimo pagalbos specialistų • 40 proc. trūksta mokinio padėjėjų	• 75 proc. trūksta švietimo pagalbos specialistų • 55 proc. trūksta mokinio padėjėjų

Šaltinis – Valstybės kontrolė pagal 102 atrinktų mokyklų ir 44 profesinio mokymo įstaigų duomenis

32. SUP turinčių mokinių tėvai⁵⁰ nurodo, kokios švietimo pagalbos trūksta ir su kokiais iššūkiais susiduriama (pavyzdys).

⁴⁷ 2023–2024 ir 2024–2025 mokslo metų pradinio, pagrindinio ir vidurinio ugdymo programų bendrieji ugdymo planai, 125 p.

⁴⁸ Mokinio specialiųjų ugdymosi poreikių vertinimo, ugdymo pritaikymo ir (ar) reikalingos švietimo pagalbos skyrimo tvarkos aprašas, 41 p.

⁴⁹ Audito metu apsilankyta 22 ugdymo įstaigose, kuriose peržiūrėti 220 SUP turinčių mokinių dokumentai.

⁵⁰ Atlikta tėvų apklausa, į kurią atsakė 3 971 SUP turintį vaiką auginantis (globojantis) asmuo.

Tėvų nuomonės dėl pagalbos trūkumo pavyzdžiai

„10 metų vaikui, negauna logopedo, nes jau didelis. Yra nustatytas logopedo poreikis, tačiau mokykla teigia, kad 4-oje klasėje logopedas nebeprisilauso.“

„PPT skyrė mokinio padėjėją visai dienai, tačiau darželio administracija teigia, kad tai tik rekomendacinio pobūdžio siūlymas ir jie gali užtikrinti tik 0,25 pareigybės pagal savivaldybės nustatytas normas.“

„Paskirtas mokytojo padėjėjas, bet jo nėra. Ne kartą teko kreiptis į administraciją. Aiškina, kad yra sunkesnių vaikų, trūksta lėšų ir pan. Taip pat trūksta ir spec. pedagogo pagalbos. Logopedas nekonsultuoja, nors poreikis yra.“

„Vaikas su disleksija negeba pats suspėti perskaityti užduočių, per atsiskaitymus gauna blogus pažymius, nes net užduoties neperskaito. Bandome kompensuoti pažymius kitomis užduotimis, kad vidurkis tenkintų.“

33. Pasitaiko atvejų, kai ugdymo įstaigų turimos SUP vertinimo išvados buvo parengtos prieš 5–11 metų. Mokyklos nurodo, kad tokiais atvejais jos neteikia tų švietimo pagalbos specialistų pagalbos, kuri, jų manymu, yra nebeaktuali. Nesant pakartotinio pirminio ugdymosi poreikių vertinimo, neužtikrinama, kad mokiniui teikiama pagalba atitinka jo realius ugdymosi poreikius.
34. Koreliacinė analizė parodė, kad mažiau mokinių gauna jiems rekomenduotą švietimo pagalbą savivaldybėse, kuriose daugiau vaikų mokosi mokyklų skyriuose. Kuo daugiau vaikų mokosi mokyklų skyriuose, tuo didesnė 1–8 kl. mokinių dalis mokosi jungtinėse klasėse. Tokiose savivaldybėse yra daugiau psichologo neturinčių mokyklų, į mokyklą vežiojamų mokinių, mažesnis mokyklų veiklos efektyvumas (9 priedas). Į mokyklas vežiojami vaikai turi ribotas galimybes pasiekti institucijas, kuriose būtų teikiama pagalba už mokyklos ribų.
35. 27 proc. (1 085 iš 3 971) į apklausą atsakiusių tėvų teigia, kad jų vaikai mokykloje gauna ne visų, jų nuomone, sėkmingam vaiko ugdymuisi reikalingų specialistų pagalbą. 57 proc. (615 iš 1 085) šių vaikų šiais mokslo metais lankėsi pas specialistus už mokyklos ribų. Dažniausiai lankomasi pas psichologus ir logopedus.
36. Mokinio tėvams mokyklos vadovui pateikus argumentuotą prašymą dėl švietimo pagalbos nutraukimo, švietimo pagalbos teikimas sustabdomas 3 mėn. Per šį laikotarpį vertinama mokymosi pasiekimų raida⁵¹. 2024–2025 m. m. nenustatyta atvejų, kad švietimo pagalbos teikimas būtų sustabdytas, taigi vaikai, kuriems pagalba buvo skirta, ją gavo be pertraukimų.

Mokinių, turinčių specialiųjų ugdymosi poreikių, pasiekimų vertinimas

37. Šiuo metu nėra nustatytos bendros tvarkos ar metodikos, reglamentuojančios SUP turinčių mokinių pasiekimų ir žinių vertinimą. Mokytojai turėtų vadovautis bendrais vertinimo principais, kurie aprašyti Mokinių pasiekimų vertinimo apraše⁵². Numatyta, kad mokyklos pačios gali pasirengti atskirus su pasiekimų vertinimu susijusius dokumentus. 70 proc. (6 800 iš 9 737) apklaustų mokytojų nurodė pasigendantys aiškių gairių, kaip jiems vertinti SUP turinčių mokinių pasiekimus, todėl vertina įvairiai – dažnai derina žinių ir pastangų vertinimą (pavyzdys).

⁵¹ Švietimo, mokslo ir sporto ministro 2024-08-30 įsakymu Nr. V-928 patvirtintas Mokinio specialiųjų ugdymosi poreikių vertinimo, ugdymo pritaikymo ir (ar) reikalingos švietimo pagalbos skyrimo tvarkos aprašas, 41 p.

⁵² Švietimo, mokslo ir sporto ministro 2023-08-31 įsakymu Nr. V-1125 patvirtintas Mokinių, kurie mokosi pagal bendrojo ugdymo programas, mokymosi pasiekimų vertinimo ir vertinimo rezultatų panaudojimo tvarkos aprašas.

Pavyzdžiai, kaip mokyklose vertinami SUP turinčių mokinių pasiekimai

Jei mokinys atlikdamas užduotis pasiekė jo programoje numatytus tikslus ir įgijo reikiamų įgūdžių, jis gauna aukščiausią įvertinimą, vertinamos ir mokinių pastangos.

Vertindami mokytojai laviruoja, kad mokinio vidurkis būtų teigiamas. Neigiamas vidurkis reikštų, kad mokykla nepakankamai pritaikė sąlygas.

Pasitaiko, kad mokytojai nerašo daugiau 4 ar 5 balų.

Mokykloje taikomas universalus dizaino principas (galima pasirinkti užduotis ir t. t.), tačiau pasiekimų patikrinimuose į tai neatsižvelgiama, visi mokiniai gauna vienodas užduotis.

Specialiųjų pedagogų ir Logopedų asociacijų atstovės nurodė, kad vertinant mokinių su SUP pasiekimus, svarbu palaikyti motyvaciją, pvz., jeigu daugiau keturių balų niekas nerašo, mokinys ir nenorės stengtis, nes vis tiek gaus keturis balus.

38. Nesant bendros vertinimo sistemos, skirtingose mokyklose SUP turintys mokiniai gali būti vertinami skirtingai. 80 proc. (82 iš 102) pasirinktų mokyklų ir 74 proc. (7 157 iš 9 737) apklaustų mokytojų nurodė, kad reikalinga bendra SUP turinčių mokinių pasiekimų ir pažangos vertinimo sistema.
39. Mokiniai, kurie mokėsi pagal individualizuotas ir socialinių įgūdžių ugdymo programas, tai yra turintys SUP dėl intelekto sutrikimų, gauna skirtingu kodu pažymėtus mokslų baigimo pažymėjimus ir gali tęsti mokymąsi profesinio mokymo įstaigose. Mokiniai, kurie mokosi pagal pritaikytas programas, gauna tokius pačius pažymėjimus, kaip ir baigę bendrąsias programas, ir tolesnį išsilavinimą gali rinktis be formalių apribojimų. Specialiųjų pedagogų asociacijos atstovės mano, kad nereikėtų nuogąstauti, jog mokiniai, gavę vienodus pažymėjimus, gali vienodai konkuruoti rinkdamiesi, kur mokytis toliau. SUP turinčių mokinių vertinimai paprastai būna žymiai mažesni, tai atsispindi pažymėjime ar atestate, todėl labai svarbu visoje šalyje turėti bendrą SUP turinčių mokinių vertinimo sistemą.

1.2.3. Nėra nuoseklios pagalbos, orientuotos į išskirtinių gabumų turinčius vaikus

40. Įtrauktis švietime apima įvairių poreikių turinčius vaikus, tarp jų ir turinčius išskirtinių gabumų. Kad šie mokiniai galėtų atskleisti savo gebėjimus, svarbu sudaryti lanksčias, jų poreikius atitinkančias sąlygas, užtikrinti emocinį palaikymą ir įtraukti visą mokyklos bendruomenę.
41. NŠA atliktoje analizėje⁵³ teigiama, kad vaikų priskyrimas gabiųjų grupei priklauso nuo požiūrio, todėl šie vaikai gali sudaryti nuo 3 iki 20 proc. visų mokinių (pavyzdys).

Pavyzdys, kaip skirtingai gali būti vertinami gabūs vaikai

EBPO dažniausiai kalbama apie 3–10 proc. gabiausiųjų. Jei skaičiuotume 3 proc. dalį iš visų mokinių skaičiaus⁵⁴, gabiųjų galėtų būti apie 10,5 tūkst.

Pastaraisiais metais vartojama platesnė sąvoka – didelį mokymosi potencialą⁵⁵ turintys mokiniai. Pagal NŠA, jų dalis gali svyruoti⁵⁶ nuo 1 iki 20 proc., atsižvelgiant į taikomus atpažinimo kriterijus.

⁵³ Švietimo problemos analizė. Gabių ar (ir) talentingų vaikų ugdymas, 2022 birželis, Nr. 4 (201).

⁵⁴ Švietimo valdymo informacinės sistemos duomenimis, 2025–2026 m. m. Lietuvoje bendrojo ugdymo mokyklose iš viso mokėsi 350 tūkst. mokinių.

⁵⁵ Didelis mokymosi potencialas – tai mokymuisi svarbios savybės, leidžiančios vaikui pasiekti aukštų rezultatų tam palankioje aplinkoje. Tai gali būti spartus mokymasis, kūrybiškas mąstymas, neįprasti sprendimai, ankstyva raida ar gilus susidomėjimas tam tikromis temomis. Įvairūs gebėjimai gali ryškėti skirtingais laikotarpiais.

⁵⁶ Prieiga internetu – [Nacionalinė švietimo agentūra - » Kaip atpažinti didelį mokymosi potencialą turinčius mokinius ir juos ugdyti?](#)

„Kurk Lietuvai“ projekto metu⁵⁷ buvo teigiama, kad didelį mokymosi potencialą turintys mokiniai sudaro 17–20 proc. mokinių, o 2022 m. Lietuvoje buvo⁵⁸ beveik 62 tūkst.⁵⁹ didelį mokymosi potencialą turinčių 1–12 klasių mokinių.

Pagal NŠA pateiktus duomenis, prie turinčių SUP 2025–2026 m. m. registruoti 5 mokiniai, nerealizuojantys ypatingų gabumų, 2024–2025 m. m. – 4.

42. Pagal reikalavimų PPT paslaugoms aprašą⁶⁰, PPT paskirtis – įvertinti mokinių specialiuosius ugdymosi poreikius ir nustatyti jų lygį bei teikti rekomendacijas dėl ugdymo ir švietimo pagalbos. Šiame dokumente nėra jokių išimčių ar apribojimų dėl SUP, atsirandančių dėl išskirtinių asmens gebėjimų (ne)vertinimo ir pagalbos nustatymo. Ankstesnė SUP vertinimo ir specialiojo ugdymosi skyrimo tvarka⁶¹ buvo taikoma su išimtimi – išskyrus SUP, atsirandančius dėl išskirtinių gabumų, nuo 2024-09-01 įsigaliojo nauja tvarka⁶², kurioje išimties neliko, tačiau jokio reglamentavimo (detalizavimo) dėl išskirtinių gabumų mokinių atpažinimo ir vertinimo neatsirado. Dėl to praktikoje susidarė neapibrėžtumas, ar (ir kaip) PPT turi vertinti SUP, atsirandančius dėl išskirtinių gabumų.
43. Susitikimų metu kai kurių PPT atstovai teigė⁶³, kad neatlieka SUP, atsirandančių dėl išskirtinių gebėjimų, vertinimo, nes, jų nuomone, tai nėra jų atsakomybė, be to, nėra vertinimo metodikų.

Pedagoginių psichologinių tarnybų pastebėjimai dėl išskirtinių gabumų atpažinimo ir vertinimo

- ✓ Tokių vaikų nevertiname. Yra vaikų, kurie labai gabūs, bet turi kitų didelių sunkumų, pvz., autizmo spektro, nerimo ir kt. Dažniausiai gabių vaikų elgesys kliūva, būna kitų sunkumų. Visų vaikų vertinimui naudojama pasenusi vertinimo metodika, o pritaikytų SUP dėl išskirtinių gebėjimų vertinimui visai nėra tinkamos metodikos. PPT to nedaro. Darbo tvarkoje įrašyta, kad tik dėl išskirtinių gabumų – nevertina. Vertina, jei turi išskirtinių gabumų ir kitų sutrikimų, kurie trukdo gebėjimams reikštis. Mokytojai vertina akademinius pasiekimus.
- ✓ Net jei vaikai turi labai aukštų gebėjimų, juos vertiname dėl kitų SUP.
- ✓ Iki 2016–2017 m. tai buvo aktualu, kai mokyklos galėjo formuoti pogrupius. Dabar tai neaktualu, nuo pernai uždrausta komplektuoti klases pagal mokinių gabumus. Turime Berlyno licencijas gabių vaikų vertinimui. Bet dabar tai yra tėvų ir tų mokyklų, kurios supranta, kad tai yra pridėtinė vertė, reikalas. Didelė problema – ir jau ne praktikų, o įstatymų leidybos. Net Vekslerio intelekto testas parodo, kad vaiko su disleksija IQ virš 130, bet mes nieko nebegalime. Galime pasiūlyti besispecializuojančią Vilniaus mokyklą savaitgaliams.
- ✓ Į mus besikreipiančiųjų dėl gabių vaikų nebuvo. Nebent patys pastebime tokius vaikus.

Nors pagal galiojančią SUP vertinimo, ugdymo pritaikymo ir pagalbos skyrimo tvarką PPT turi atlikti visų SUP vertinimą, tačiau nesant aiškos tvarkos, kaip tą daryti, ne visos tarnybos atlieka SUP, atsirandančių dėl išskirtinių gabumų, vertinimą ir nustato, kokios pagalbos jiems reikia.

⁵⁷ „Mokinių, turinčių didelį mokymosi potencialą, atpažinimas bei ugdymas“, 2022. Prieiga internetu – <https://data.kurkl.lt/wp-content/uploads/2023/04/Zilinskaite-Petrylaite-2022-savoku-analize.pdf>.

⁵⁸ Prieiga internetu – <https://data.kurkl.lt/wp-content/uploads/2023/04/Zilinskaite-Petrylaite-2022-savoku-analize.pdf>.

⁵⁹ Apskaičiuota laikantis prielaidos, kad didelį mokymosi potencialą turinčių mokinių skaičius 1–4 klasėse sudaro 17 proc., 4–12 klasėse – 20 proc. visų mokinių skaičiaus.

⁶⁰ Švietimo, mokslo ir sporto ministro 2024-05-31 įsakymu Nr. V-637 patvirtintas Reikalavimų pedagoginių psichologinių tarnybų paslaugoms ir jų teikimo sąlygoms ir jų darbo organizavimo tvarkos aprašas, 6 p.

⁶¹ Švietimo, mokslo ir sporto ministro 2011-09-30 įsakymu Nr. V-1775 patvirtintas Specialiųjų ugdymosi poreikių (išskyrus atsirandančius dėl išskirtinių gabumų) pedagoginiu, psichologiniu, medicininiu ir socialiniu pedagoginiu aspektais įvertinimo ir specialiojo ugdymosi skyrimo tvarkos aprašas (neteko galios 2024-09-01).

⁶² Švietimo, mokslo ir sporto ministro 2024-08-30 įsakymu Nr. V-928 patvirtintas Mokinio specialiųjų ugdymosi poreikių vertinimo, ugdymo pritaikymo ir (ar) reikalingos švietimo pagalbos skyrimo tvarkos aprašas.

⁶³ Valstybės kontrolės ir PPT atstovų susitikimų protokolai 2026-03-03 ir 2026-03-04.

44. Viena iš NŠA funkcijų – kurti ir plėtoti išskirtinių gabumų turinčių vaikų atpažinimo ir ugdymo sistemą, konsultuoti švietimo teikėjus dėl šios sistemos diegimo ⁶⁴. Reikšmingiausios veiklos šioje srityje įgyvendintos ar planuojamos įgyvendinti vykdant ES projektus, vieno jų metu planuojama parengti didelį mokymosi potencialą turinčių mokinių atpažinimo skaitmeninį įrankį ugdymo įstaigoms (10 priedas). Projektų metu parengta metodinė medžiaga, specialieji moduliai aukštesniųjų gebėjimų turintiems vaikams ir kiti dokumentai, taip pat NŠA parengta informacija viešinami NŠA interneto svetainėje⁶⁵ ir (ar) Švietimo portale emokykla.lt.
45. ŠMSM veiksmų plane⁶⁶ nurodyta, kad gabūs vaikai atpažįstami dažniausiai asmenine tėvų ir (ar) mokytojų iniciatyva. Tėvai ir (ar) mokytojai subjektyviai taiko įvairius gabumų atpažinimo kriterijus, mokykloms trūksta priemonių tokiems mokiniams atpažinti. Vieni dažniausiai naudojamų kriterijų – geri mokymosi rezultatai ir pasiekimai mokomųjų dalykų olimpiadose, konkursuose, kituose tikslinės paskirties renginiuose.
46. Lietuvoje veikia pavienės iniciatyvos, skirtos gabių vaikų ugdymui. Mokiniai, kurie turi išskirtinių gabumų, gali:
- ✓ mokytis pagal specializuoto ugdymo krypties programas, pvz., muzikos, dailės, sporto, kt., tam tikrose mokyklose, pvz., Nacionalinėje Mikalojaus Konstantino Čiurlionio menų mokykloje, Kauno dailės gimnazijoje, kt. (11 priedas);
 - ✓ sudalyvavę atrankoje, gali dalyvauti mokamose papildomo ugdymo programose, pvz., VŠĮ „Nacionalinė moksleivių akademija“ vykdo įvairius mokymus mokslui ir muzikai gabiams vaikams nepriklausomai nuo gyvenamosios vietos, Vytauto Didžiojo universiteto Švietimo akademijos gabių vaikų ugdymo centras „Gifted“ vykdo universiteto specialistų adaptuotą tarptautinę Lietuvos–Izraelio gabių vaikų ugdymo programą (galima mokytis Kaune, Vilniuje ir Tauragėje);
 - ✓ mokytis Kauno m. vykdomoje savivaldybės inicijuotoje Tarpdisciplininio itin gabių mokinių ugdymo programoje⁶⁷; savivaldybių programose, skirtose aukštesniųjų gebėjimų vaikams, dažniausiai įgyvendinamose mokyklų ar neformaliojo švietimo lygmeniu: veikiančiose specializuotose gimnazijose (pvz., licėjai, menų, STEAM ⁶⁸ kryptys); mokyklose pagal papildomus modulius gabiams mokiniams ir kt.
47. Ekspertų nuomone, nuoseklios ir koordinuotos gabių vaikų ugdymo sistemos Lietuvoje nėra, jų atpažinimas, poreikių nustatymas ir ugdymas vykdomi fragmentiškai, daugiausia priklauso nuo tėvų, pedagogų ir mokyklų požiūrio (pavyzdys).

⁶⁴ Švietimo, mokslo ir sporto ministro 2023-04-20 įsakymu Nr. V-573 patvirtinti Nacionalinės švietimo agentūros nuostatai, 10.5 p.

⁶⁵ Prieiga internetu – <https://www.nsa.smsm.lt/ugdymo-departamentas/ugdymas-ir-prevencija/dideli-mokymosi-potenciala-turintys-mokiniai/>.

⁶⁶ Švietimo, mokslo ir sporto ministro 2014-01-27 įsakymu Nr. V-38 patvirtintas Gabių ir talentingų vaikų paieškos, atpažinimo sistemos sukūrimo ir mokyklų šiems vaikams prieinamumo didinimo 2014–2016 metų veiksmų planas, 6.1 p.

⁶⁷ Programą įgyvendina Kauno technologijos, Lietuvos sveikatos mokslų, Lietuvos sporto, Mykolo Romerio ir Vilniaus universitetai. Meno sritį kuruoja Nacionalinis Kauno dramos ir Kauno valstybinis muzikinis teatras bei Vilniaus dailės akademija. Programa skirta 3–11 klasių mokiniams, pasižymintiems išskirtiniais gebėjimais. Vykdoma nuo 2017 m.

⁶⁸ Angl. Science, Technology, Engineering, Arts and Mathematics.

Ekspertų nuomonių dėl gabių vaikų ugdymo pavyzdžiai

Vytauto Didžiojo universiteto Švietimo akademijos kanclerė profesorė Lina Kaminskienė⁶⁹. Nors iniciatyvą keisti situaciją ir pagaliau sukurti gabiems vaikams atpažinti ir ugdyti taip reikalingą sistemą pademonstruoja kone kiekviena nauja valdžia, pradėtos programos pasikeitus politinei situacijai gula į stalčius ir netęsimos. Per tiek metų sistemos, kuri būtų skirta gabių vaikų ugdymui, taip ir nepavyko sukurti, yra tik atskiri jos elementai. Gabių vaikų ugdymas paliktas tėvų atsakomybei ir piniginei. Problema ta, kad valstybinių mokyklų mokytojams tenka labai didelis darbo krūvis: laiko gabiems vaikams paprasčiausiai pritrūksta. Svarbu ir tai, kaip mokyklos vadovas sugeba rasti lėšų papildomam mokytojų atlygiui. Nes jis net ir norėdamas ne visada turi galimybių sumokėti mokytojui, kuris dalį popamokinio laiko skiria itin gabiems vaikams ir juos lavina. Tai ir užimtumo, ir finansinė problema, kuri kyla dėl sistemos nebuvimo. Privačios mokyklos labai greitai supranta, ko reikia šeimoms. Tai jų verslas, labai jautriai reaguojama į klientų poreikius. Valstybinės mokyklos šioje vietoje pralaimi, joms trūksta lankstumo.

„Gifted“ programos Lietuvoje vadovė Dileta Tindžiulienė⁷⁰. Gabūs vaikai negali būti švietimo sistemos užribyje. Jų atpažinimas ir ugdymas nėra vien tėvų rūpestis. Kiekvienoje mokykloje gali ir turi būti mokytojas, gebantis pamatyti šiuos vaikus ir pasirūpinti, kad jų gabumams būtų atviri visi keliai.

Šiaulių jėzuitų mokyklos vadovė Giedrė Statkutė⁷¹. Daugelis gabių vaikų turi įgūdžių ir gebėjimų gana lengvai prisitaikyti prie juos supančios edukacinės ir socialinės aplinkos, tačiau dalis gali pademonstruoti įvairių emocijų, elgesio ar prisitaikymo problemų, todėl jų gebėjimai gali būti nepastebėti. Taigi išskirtinai gabių mokinių grupėje yra ir tų, kurie, nepaisant savo išskirtinių gebėjimų, taip ir lieka neatskleidę savo potencialo, nes nuolat patiria nuobodulį, yra mažai susidomėję ar kenčia nuo begalinio perfekcionizmo. Netikintiems, kaip svarbu skirti dėmesio ir gabiesiems, ji siūlo atsižvelgti į faktą, kad vertinant skirtingo amžiaus vaikų gabumus, jaunesni vaikai pademonstruoja aukštesnius pasiekimus. Tai liudija, kad laiku neinvestavus į gabų vaiką, jo gebėjimai neugdomi. Jis praranda motyvaciją, išbarsto turėtą potencialą ir galiausiai lieka vienas iš daugelio.

48. „Kurk Lietuvai“ 2022 m. įgyvendinant projektą⁷² „Mokinių, turinčių didelį mokymosi potencialą, atpažinimas bei ugdymas“, nurodyta, kad Lietuvoje nėra sisteminio požiūrio ir institucinės pagalbos, orientuotos į didelį mokymosi potencialą turinčius vaikus; Švietimo įstatyme ir kituose teisiniuose dokumentuose nėra nuoseklios ir aiškos didelį mokymosi potencialą turinčių moksleivių ugdymo ir atpažinimo strategijos, dėl to trūksta tarpinstitucinio bendradarbiavimo ir aiškaus atsakomybių paskirstymo. Situacija iš esmės nepasikeitė iki šiol.

⁶⁹ Prieiga internetu – <https://slavikai.lt/tinklarastis/gabiu-vaiku-ugdymo-poreikiu-tenkinimas-svietimo-sistemoje>.

⁷⁰ Prieiga internetu – <https://sc.bns.lt/view/item/gera-zinia-vilniui-cia-duris-atvers-gabiu-vaiku-ugdymo-centras-gifted-395819>.

⁷¹ Prieiga internetu – <https://slavikai.lt/tinklarastis/gabiu-vaiku-ugdymo-poreikiu-tenkinimas-svietimo-sistemoje>.

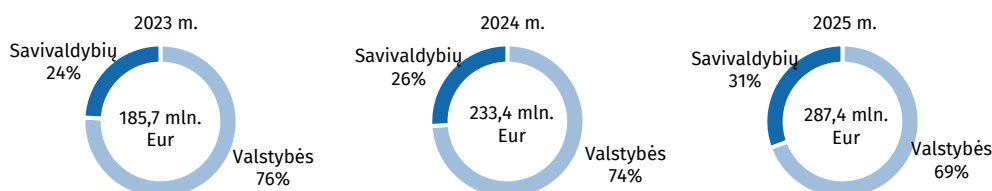
⁷² „Mokinių, turinčių didelį mokymosi potencialą, atpažinimas bei ugdymas“, 2022. Prieiga internetu – <https://kurk.lt/projektai/dideli-mokymosi-potenciala-turintys-moksleiviai>.

2. ŠVIETIMO PAGALBAI NEPAKANKA IŠTEKLIŲ – FINANSAVIMAS DIDĖJA, SPECIALISTŲ TRŪKUMAS IŠLIEKA

2.1. Savivaldybių finansinis įsitraukimas didėja, tačiau skirtumai išlieka

49. Švietimo pagalba finansuojama iš valstybės biudžeto, skiriant mokymo⁷³ ir savivaldybių savarankiškųjų biudžetų pinigų. Pagal vietos savivaldos įstatymą⁷⁴, švietimo pagalba yra savarankiškoji savivaldybių funkcija. Tai reiškia, kad siekdamos ją įgyvendinti savivaldybės turi skirti tam resursų. Vertinome, ar savivaldybės išlaidos švietimo pagalbai vienam mokiniui kiekvienoje savivaldybėje ne mažesnės nei valstybės⁷⁵; ar vidutinės išlaidos vienam SUP turinčiam mokiniui švietimo pagalbai atrinktose mokyklose ne mažesnės nei poreikis⁷⁶.
50. Nustatėme, kad savivaldybių indėlis į švietimo pagalbą kasmet didėja ir 2025 m. sudarė 31 proc. valstybės ir savivaldybės švietimo pagalbai panaudotų pinigų (11 pav.).

11 pav. Švietimo pagalbai 2023, 2024 ir 2025 m. panaudoti valstybės ir savivaldybių savarankiškųjų biudžetų pinigai, mln. Eur

Šaltinis – Valstybės kontrolė pagal Švietimo, mokslo ir sporto ministerijos ir savivaldybių duomenis

Valstybės biudžeto pinigai švietimo pagalbai skaičiuojami kiekvienam mokiniui, vadovaujantis Mokymo pinigų apskaičiavimo, paskirstymo ir panaudojimo tvarkos aprašu⁷⁷. Savivaldybėms ir mokykloms iš valstybės biudžeto skiriama pinigų suma priklauso nuo SUP turinčių vaikų skaičiaus, kiekvieno vaiko turimo SUP lygio ir ugdymo programos (12 priedas).

51. Bendrai švietimo pagalbai skiriamas finansavimas iš valstybės biudžeto nuo 2024 m. kasmet auga po 14–15 proc., atitinkamai didėjo ir vienam mokiniui tenkantys švietimo pagalbos pinigai (12 pav.).

⁷³ Vyriausybės 2018-07-11 nutarimu Nr. 679 patvirtintas Mokymo lėšų apskaičiavimo, paskirstymo ir panaudojimo tvarkos aprašas, 1 priedas „Ugdymo reikmių koeficientų sąrašas“, 1.2 p.

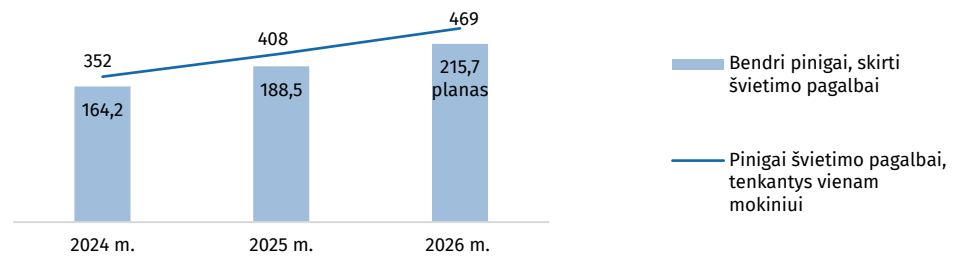
⁷⁴ Vietos savivaldos įstatymas, 6 str., 6 p.

⁷⁵ Vietos savivaldos įstatymas, 6 str.; švietimo, mokslo ir sporto ministro 2024-08-22 įsakymu Nr. V-898 patvirtintas Specialiosios pagalbos teikimo mokyklose (išskyrus aukštąsias mokyklas) tvarkos aprašas, 4 p.

⁷⁶ Švietimo įstatymas, 5 str.; Vietos savivaldos įstatymas, 6 str.; Nacionalinis pažangos planas, 3 tikslas, 3.2 uždavinys; XVIII Lietuvos Respublikos Vyriausybės programa, Vyriausybės misija švietimo srityje.

⁷⁷ Patvirtintas Vyriausybės 2018-07-11 nutarimu Nr. 679.

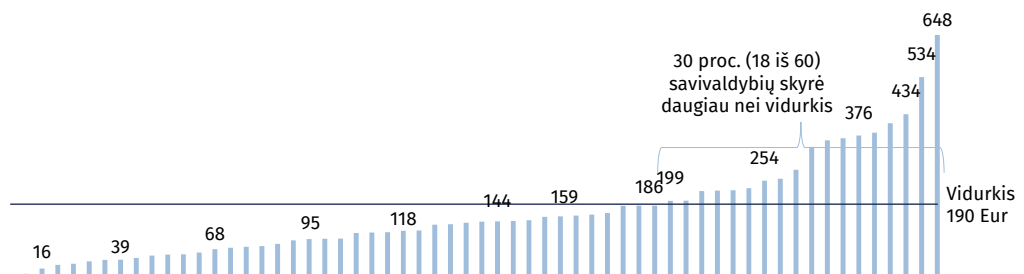
12 pav. Skirti valstybės biudžeto pinigai švietimo pagalbai (mln. Eur) ir vienam mokiniui tenkanti šių pinigų dalis (Eur) 2024–2026 m.

Šaltinis – Valstybės kontrolė pagal Švietimo, mokslo ir sporto ministerijos duomenis

52. Savivaldybių savarankiškųjų biudžetų pinigai švietimo pagalbai didėjo ⁷⁸, tačiau jų įsitraukimas netolygus. 2025 m. savivaldybių savarankiškųjų biudžetų išlaidos švietimo pagalbai, tenkančios vienam mokiniui, pasiskirstė nuo 1 Eur iki 648 Eur, o viena savivaldybė pinigų visai neskyrė (13 pav.).

13 pav. Savivaldybių savarankiškųjų biudžetų išlaidos švietimo pagalbai, tenkančios vienam mokiniui 2025 m., Eur

Šaltinis – Valstybės kontrolė pagal savivaldybių duomenis

53. 93 proc. (56 iš 60) savivaldybių 2025 m. švietimo pagalbai skyrė mažesnę dalį pinigų nei valstybė, tik trys savivaldybės tam panaudojo daugiau savo pinigų (2024 m. – keturios) (13 priedas). Savivaldybėms neprisidedant prie švietimo pagalbos savo pinigais, mokyklos priverstos išsieti mokymo pinigų ribose.
54. Valstybės biudžeto pinigai, skiriami švietimo pagalbai, gali būti panaudojami specialistų, teikiančių švietimo pagalbą, darbo užmokesčiui mokėti ir (ar) apmokėti už šios pagalbos teikimo paslaugas⁷⁹. 2025 m. 94 proc. (82,3 iš 87,9 mln. Eur) savivaldybių išlaidų švietimo pagalbai teko švietimo pagalbos specialistų ir (ar) mokinio padėjėjų atlyginimams, 6 proc. (5,6 iš 87,9 mln. Eur) – įtraukiojo ugdymo plėtrai.
55. Pagal 34 pavyzdžius iš 11 atrinktų mokyklų nustatėme, kad siekiant užtikrinti kiekvieno PPT rekomenduoto švietimo pagalbos specialisto pagalbą, vidutiniškai švietimo pagalbai SUP turinčiam mokiniui reikėtų 2 kartus daugiau pinigų, nei vidutiniškai skiriama. Tam tikrais atvejais poreikio ir išlaidų santykis pasiskirstė nuo 0,6 iki 4,9 kartų pagal skaičiavimus 2024 m. duomenimis ir nuo 0,5 iki 3,8 – pagal 2025 m. duomenis. Vertinant pagal SUP lygius, tenkinami tik nedidelių SUP turinčių mokinių poreikiai. Kuo didesni turimi SUP, tuo skirtumas (kartais) didesnis (1 lentelė).

⁷⁸ 2023 m. panaudota savivaldybių savarankiškųjų biudžetų pinigų švietimo pagalbai – 44,9 mln. Eur, 2024 m. – 60,5 mln. Eur, 2025 m. – 87,9 mln. Eur.

⁷⁹ Vyriausybės 2018-07-11 nutarimu Nr. 679 patvirtintas Mokymo lėšų apskaičiavimo, paskirstymo ir panaudojimo tvarkos aprašas, 14.2 p.

1 lentelė. Švietimo pagalbos išlaidų poreikio ir išlaidų santykis (kartais) pagal specialiųjų ugdymosi poreikių (SUP) lygius

SUP lygis		Nedideli SUP	Vidutiniai SUP	Dideli SUP	Labai dideli SUP
Kartai, kiek skiriasi poreikis nuo išlaidų	Pagal 2024 m. duomenis	1 patenkinama	2	2,7	3,3
	Pagal 2025 m. duomenis	0,9 patenkinama	1,6	2,1	2,6
Patikrintų atvejų (mokinių) sk.		3	15	15	1

Šaltinis – Valstybės kontrolė pagal Švietimo, mokslo ir sporto ministerijos, savivaldybių ir atrinktų mokyklų duomenis

32 proc. (11 iš 34) patikrintų atvejų pinigų poreikis, apskaičiuotas pagal 2024 m. duomenis, buvo patenkinamas (t. y. poreikio ir išlaidų santykis neviršijo 1,5). Pagal 2025 m. duomenis – 38 proc. (13 iš 34).

56. Valstybės biudžeto pinigais taip pat finansuojama švietimo pagalba profesinio mokymo įstaigose (PMĮ). Be valstybės pinigų, PMĮ pinigus sudaro ir savivaldybių biudžetų pinigai, uždirbtos pajamos, kita⁸⁰. Vertinome, ar išlaidos vienam mokiniui švietimo pagalbai visose PMĮ nesiskiria daugiau nei 10 proc. nuo medianos⁸¹. PMĮ skirtas finansavimas švietimo pagalbai 2024–2025 m. išaugo 20 proc. (nuo 9 iki 10,8 mln. Eur). Šie pinigai skiriami ne tik švietimo pagalbos specialistų darbo užmokesčiui ar paslaugų pirkimui bei prevencinėms programoms, bet ir profesiniam orientavimui ir mokyklos bibliotekos darbuotojų išlaikymui. Į 90–110 proc. intervalą nuo medianos pagal panaudotus 2024 m. pinigus pateko tik 3 PMĮ (14 priedas). 2024 m. PMĮ skiriamų pinigų švietimo pagalbai nepakako, todėl jie buvo perskirstomi – panaudotų ir skirtų pinigų švietimo pagalbai santykis buvo 121 proc. (7,5 iš 6,2 mln. Eur). Apie švietimo pagalbai skiriamų pinigų panaudojimą nacionaliniu lygiu informacija nėra renkama, t. y. profesinės mokyklos už panaudotus mokymo pinigus neatsiskaito.
57. Papildomai įtraukusis ugdymas stiprinamas vykdant projektus. Vertinome, ar valstybės ir savivaldybių dokumentuose yra suplanuotas finansavimas, numatantis šiuo metu projektų pinigais finansuojamų įtraukiojo ugdymo veiklų tęstinumą pasibaigus projektams (atvirų klasių, įtraukiojo ugdymo veiklų)⁸².
- ✓ Vienas didžiausių finansine apimtimi vykdomų projektų – „Tūkstantmečio mokyklų“ programa. Įtraukiamam ugdymui iki 2026 m. numatyta skirti⁸³ 24 mln. Eur infrastruktūrai, 26,5 mln. Eur – įrangai, priemonėms, kompetencijų tobulinimui, ugdymo veikloms ir tinklaveikiai. Tačiau projektui pasibaigus, nenumatyta nei valstybės biudžeto, nei ES fondų pinigų projekto veiklų tęstinumui. 2025 m. projekto vertinimo ataskaitoje⁸⁴ ministerijai pateiktos rekomendacijos neįgyvendintos, nes nėra užtikrintas projekto finansavimas jam pasibaigus. ŠMSM nurodė, kad „kai kurios iniciatyvos bus palaikomos savivaldybių iniciatyva, kaip jos buvo nusimačiusios rengdamos Pažangos planus“.

⁸⁰ Profesinio mokymo įstatymas, 35 str.

⁸¹ Vietos savivaldos įstatymas, 6 str.; Profesinio mokymo įstatymas, 35 str.

⁸² Mokinių įvairovei atvirų grupių, klasių sudarymo ir ugdymo organizavimo jose tvarkos ir finansavimo sąlygų aprašas, 29.1.6 p.; „Tūkstantmečio mokyklų“ programa, 44 p.

⁸³ Ministerija negali nurodyti panaudotų pinigų sumos, nes kai kurių mokyklų atsiskaitymas numatytas iki rugpjūčio 31 d.

⁸⁴ „Tūkstantmečio mokyklų“ programos įgyvendinimo vertinimas. Visionary Analytics, Švietimo, mokslo ir sporto ministerijos užsakymu, 2025-02-07.

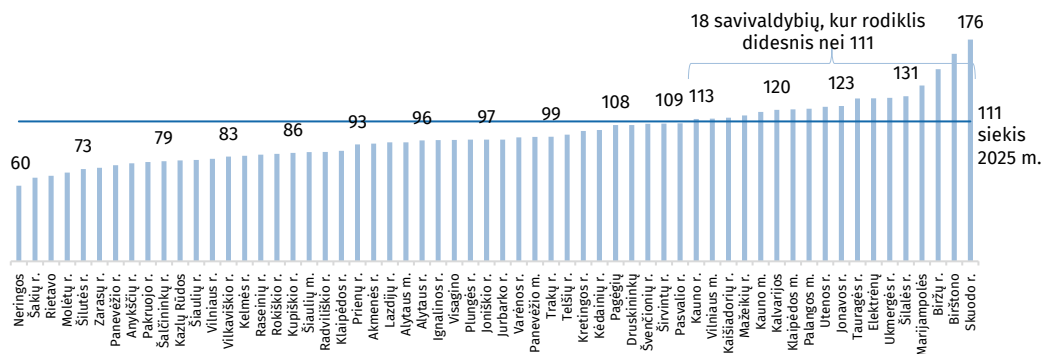
- ✓ Švietimo plėtros programai įgyvendinti vykdomas „Mokinių įvairovei atvirų grupių, klasių sudarymo ir ugdymo organizavimo jose projektas“⁸⁵. Atvirosios klasės tikslas – sudaryti sąlygas įvairių ugdymosi poreikių turinčių mokinių įtraukčiai⁸⁶. Ugdyme kartu su mokytoju dalyvauja antrasis mokytojas ir mokytojo padėjėjas. Projektas vykdomas 57-ių mokyklų 103 klasėse. Iš viso šiam projektui iki 2027 m. suplanuota 12,7 mln. Eur. Ministerijos 2025 m. veiklos ataskaitoje nurodyta, kad 2026–2028 m. atviroms klasėms išlaikyti suplanuota skirti po 3,2 mln. Eur kasmet.

Auditorių nuomone, svarbu įsivertinti projektų metu kuriamą naudą ir ieškoti galimybių labiausiai pasiteisinusių veiklų tęstinumui užtikrinti.

2.2. Riboti švietimo pagalbos specialistų pajėgumai mokyklose

58. Laikėmės nuostatos, kad mokyklose pakanka švietimo pagalbos specialistų, jei visose savivaldybėse faktinis švietimo pagalbos specialistų skaičius atitinka nustatytą valstybės siekį⁸⁷; kiekvienais metais ŠMSM ir savivaldybės suplanuoja ir įgyvendina ne mažiau kaip vieną priemonę, skirtą švietimo pagalbos specialistų pritraukimui, parengimui ar išlaikymui⁸⁸; vienai mokinio padėjėjo pareigybei tenkantis SUP turinčių mokinių, kuriems PPT skirtas mokinio padėjėjas, skaičius⁸⁹ visose atrinktose mokyklose nesiskiria daugiau nei 10 proc. nuo medianos.
59. 30 proc. (18 iš 60) savivaldybių vienam švietimo pagalbos specialistui bendrojo ugdymo mokyklose teko daugiau mokinių nei siekiama (2025 m. – 111, 2026 m. siekis – 108). Savivaldybėse rodiklio reikšmė – nuo 60 iki 176 (14 pav.). Tai rodo švietimo pagalbos specialistų trūkumą 18-oje savivaldybių.

14 pav. Mokinių, tenkančių vienam švietimo pagalbos specialistui (pareigybei) bendrojo ugdymo mokyklose, skaičius pagal kiekvieną savivaldybę 2025 m.

Šaltinis – Valstybės kontrolė pagal Švietimo, mokslo ir sporto ministerijos ir Nacionalinės švietimo agentūros duomenis

60. Mokyklose skirtumai dar didesni – vienam švietimo pagalbos specialistui 51-oje atrinktoje mokykloje⁹⁰ teko nuo 16 iki 337 mokinių (15 pav.). Rodiklio svyravimai mokyklų lygmeniu

⁸⁵ Švietimo, mokslo ir sporto ministro 2023-05-02 įsakymu Nr. V-615 patvirtintas Mokinių įvairovei atvirų grupių, klasių sudarymo ir ugdymo organizavimo jose tvarkos ir finansavimo sąlygų aprašas, 1–5 p.

⁸⁶ Ten pat, 5 p.

⁸⁷ Švietimo, mokslo ir sporto ministerijos 2025–2027 m. strateginis veiklos planas, R-12-003-03-02-01-02 rodiklis.

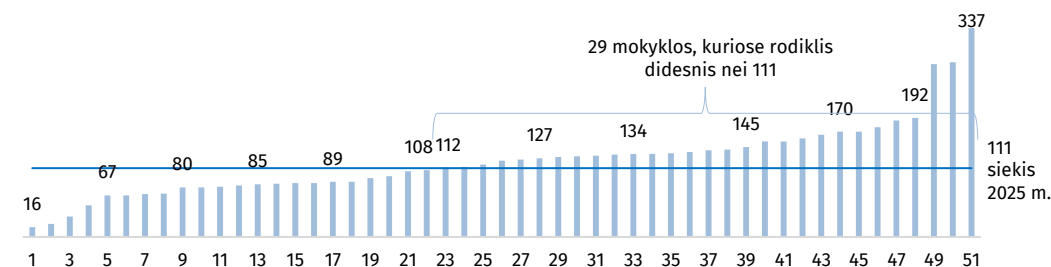
⁸⁸ Vyriausybės 1998-07-21 nutarimu Nr. 914 patvirtinti Švietimo, mokslo ir sporto ministerijos nuostatai, 7.1 p.

⁸⁹ Švietimo, mokslo ir sporto ministro 2024-08-22 įsakymu Nr. V-898 patvirtintas Specialiosios pagalbos teikimo mokyklose (išskyrus aukštąsias mokyklas) tvarkos aprašas, 11.1, 12 p.

⁹⁰ Vertinome tik mokyklas, kurios vykdo bendrojo ugdymo programas (t. y. eliminavome lopšelius-darželius, ugdymo centrus, taip pat mokyklas, kurios nepateikė duomenų apie užimtas pareigybes).

didesni ir labiau išryškina netolygumus bei švietimo pagalbos specialistų trūkumą, o savivaldybės vidurkis visų šių skirtumų neatskleidžia.

15 pav. Mokinių, tenkančių vienam švietimo pagalbos specialistui (pareigybei) bendrojo ugdymo mokyklose, skaičius pagal kiekvieną atrinktą mokyklą 2025 m.

Šaltinis – Valstybės kontrolė pagal atrinktų mokyklų ir Nacionalinės švietimo agentūros ir Švietimo, mokslo ir sporto ministerijos duomenis

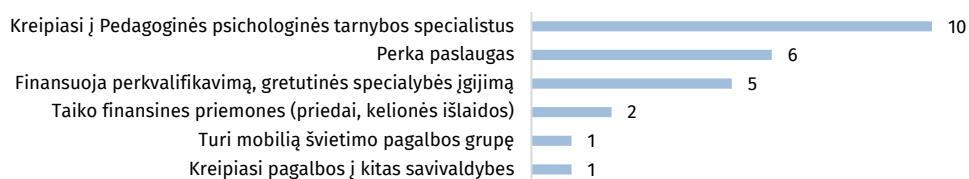
61. NŠA duomenimis, 2024–2025 m. m. 6 proc. (53 iš 859) mokyklų neturėjo nė vieno švietimo pagalbos specialisto (logopedo, psichologo, socialinio pedagogo, specialiojo pedagogo, surdopedagogo, tiflopedagogo), 23 proc. (196) neturėjo specialiosios pedagoginės pagalbos specialistų (logopedų, specialiųjų pedagogų, surdopedagogų, tiflopedagogų), 37 proc. (316) – psichologo.
62. Su specialistų trūkumu susidūrė 91 proc. (19 iš 21) atrinktų savivaldybių. Pagrindine priežastimi įvardijamas specialistų trūkumas darbo rinkoje ir netolygi pasiūla regionuose, pvz., įsteigiama pareigybė, tačiau niekas neateina dirbti. 45 proc. (46 iš 102) atrinktų mokyklų nurodė, kad užimtos ne visos švietimo pagalbos specialistų pareigybės. Dažniausiai dėl siūlomo mažo darbo krūvio ir atlyginimo ypač sunku rasti specialistų regionuose esančiose mokyklose.
63. Savivaldybių ir mokyklų nuomone, taikomi nepakankami normatyvai⁹¹ dėl specialistų skaičiaus mokyklose (pavyzdys). Nors normatyvai yra rekomendacinio pobūdžio ir įstaigų vadovai gali nustatyti didesnę pareigybių skaičių, praktikoje papildomų specialistų poreikį riboja finansinės galimybės.

Savivaldybių nuomonių dėl normatyvų pavyzdžiai

„Neįvertinamas pagalbos teikimo intensyvumas; psichologo, socialinio pedagogo etatas [turėtų būti] kiekvienoje mokykloje, nepriklausomai nuo mokinių skaičiaus; mažoje mokykloje reikia tik 0,38 etato, tai vienas dalykas, o kitas – kaip rasti specialistą, psichologą, kuris atvyktų tokiai etato daliai; atvejai sudėtingėja, reikia daugiau individualios pagalbos; padidėjo dokumentų administravimo apimtys“.

37 proc. (21 iš 56) atrinktų mokyklų, kuriose visos specialistų pareigybės užimtos, nurodė, kad jų nepakanka. Siekdamas finansuoti papildomas pareigynes ir užtikrinti specialistų paslaugų teikimą, mokyklos (12) kreipėsi į savivaldybes dėl finansavimo, pirko specialistų paslaugas (4), kreipėsi į PPT (2). Savivaldybės nurodė, kad trūkstant specialistų taip pat kreipiasi pagalbos į PPT specialistus, taiko kitas priemones (16 pav.).

⁹¹ Švietimo, mokslo ir sporto ministro 2011-07-08 įsakymu Nr. V-1228 patvirtintas Specialiosios pedagoginės pagalbos teikimo asmenims tvarkos aprašas, 8 p.

16 pav. Priemonės, kaip savivaldybės sprendžia specialistų trūkumą

Šaltinis – Valstybės kontrolė pagal atrinktų savivaldybių duomenis

64. Ministerija, siekdama pritraukti specialistų, moka išmokas studentams ir pradėjusiems dirbti specialistams, sudaro galimybę įgyti papildomą specialybę esamiems pedagogams (pavyzdys), tačiau specialistų trūkumas išlieka.

Ministerijos vykdomų priemonių specialistų pritraukimui pavyzdys

Išmokos. Nuo 2022 m. yra išskiriamos prioritetinės pedagogikos studijų programos, tarp kurių yra ir specialioji pedagogika. Įstojusiems skiriama parama 2026 m. – 481 Eur per mėn. Paskutiniame kurse studijuojantys studentai, sudarę įsidarbinimo sutartį su savivaldybe ir (ar) savivaldybės mokykla ar valstybine mokykla, kurioje įsipareigoja pabaigę studijas įsidarbinti ne mažiau kaip 0,7 pareigybės krūviu ir ne trumpiau kaip 3 metus per 5 metų laikotarpį, gauna tikslines išmokas, kurios šiandien siekia 814 Eur per mėn. 2022 m. prioritetinę paramą gavo 94 specialiosios pedagogikos studijas pasirinkę studentai, 2023 m. – 151, 2025 m. – 163. Sutartis dėl įsidarbinimo 2022 m. ir 2023 m. sudarė po 3 studentus, 2024 m. – 23.

Papildoma specialybė. Pedagoginiai darbuotojai gali baigti studijas Vilniaus ir Vytauto Didžiojo universitetuose ir įgyti kito mokomojo dalyko ar pagalbos mokiniui specialisto kvalifikaciją, pvz., specialiojo pedagogo, logopedo, tiflopedagogo, surdopedagogo. 2025 m. sausio mėn. baigę studijas ir gavo pažymėjimus: specialiojo pedagogo – 107 asmenys, surdopedagogo – 9, logopedo – 91. 2025 m. į specialiosios pedagogikos studijas įstojo 93, į logopedijos – 104 asmenys.

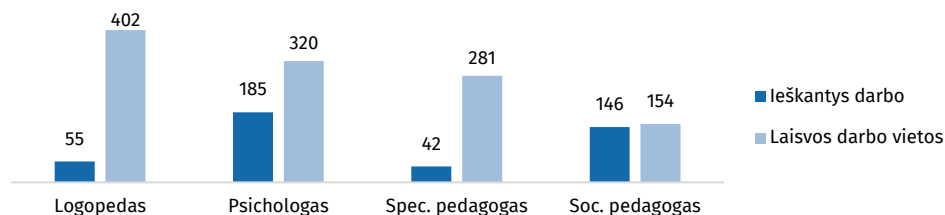
65. 76 proc. (16 iš 21) atrinktų savivaldybių 2024 ir 2025 m. taip pat taikė su specialistų pritraukimu, parengimu ar išlaikymu susijusias priemones, dažniausiai susijusias su finansiniu skatinimu (pavyzdys). Keturios savivaldybės nurodė, kad taikė ne tiesiogiai su specialistų pritraukimu susijusias priemones, pvz., steigė ir finansavo pareigybes, rengė su vaiko gerove susijusius planus.

Savivaldybių taikomų priemonių specialistų pritraukimui pavyzdžiai

Finansinės priemonės: finansuojamos studentų, studijuojančių specialiąją pedagogiką, logopediją, studijos; finansuojamos perkvalifikavimo studijos; naujai atėjusiems dirbti specialistams pirmus metus kiekvieną mėnesį skiriama skatinamoji priemonė; mokamos vienkartinės išmokos; kompensuojamos kelionės į darbą išlaidos; atvykstantiems į savivaldybę gyventi specialistams kompensuojama dalis išlaidų gyvenamajam būstui ir jo remontui ir pan.

Kitos priemonės: komplektuojamos būsimų pedagogų klasės mokyklose, suteikiama galimybė mokiniams, besimokantiems pedagoginėse klasėse, išvykti stažuotei užsienyje, kt.

66. Nepaisant taikomų priemonių, Užimtumo tarnybos duomenimis, 2025 m. švietimo pagalbos specialistų ieškojo (t. y. registravo laisvas darbo vietas) 1 157 darbdaviai, o darbo ieškančiųjų registravosi beveik 3 kartus mažiau – 428 asmenys. Laisvų logopedo darbo vietų buvo 7 kartus daugiau nei darbo ieškančiųjų logopedų (17 pav.), o psichologų darbo vietų Vilniaus bei Kauno miestuose buvo siūloma mažiau nei registruota norinčiųjų dirbti.

17 pav. Registruotų laisvų darbo vietų ir darbo ieškančiųjų skaičius 2025 m.

Šaltinis – Valstybės kontrolė pagal Užimtumo tarnybos duomenis

67. Trijų aukštųjų mokyklų duomenimis, pirmaisiais metais po studijų pagal specialybę įsidarbino 57–83 proc. specialiųjų pedagogų, logopedų, socialinių pedagogų, psichologų. Aukštosios mokyklos nurodo, kad esant pedagogų trūkumui, dalis pedagoginių studijų studentų įsidarbina dar studijų metu. Studentų apklausos duomenimis, po studijų dirbti mokykloje planuoja apie 80 proc. (455 iš 571) į apklausą atsakiusių pedagogikos krypties studentų (15 priedas).
68. Į visas aukštųjų mokyklų studijų programas, suteikiančias pedagogo kvalifikaciją⁹², įtraukti su įtraukioju ugdymu susiję dalykai, sudarantys 3–6, kai kur ir daugiau kreditų. Vis tik 24 proc. (20 iš 85) apklaustų IV bakalauro ir II magistro kurso studentų savo pasirengimą dirbti mokykloje įvertino kaip silpną, t. y. nesijaučia pakankamai susipažinę su įtraukioju ugdymu (15 priedas). Aukštųjų mokyklų nuomone, siekiant geresnio pasirengimo darbui su specialiųjų ugdymosi poreikių turinčiais vaikais, reikėtų daugiau praktinių patirčių realiose ugdymo aplinkose.
69. Mokyklos nurodo ir kitas problemas, su kuriomis susiduria: patalpų trūkumu specialistams (2); tėvų nenoru pripažinti vaiko sunkumus ir bendradarbiauti įgyvendinant specialistų rekomendacijas (7); didele administracine našta (9). Tas pačias problemas išskiria ir į apklausą atsakiusieji švietimo pagalbos specialistai (18 pav., 7 priedas).

18 pav. Švietimo pagalbos specialistų, nurodžiusių, kas labiausiai trukdo teikti kokybišką pagalbą vaikams, skaičius

Kita – nurodyta, kad niekas netrukdo arba pateikti kitais žodžiais jau išvardinti veiksniai.

Šaltinis – Valstybės kontrolė pagal švietimo pagalbos specialistų apklausos duomenis

Kaip administracinę naštą specialistai įvardija vertinimo lentelių pildymą, individualių ugdymo planų rengimą ar pildymą, protokolus, ataskaitas, neaiškias ir dažnai besikeičiančias vertinimo formas ir pan. 69 proc. į apklausą atsakiusių švietimo pagalbos specialistų nurodė, kad kitos veiklos (administravimas, susitikimai, kt.) sudaro vidutinę ar didelę jų darbo dalį (7 priedas). Šią problemą išsakė ir švietimo pagalbos specialistai vizitų mokyklose metu. Mokyklų nuomone, sumažinus administracinę naštą, pagerėtų paslaugų prieinamumas mokiniams, gerėtų specialistų savijauta.

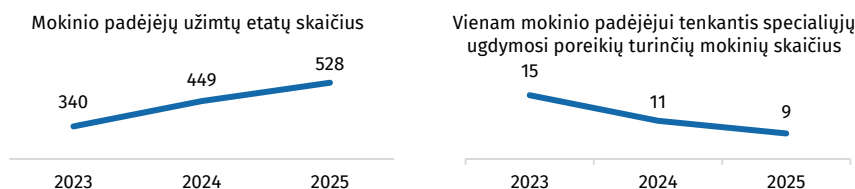
⁹² 38 studijų programos vienuolikoje aukštųjų mokyklų.

70. Esant specialistų trūkumui, mokiniai negauna visos reikalingos pagalbos. Be to, specialistų dėmesio trūksta ir mokytojams, dirbantiems su SUP turinčiais mokiniais – 41 proc. (3 977 iš 9 737) mokytojų nurodo (6 priedas), kad pakankamos pagalbos negauna, nes mokykloje trūksta švietimo pagalbos specialistų arba jie yra užimti dėl didelio darbo krūvio.

Mokinio padėjėjai

71. Mokinio padėjėjo pareigybė steigama, jei mokykloje mokosi mokyns ar mokiniai, kurie negali savarankiškai dalyvauti ugdymo procese⁹³. Dažniausiai mokinio padėjėjai skiriami didelių ir labai didelių poreikių turintiems mokiniams. 2023–2025 m. m. užimtų mokinio padėjėjo pareigybių daugėjo, mažėjo vienai mokinio padėjėjo pareigybei vidutiniškai tenkantis bendras SUP turinčių mokinių skaičius (19 pav.).

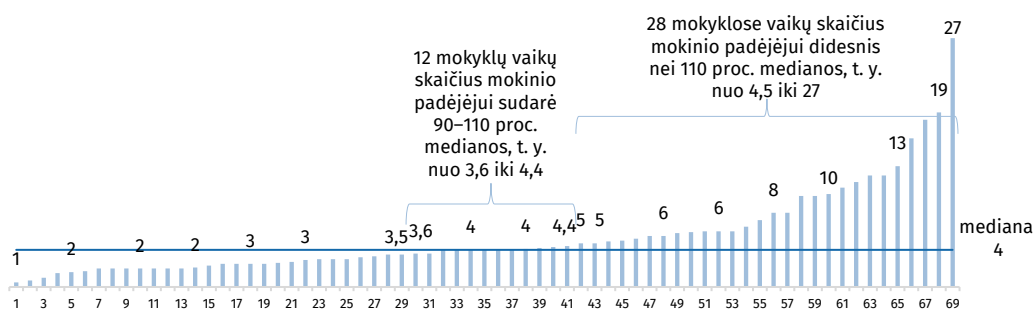
19 pav. Mokinio padėjėjų užimtų pareigybių skaičius ir vienai mokinio padėjėjo pareigybei vidutiniškai tenkantis bendras specialiųjų ugdymosi poreikių turinčių mokinių skaičius atrinktose mokyklose

Šaltinis – Valstybės kontrolė pagal atrinktų mokyklų duomenis

72. 69-iose atrinktose mokyklose⁹⁴ vienai mokinio padėjėjo užimtai pareigybei 2025–2026 m. m. teko nuo 1 iki 27 SUP turinčių mokinių, kuriems PPT rekomendavo mokinio padėjėją. Padėjėjui tenkantis mokinių skaičius 17 proc. (12 iš 69) atrinktų mokyklų nesiskyrė daugiau nei 10 proc. nuo medianos (4) (20 pav.).

20 pav. Vienai mokinio padėjėjo užimtai pareigybei tenkantis mokinių, turinčių specialiųjų ugdymosi poreikių, kuriems rekomenduotas mokinio padėjėjas, skaičius 2025–2026 m. m. atrinktose mokyklose

Šaltinis – Valstybės kontrolė pagal Nacionalinės švietimo agentūros ir atrinktų mokyklų duomenis

Mokyklų atstovų teigimu, skirtumai susidaro dėl mokinio padėjėjų trūkumo, taip pat pasitaiko, kad mokinių tėvai atsisako mokinio padėjėjo pagalbos, nes mokiniai nenori jos priimti; mokiniui skirtas namų mokymas, mokyklos neranda joms tinkamų mokinio padėjėjų, kurie, pvz., galėtų dirbti su emocijų ir elgesio sutrikimų turinčiais vaikais.

⁹³ Švietimo, mokslo ir sporto ministro 2024-08-22 įsakymu Nr. V-898 patvirtintas Specialiosios pagalbos teikimo mokyklose (išskyrus aukštąsias mokyklas) tvarkos aprašas, 11.1 p.

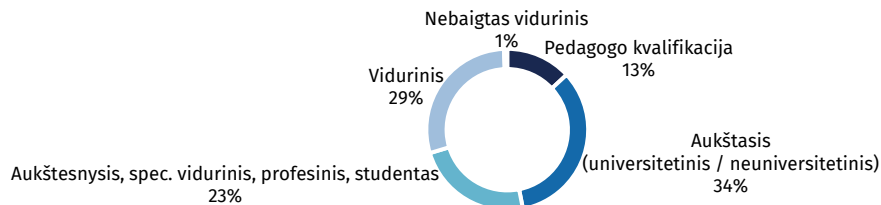
⁹⁴ Be specialiųjų, privačių ir profesinio mokymo įstaigų.

73. Mokinio padėjėjai, atsakę į apklausą, nurodo, kad vienam mokinio padėjėjui priskiriama per daug mokinių, pvz., 3–4 mokiniai skirtingose klasėse, 6–8 SUP turintys mokiniai vienoje klasėje, vienam padėjėjui net keli sudėtingi atvejai, kt. Mokinio padėjėjai nurodo, kad pagalba reikalinga ne tik klasėje, bet ir pertraukų metu, po pamokų, valgykloje, neformalaus ugdymo veiklose ir pan., tačiau pareigybės valandos skiriamos tik pamokoms.
74. Mokyklų ir mokytojų lūkesčiai mokinio padėjėjų kompetencijoms dažnai yra didesni nei teisės aktuose nustatyti minimalūs kvalifikaciniai reikalavimai, o mokinio padėjėjai nurodo, kad jiems tenka dirbti ir papildomus darbus:
- ✓ Mokyklos, turinčios neužimtų mokinio padėjėjų pareigybių (16 priedas), nurodo, kad neranda specialistų, gebančių dirbti su SUP turinčiais vaikais, nes, pvz., norintieji dažnai nėra tinkami kandidatai; ne kiekvienas geba dirbti su SUP turinčiais mokiniais; padėjėjams neužtenka turėti tik vidurinį išsilavinimą; mokinio padėjėju dirbantis asmuo turi turėti psichologinių ir pedagoginių žinių, o 8–16 val. mokymų nepakanka. 37 proc. (33 iš 90) mokyklų turėjo nuo 1 iki 4 neužimtų mokinio padėjėjų pareigybių. Norinčiųjų dirbti mokinio padėjėjais nemotyvuoja ir darbo užmokestis, kuris, mokyklų vertinimu, nėra pakankamai konkurencingas.
 - ✓ 88 proc. (8 571 iš 9 737) mokytojų mano, kad mokinio padėjėją turėti naudinga, tačiau pabrėžia kompetencijos poreikį, aktyvią pagalbą mokiniui: 36 proc. (37 iš 102) atrinktų mokyklų nurodė, kad mokinio padėjėjas turėtų gebėti 8–10 klasėje papildomai paaiškinti dalyko turinį, parengti užduotis; kad turėtų psichologijos žinių ir gebėtų valdyti sudėtingas situacijas.
 - ✓ 24 proc. (696 iš 2 896) į apklausą atsakiusių mokinio padėjėjų nurodė, kad tenka dirbti papildomus darbus, kurie nėra numatyti pareigybės aprašyme, pvz., pavaduoti mokytojus jiems susirgus ar išvykus, padėti ne tik SUP turintiems mokiniams, ruošti užduotis pamokoms, tikrinti mokinių darbus, kt. Dėl to padėjėjai norėtų aiškesnio pareigų apibrėžimo, didesnio pedagogų ir administracijos palaikymo (16 priedas).
75. Mokinio padėjėju turi teisę dirbti asmuo, įgijęs ne žemesnį nei vidurinį išsilavinimą ir per 2 metus išklauses 16 val. mokymus dėl darbo su SUP turinčiais mokiniais⁹⁵. Asmenims, turintiems pedagogo kvalifikaciją, pakanka 8 val. tokių mokymų, o turintiems pedagogo padėjėjo kvalifikaciją⁹⁶ mokymai neprivalomi. Privalomų 8 ar 16 val. mokymų buvo neišklausę 29 proc. (216 iš 755) atrinktų mokyklų mokinio padėjėjų, tačiau daugumai (70 proc., 152 iš 216) dar nereikėjo, nes nebuvo praėję dveji metai, per kuriuos mokymai turėtų būti išklausti. Be aiškos priežasties mokymų nebuvo išklauses 14 mokinio padėjėjų. Kauno technologijos universitetas siūlo apsvarstyti galimybę padidinti mokinio padėjėjų mokymų apimtį. Pagal 88 mokyklų⁹⁷ duomenis, beveik pusė (47 proc.) mokinio padėjėjų turėjo pedagogo kvalifikaciją ar aukštąjį išsilavinimą (21 pav.). Pagal mokinio padėjėjų apklausos duomenis – 43 proc. (16 priedas).

⁹⁵ Švietimo, mokslo ir sporto ministro 2024-08-22 įsakymu Nr. V-898 patvirtintas Specialiosios pagalbos teikimo mokyklose (išskyrus aukštąsias mokyklas) tvarkos aprašas, 14 p.

⁹⁶ *Pedagogo padėjėjo modulinę profesinio mokymo programą 2025–2026 m. m. vykdė 11 iš 44 profesinio mokymo įstaigų visoje Lietuvoje, pagal NŠA jose mokėsi 281 mokinys. Programos apimtis – 45 kreditai, trukmė – apie 5 mėn. Baigus programą suteikiama V lygio kvalifikacija. Toks pedagogo padėjėjas turėtų gebėti padėti pedagogui organizuoti ugdymo procesą SUP turintiems mokiniams, savarankiškai teikti jiems individualizuotą pagalbą, tobulinti savo profesines kompetencijas.*

⁹⁷ Apklausėme 102 mokyklas, 2 įstaigos nenurodė duomenų apie keturių padėjėjų išsilavinimą, likusios padėjėjų neturėjo arba duomenų apie juos nepateikė.

21 pav. Mokinio padėjėjų pasiskirstymas pagal turimą išsilavinimą 2025–2026 m. m., proc.

Šaltinis – Valstybės kontrolė pagal atrinktų mokyklų pateiktus duomenis

76. Dėl didelio vaikų skaičiaus mokinio padėjėjai nespėja nuvykti į visas pamokas, negali būti su keliais mokiniais vienu metu, ypač jų pagalbos trūksta vėlesnių pamokų metu, kai padėjėjo jau nėra. Dėl to ne visais atvejais užtikrinama mokiniams ir mokytojams reikalinga pagalba.

2.3. Kvalifikacijos tobulinimas įtraukiojo ugdymo srityje išlieka prioritetine sritimi

77. Nuolatinis profesinis mokymasis yra svarbi priemonė siekiant užtikrinti, kad praktikuojantys mokytojai galėtų reaguoti į individualius mokinių poreikius ir skatinti įtraukų švietimą, grindžiamą žiniomis ir įgūdžiais, įgytais pirminio mokytojų rengimo programose. Todėl mokytojų ir mokyklų darbuotojų gebėjimų tenkinti mokinių poreikius plėtojimas yra pagrindinis politikos svirtas, siekiant skatinti įtraukią švietimo politiką ir praktiką. Tai ypač svarbu pripažįstant, kad specialiojo ugdymo poreikiai tebėra viena iš sričių, kuriose mokytojams labiausiai reikia tęstinio profesinio mokymosi visose EBPO šalyse⁹⁸.
78. Mokytojas privalo⁹⁹ tobulinti savo kvalifikaciją prioritentinėse kvalifikacijos tobulinimo srityse. Kompetencijų, reikalingų įtraukties principui įgyvendinti, tobulinimas buvo ir išlieka viena iš pedagoginių darbuotojų prioritetinių kvalifikacijos tobulinimo sričių¹⁰⁰. Kvalifikacijos tobulinimui gali būti naudojami valstybės ir savivaldybių šiam tikslui skirti pinigai. Mokytojų, švietimo pagalbos ir kitų darbuotojų kvalifikacijos tobulinimui¹⁰¹ 2024 m. iš viso panaudota 4 mln. Eur: 3,4 mln. Eur iš valstybės biudžeto ir 0,6 – iš savivaldybių biudžetų; 2025 m. – 3,9 mln. Eur: 3,5 mln. Eur iš valstybės biudžeto ir 0,4 iš savivaldybių. Vertinome, ar vidutinės išlaidos kvalifikacijos tobulinimui vienam pedagoginiam darbuotojui per metus visose savivaldybėse nesiskyrė daugiau ar mažiau nei 10 proc. nuo visų savivaldybių medianos¹⁰². Valstybės ir savivaldybių biudžetų išlaidos kvalifikacijos tobulinimui vienam pedagoginiam darbuotojui per metus 28 proc. (17 iš 60) savivaldybių sudarė 90–110 proc. visų savivaldybių medianos (22 pav.).

⁹⁸ Prieiga internetu – [https://one.oecd.org/document/EDU/WKP\(2021\)19/en/pdf](https://one.oecd.org/document/EDU/WKP(2021)19/en/pdf), 3.1.2 p.

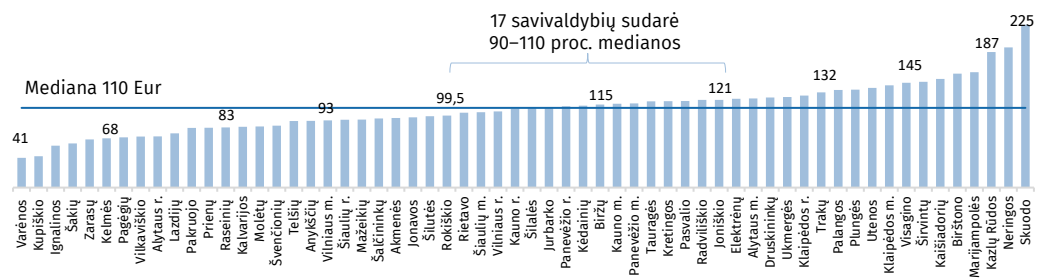
⁹⁹ Švietimo įstatymas, 49 str., 2 d., 5 p.

¹⁰⁰ Švietimo, mokslo ir sporto ministro įsakymais 2022-12-13 Nr. V-1942 ir 2025-12-09 Nr. V-1238 patvirtintos prioritetinės pedagoginių darbuotojų kvalifikacijos tobulinimo sritys: 2023–2025 m. – Kompetencijų, reikalingų įtraukties principui įgyvendinti, tobulinimas, 2026–2028 m. – Įtraukiojo ugdymo planavimo ir įgyvendinimo kompetencijos tobulinimas.

¹⁰¹ Šioje dalyje pateikiami duomenys apie išlaidas visų kompetencijų tobulinimui, nes nėra galimybės atskirti, kiek pinigų panaudota kompetencijų tobulinimui įtraukiojo ugdymo srityje.

¹⁰² Vietos savivaldos įstatymas, 6 str. 6 p. ir 7 str. 6 p.

22 pav. Valstybės ir savivaldybių biudžetų išlaidos kvalifikacijos tobulinimui, tenkančios vienam pedagoginiam darbuotojui, 2025 m. pagal savivaldybes, Eur

Šaltinis – Valstybės kontrolė pagal Švietimo, mokslo ir sporto ministerijos parengtą 2025 m. mokymo pinigų panaudojimo ataskaitą, Švietimo valdymo informacinės sistemos ir savivaldybių duomenis

Skirtumai susidaro dėl to, kad ugdymo įstaigos valstybės skiriamus mokymo pinigus perskirsto tarp ugdymo reikmių, savivaldybės iš savo biudžetų kvalifikacijos tobulinimą mokyklose finansuoja skirtingai (17 priedas).

Kompetencijų tobulinimo poreikis

79. Kvalifikacijos tobulinimą ne rečiau nei kartą per metus planuoja savivaldybės vykdomoji institucija (savivaldybės švietimo įstaigos) ar jų įgalioti asmenys¹⁰³. Vertinome, ar visos atrinktos savivaldybės turi informacijos apie pedagogų kompetencijų įtraukiojo ugdymo srityje tobulinimo poreikį¹⁰⁴. 2024 m. 81 proc. (17 iš 21) atrinktų savivaldybių nurodė, kad jos pačios ar jų švietimo centrai renka informaciją apie pedagogų ir švietimo pagalbos specialistų poreikius tobulinti kvalifikaciją. Keturios savivaldybės tokios informacijos neturėjo. Savivaldybių teigimu, duomenų apie poreikius rinkimo tikslas yra identifikuoti aktualiausias temas. Poreikiai aptariami mokytojų ir švietimo pagalbos specialistų metodinėse grupėse, surinkta informacija naudojama planuojant kvalifikacijos tobulinimo temas. 71 proc. (15 iš 21) atrinktų savivaldybių nurodė, kad 2024–2025 m. m. svarstė ir priėmė sprendimus dėl pedagogų kvalifikacijos tobulinimo sričių, atsižvelgdamos į nustatytas prioritėtines pedagoginių darbuotojų kvalifikacijos tobulinimo sritis ir (ar) savivaldybių išsikeltus tikslus; 4 savivaldybės sprendimus dėl kvalifikacijos tobulinimo pavedė savo švietimo centrams; 2 nurodė, kad neturi švietimo centrų, o kvalifikacijos tobulinimu rūpinasi pačios mokyklos.
80. Informacijos apie pedagogų ir švietimo pagalbos specialistų poreikius tobulinti kvalifikaciją nerinko 19 proc. (19 iš 102) atrinktų mokyklų, iš jų 15 (iš 19) – nevalstybinės ugdymo įstaigos. Pagal 83 mokyklų duomenis, poreikį tobulinti kvalifikaciją įtraukiojo ugdymo srityje 2025 m. nurodė 80 proc. mokytojų, 86 proc. švietimo pagalbos specialistų, 77 proc. mokinio padėjėjų.
81. Pagrindinė priežastis, kodėl savivaldybės neturi informacijos, yra ta, kad savivaldybės, turinčios savo švietimo centrų, dažniausiai jiems paveda pedagogų kvalifikacijos tobulinimo koordinavimo funkcijas. Savivaldybėse, neturinčiose tokių įstaigų, kvalifikacijos tobulinimo planavimas paliekamas pačioms mokykloms, dėl to pedagogų kvalifikacijos tobulinimas gali būti vykdomas fragmentiškai.

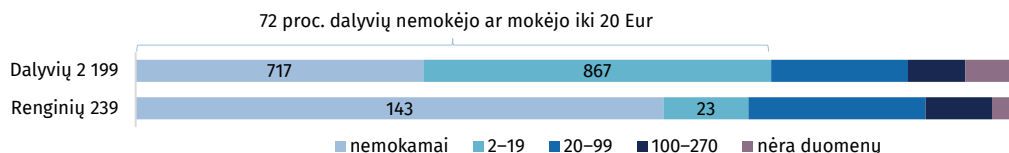
¹⁰³ Švietimo, mokslo ir sporto ministro 2007-03-29 įsakymu Nr. ISAK-556 patvirtinti Valstybinių ir savivaldybių švietimo įstaigų (išskyrus aukštąsias mokyklas) pedagoginių darbuotojų kvalifikacijos tobulinimo nuostatai, 11.3 p.

¹⁰⁴ Ten pat, 11.1, 11.3 p.

Mokytojai dalyvavo mokymuose, susijusiuose su įtraukiuoju ugdymu

82. Šalies mastu nėra apibendrintos informacijos, kiek ir kokių programų, kvalifikacijos tobulinimo veiklų ar renginių buvo vykdoma, kiek pedagogų ar švietimo pagalbos specialistų juose dalyvavo. Kvalifikacijos tobulinimo veiklas įtraukiojo ugdymo srityje vykdė įvairios institucijos: Vilniaus ir Vytauto Didžiojo universitetai vykdė nacionalines programas, NŠA organizavo kitus kvalifikacijos tobulinimo renginius, įgyvendindama ES pinigais finansuojamus projektus; akredituotos kvalifikacijos tobulinimo įstaigos rengė pedagoginių darbuotojų kvalifikacijos tobulinimo programas ir jas vykdė; nacionaliniai ir regioniniai specialiojo ugdymo centrai organizavo mokymus, susijusius su jų vykdomomis funkcijomis (18 priedas).
83. Mokytojas privalo¹⁰⁵ tobulinti savo kvalifikaciją prioritetinėse kvalifikacijos tobulinimo srityse. Vertinome, ar ne mažiau nei 90 proc. mokymų visose atrinktose mokyklose įsigyjama iš akredituotų pedagogų kvalifikacijos tobulinimo įstaigų (PDKTĮ). 100 proc. mokymų, kuriuose dalyvavo mokyklų darbuotojai pagal nacionalines ir ilgalaikes programas, vykdė akredituotos PDKTĮ ar aukštosios mokyklos. Pagal mokyklų pateiktą informaciją, daugiau nei 2 200¹⁰⁶ neunikalių darbuotojų¹⁰⁷ iš 71 proc. (72¹⁰⁸ iš 102) atrinktų mokyklų 2024–2025 m. m. dalyvavo mokymuose pagal nacionalines ir (ar) pagal 239 ilgalaikes pedagogų kvalifikacijos tobulinimo programas ir (ar) jų modulius įtraukiojo ugdymo srityje. Didžioji dalis darbuotojų tobulino kvalifikaciją nemokamai ar mokėjo nuo 2 iki 20 Eur (23 pav.).

23 pav. Renginių ir dalyvių skaičiaus pasiskirstymas pagal dalyvio mokestį už mokymus pagal ilgalaikes programas ar jų modulius 2024–2025 m.

Šaltinis – Valstybės kontrolė pagal atrinktų mokyklų duomenis

84. Mokytojai dalyvavo ir kituose kvalifikacijos tobulinimo renginiuose: seminaruose, konferencijose, forumuose, edukacinėse kelionėse ir kt., kuriuos gali organizuoti akredituotos PDKTĮ, savivaldybės, švietimo centrai, mokyklos, kitos įstaigos¹⁰⁹. Pagal mokyklų pateiktus duomenis, daugiau nei 4 200 neunikalių darbuotojų iš 72 proc. (73¹¹⁰ iš 102) atrinktų mokyklų 2024–2025 m. dalyvavo 822 kituose kvalifikacijos tobulinimo renginiuose. 79 proc. jų (653 iš 822) organizavo PDKTĮ ir kitos tokią teisę turinčios įstaigos, pvz., nacionaliniai ir regioniniai specialiojo ugdymo centrai, Nacionalinė švietimo agentūra. Pastebėjome, kad 2 privačios akredituotos PDKTĮ (VšĮ „Gyvenimo universitetas“ ir „Mokymosi mokykla“) organizavo 27 proc. (175 iš 653) renginių. Didžioji dalis mokyklų darbuotojų tobulino kvalifikaciją nemokamai ar mokėjo iki 20 Eur (24 pav.).

¹⁰⁵ Švietimo įstatymas, 49 str., 2 d., 5 p.

¹⁰⁶ Mokyklos nurodė ne visų mokymų dalyvių skaičių, nes neturėjo duomenų.

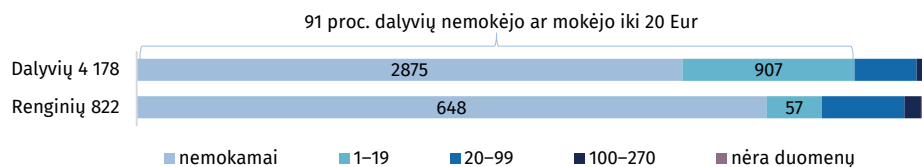
¹⁰⁷ Tas pats darbuotojas galėjo būti skaičiuojamas daugiau nei vieną kartą, jei dalyvavo ne viename renginyje.

¹⁰⁸ Nedalyvavo ar nepateikė duomenų 30, iš jų 15 – nevalstybinės.

¹⁰⁹ Lietuvos autizmo asociacija „Lietaus vaikai“, Lietuvos psichologų sąjunga, Lietuvos Raudonasis Kryžius, Lietuvos žmonių su negalia sąjunga, Vilniaus arkivyskupijos katechetikos centras ir kt.

¹¹⁰ Nedalyvavo ar tokių duomenų nerinko 29 mokyklos, iš jų 13 – nevalstybinės, 8 darželiai, 8 kitos mokyklos.

24 pav. Renginių ir dalyvių skaičiaus pasiskirstymas pagal dalyvio mokestį už kitus kvalifikacijos tobulinimo renginius 2024–2025 m.

Šaltinis – Valstybės kontrolė pagal atrinktų mokyklų duomenis

85. Atrinktų mokyklų prašėme pateikti informaciją apie mokymų dalyvių geriausiai ir prasčiausiai įvertintus mokymus (iki 5 renginių). Informacijos apie prasčiausiai įvertintus mokymus mokyklos nepateikė, dėl to nebuvo galimybės įvertinti, kokios mokymų temos ar formatai praktikoje vertinami prasčiausiai. Informaciją apie geriausiai įvertintus mokymus (148 renginius) pateikė 57 proc. (58 iš 102) mokyklų. Mokymų dalyviams patiko mokymų temos, turinys, organizavimas, teorija, pagrįsta praktiniais pavyzdžiais, kuriuos galima pritaikyti dirbant su skirtingų poreikių turinčiais vaikais.

Mokymų dalyvių atsiliepimų apie mokymus pavyzdžiai

Dalyviams mokymai patiko dėl aiškiai ir praktiškai pateiktos informacijos, naudingų pavyzdžių, šiltos atmosferos ir sustiprinto pasitikėjimo dirbant su mokiniais, turinčiais intelekto, kalbos ar kitų mokymosi sutrikimų. Pateiktos rekomendacijos, metodinės gairės ir priemonės buvo praktiškos ir pritaikomos kasdieniame darbe.

Dalyviams labiausiai patiko praktinis turinys – lektoriai pateikė daug realių situacijų, konkrečių pavyzdžių ir metodų, kuriuos galima taikyti darbe su vaikais, turinčiais raidos sutrikimų. Informacija buvo struktūruota, pateikta paprastai ir prieinamai, todėl net sudėtingos temos tapo lengviau suprantamos.

Dalyviai akcentavo šiltą, palaikančią ir įkvepiančią aplinką, kuri skatino dalintis patirtimi ir mokytis vieniems iš kitų.

Giliai, išsamiai, daug praktinių patarimų.

Profesionaliai ir labai aiškiai pateikta informacija, dalyviai įtraukiami į veiklas. Aiškus praktinis žinių pritaikymas.

Gerosios patirties sklaidos renginiai visada pasiteisina, nes keičiamės praktine darbo patirtimi, kurią kiekvienas pritaikome savo darbe.

Aktuali mokymų tema, puikūs lektoriai (praktikai), įgytas žinias pritaikėme savo įstaigoje.

Organizavimas, turinys, rekomenduojami darbo metodai ir būdai taikant universalaus dizaino mokymuisi principus.

Tarp geriausiai įvertintų renginių organizatorių dažniausiai paminėtos VŠĮ „Gyvenimo universitetas“ ir „Mokymosi mokykla“, taip pat Klaipėdos miesto pedagogų švietimo ir kultūros centras, Kauno švietimo ir inovacijų centras, kitos akredituotos PDKTĮ ir Lietuvos įtraukties švietime centras.

86. Mokyklų apklausos duomenimis, 75 proc. (77 iš 102) mokyklų pakanka mokymų įtraukiojo ugdymo srityje, 25 proc. (25 iš 102) mokyklų mokymų trūksta. Iš jų 12 mokyklų nenurodė, kokių mokymų įtraukiojo ugdymo srityje trūksta¹¹¹, 13 nurodė, kad trūksta praktinių patarimų, kaip dirbti su vaikais, turinčiais SUP.

¹¹¹ Atsakymų pavyzdžiai: mokymų mokytojams, mokymų kitakalbiamis (ukrainiečiams), vidurinis ugdymas ir SUP, Valdorfo pedagogikos ir pan.

Mokyklų, kurios nurodė, kad mokymų trūksta, atsakymų pavyzdžiai

„Manau, kad mokytojams, švietimo pagalbos specialistams ir mokinio padėjėjams trūksta konkrečių ir praktinių mokymų, kuriuose aiškiai būtų aptariami įvairūs vaikų poreikiai ir ypatumai. Ypač svarbu organizuoti mokymus apie vaikų, turinčių autizmo spektro sutrikimą, ADHD ar Dauno sindromą, elgesio ypatumus, mokymosi stilius ir poreikį individualiai pritaikyti pagalbą. Tokie mokymai suteiktų darbuotojams daugiau praktinių žinių ir įrankių, kaip efektyviai palaikyti vaikų ugdymo procese, bendradarbiauti su tėvais ir teikti individualizuotą pagalbą.“

„Praktinių mokymų ir situacijų aptarimo: kaip elgtis konkrečiais tipiškais atvejais; kaip sugebėti dirbti, mokyti, įgyvendinti programos reikalavimus, kai klasėje yra 2–4 SUP turintys mokiniai, kaip efektyviai „tvarkytis“ su SUP turinčiais mokiniais ir likusia klasės / grupės dalimi, nes mokiniai konfliktuoja tarpusavyje.“

„Teorinių mokymų pakanka, tačiau trūksta praktinių metodų, kaip juos įgyvendinti.“

87. Švietimo pagalbos specialistų apklausoje klausėme, ar dalyvauja jiems reikalinguose mokymuose: 79 proc. (1 677 iš 2 128) specialistų atsakė, kad dalyvauja, 16 proc. nurodė, kad mokymų trūksta. 3 proc. specialistų pageidautų nemokamų specializuotų mokymų, skirtų švietimo pagalbos specialistams, kuriuose būtų aptariami jų darbo metodai, būdai, išylančių problemų sprendimai. 2 proc. atsakė, kad mokymų yra per daug arba jie juose nedalyvauja.
88. Kompetencijų, reikalingų įtraukties principui įgyvendinti, tobulinimas iki 2028 m. išlieka viena prioritetinių pedagoginių darbuotojų kvalifikacijos tobulinimo sričių, todėl išlieka poreikis užtikrinti mokymų prieinamumą.

3. MOKINIAMS UŽTIKRINAMA GALIMYBĖ TĘSTI MOKYMĄSI PROFESINIO MOKYMO ĮSTAIGOSE

89. Pirminis profesinis mokymas skirtas pirmajai kvalifikacijai įgyti ir teikiamas ne jaunesniems kaip 14 metų asmenims: įgijusiems pagrindinį ar vidurinį išsilavinimą; neįgijusiems pagrindinio išsilavinimo; kurie yra mokėsi pagal specialiojo ugdymo programas¹¹². Vertinome, ar į profesinio mokymo įstaigas įstojo 95 proc. visų pretendavusių mokinių, turinčių SUP¹¹³; ar visose profesinio mokymo įstaigose (PMĮ) yra bent viena programa, kur stojančiųjų išsilavinimas nėra reglamentuotas¹¹⁴; ar 90 proc. baigiamojo kurso mokinių, turinčių SUP, baigė profesinio mokymo programą ir įgijo kvalifikaciją¹¹⁵.
90. Jungtinių Tautų neįgaliųjų teisių konvencija¹¹⁶ įpareigoja valstybes užtikrinti įtraukų švietimą visais lygmenimis, taip pat ir profesinio mokymo. Lietuvoje SUP turintiems mokiniams numatyta¹¹⁷ galimybė mokytis pagal profesinio mokymo programas ar jų modulius ir įgyti kvalifikaciją ar kompetenciją. Atrinktų mokyklų¹¹⁸ duomenimis, 69 proc.

¹¹² Profesinio mokymo įstatymas, 6 str. 1 d.

¹¹³ Ten pat, 20 str. 1 d.

¹¹⁴ Švietimo įstatymas, 5 str. 1, 4, 5 p.

¹¹⁵ Profesinio mokymo įstatymas, 3 str. 1, 3, 5 p. Kriterijaus reikšmė aptarta su ŠMSM, NŠA ir LŠC.

¹¹⁶ Jungtinių Tautų neįgaliųjų teisių konvencija (JTNTK), 24 str.

¹¹⁷ Profesinio mokymo įstatymas, 20 str.

¹¹⁸ Iš 102 atrinktų mokyklų 10 ir 12 kl. turėjo 25 mokyklos.

(257 iš 370) SUP turinčių mokinių, kurie 2024–2025 m. m. baigė 10 ir (ar) 12 klasę bendrojo ugdymo mokyklose, kitais metais tęsia mokymąsi PMĮ. NŠA duomenimis, didesnė dalis SUP turinčių mokinių PMĮ rinkosi po 10 kl. nei po 12 kl.¹¹⁹. Pagal 44 (iš 44) valstybinių PMĮ duomenis, baigę pagrindinio ir vidurinio ugdymo programas profesinio mokymo įstaigose (kai mokėsi tik pagal bendrojo ugdymo programas, bet kartu nesimokė profesijos), 95 proc. (448 iš 473) SUP turinčių mokinių tęsia mokymąsi PMĮ, siekdami įgyti kvalifikaciją.

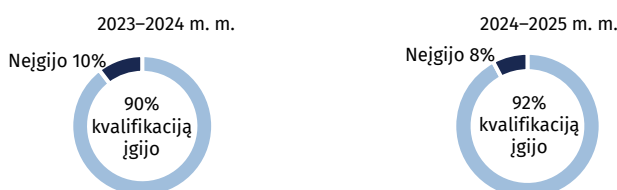
91. Pagal ŠMSM duomenis, 2025–2026 m. m. į PMĮ profesijos mokytis įstojo 66 proc. (572 iš 870) visų prašymus mokytis pateikusių mokinių, turinčių SUP dėl intelekto sutrikimų. Ministerija nurodė, kad įstoja ne visi, nes dalis atsiima prašymus, nesusidaro grupės, atmeta sutartis ar jų nepasirašo ir pan. Ministerija nepateikė duomenų apie kitų mokinių, kurie turi SUP, stojimą į PMĮ (pavyzdys).

ŠMSM nurodytų priežasčių, kodėl nepateikė duomenų apie pretendentes į PMĮ, pavyzdys

Informacijos apie stojančiųjų, turinčių SUP, kai šie asmenys neturi intelekto sutrikimo, skaičių CPIS (Centralizuota priėmimo į švietimo programas informacinė sistema) pateikti negali, kadangi ši informacija neaktuali priėmimo metu ir CPIS jos neturi.

92. NŠA duomenimis, baigę profesinio mokymo programas, kvalifikaciją įgijo 90 proc. ir daugiau visų SUP turinčių baigiamojo kurso mokinių (25 pav.).

25 pav. Profesinio mokymo įstaigose įgijusių kvalifikaciją asmenų dalis, proc.

Šaltinis – Valstybės kontrolė pagal Nacionalinės švietimo agentūros pateiktus duomenis

2023–2024 m. m. kvalifikacijos neįgijo 10 proc. (49 iš 471), 2024–2025 m. m. – 8 proc. (49 iš 627) PMĮ baigiamojo kurso mokinių. PMĮ nurodė priežastis (pavyzdys).

PMĮ nurodytų priežasčių, kodėl mokiniai neįgyja kvalifikacijos, pavyzdys

Dėl nelankymo, nepažangumo; mokiniai neatvyko į kompetencijų vertinimo egzaminą; neišlaikė kompetencijų vertinimo; neišlaikė teorinės dalies (žinių) vertinimo testo; keitė mokymo programą; keitė gyvenamąją vietą ar išvyko į užsienį; dėl sveikatos problemų išsibraukė iš mokinių sąrašų ar ėmė akademines atostogas; dėl nusikalstamo elgesio buvo išbrauktas iš mokinių sąrašų; nutraukė mokslą savo noru.

93. Apie 70 proc. PMĮ programas baigusį SUP turinčių mokinių neįsidarbina (19 priedas). PMĮ nurodė, kad darbdaviai dažnai turi išankstinių nuostatų dėl SUP turinčių mokinių gebėjimų ir nenori jų priimti. Be to, darbdaviams netaikomos skatinimo priemonės (pvz., subsidijos). Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomone, naujos socialinės ekonomikos įmonės, kurios pirmenybę teikia socialiniams tikslams, o ne pelnui, gali būti pagrindiniai veiksniai kuriant prieinamas kokybiško užimtumo ir verslumo galimybes tiek negalia, tiek psichikos sveikatos sutrikimų turintiems asmenims.

¹¹⁹ Po 10 kl. PMĮ 2025–2026 m. m. rinkosi 85 proc. (936 iš 1 099) SUP turinčių mokinių, po 12 kl. – 15 proc. (163 iš 1 099).

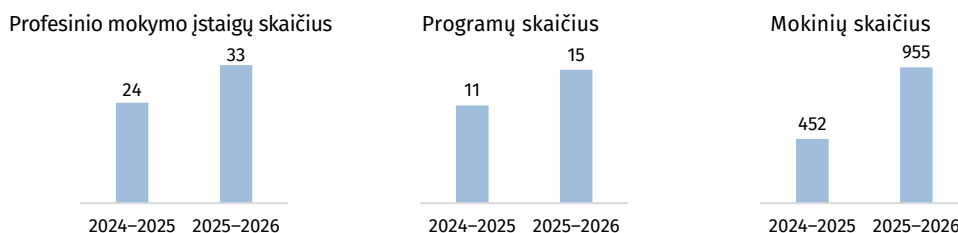
Pasitelkiant finansinę paramą per tikslines subsidijas, taip pat galima sudaryti tinkamas sąlygas ir užtikrinti šios tikslinės grupės įtraukų užimtumą ir verslumą¹²⁰.

94. Europos socialinių teisių ramsčio 17 principas teigia, kad „asmenys su negalia turi teisę į finansinę paramą, užtikrinančią orų gyvenimą, paslaugas, leidžiančias jiems dalyvauti darbo rinkoje ir visuomenės gyvenime, ir jų poreikiams pritaiktą darbo aplinką“¹²¹. Įsidarbinimo galimybių šio audito metu detaliau neanalizavome, tačiau reikia gerinti asmenų su negalia įsidarbinimo galimybes.

Programos, skirtos asmenims, neįėjusiems reikiamo išsilavinimo

95. Asmenys, turintys SUP dėl intelekto sutrikimo, gali mokytis PMĮ vykdomose profesinio mokymo programose ir neįėję reikiamo išsilavinimo¹²² (toliau – neregamentuojamas išsilavinimas). Pagal NŠA duomenis, tokias programas ar jų modulius vykdančių PMĮ daugėja, taip pat didėja programų pasiūla, o besimokančių jose mokinių skaičius padvigubėjo (26 pav.). 2025–2026 m. m. šias programas vykdė 75 proc. (33 iš 44) PMĮ (20 priedas).

26 pav. Profesinio mokymo įstaigų, vykdančių programas, į kurias stojant neregamentuojamas išsilavinimas, skaičius, šių programų ir mokinių jose skaičius, vnt.

Šaltinis – Valstybės kontrolė pagal Nacionalinės švietimo agentūros duomenis

96. Asmenų, kuriems išsilavinimo reikalavimai nėra taikomi, galimybes rinktis profesinio mokymo programas riboja nustatytas minimalus stojančiųjų skaičius – ne mažiau kaip keturi stojantieji¹²³. 2025–2026 m. m. dėl nepakankamo stojančiųjų skaičiaus dviejų ir daugiau programų nevykdė 9 iš 33¹²⁴ PMĮ. Esant tokioms aplinkybėms, galėtų bendradarbiauti, pvz., miesto ir žiedinėse, gretimose savivaldybėse veikiančios PMĮ.
97. 2025–2026 m. m. daugiausiai mokinių mokėsi Virėjo modulinėje profesinio mokymo programoje, kurią vykdė 29 PMĮ, ir Dažytojo-tinkuotojo padėjėjo programoje, kurią vykdė 14 PMĮ (27 pav.).

¹²⁰ Europos Sąjungos oficialusis leidinys. Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonė „Kliūčių įtraukiam verslumui mažinimas, inovacijų skatinimas ir lygių galimybių visiems užtikrinimas“ (nuomonė savo iniciatyva) (C/2026/13).

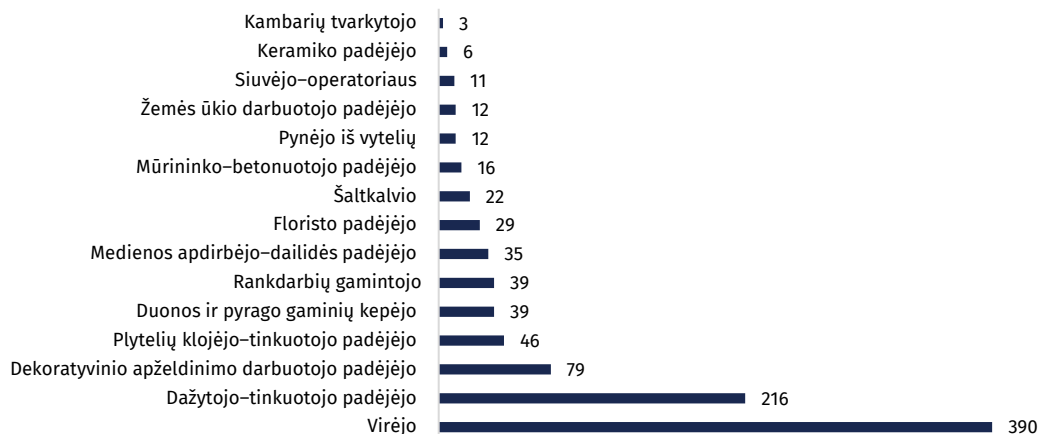
¹²¹ Ten pat, 3.1.6. a) dalis.

¹²² Profesinio mokymo įstatymas, 6 str. 1 d. 3 p.

¹²³ Švietimo, mokslo ir sporto ministro 2017-05-17 įsakymu Nr. V-373 patvirtinto Asmenų, pageidaujančių mokytis pagal pirminio arba tęstinio profesinio mokymo programas, bendrojo priėmimo į valstybinę ar savivaldybės arba nevalstybinę profesinio mokymo įstaigą tvarkos aprašo 22 p., 22.1.3. p., 23 p.

¹²⁴ Programas, kur neregamentuojamas išsilavinimas, siūlė 33 iš 44 PMĮ.

27 pav. Mokinių pasiskirstymas pagal modulinės profesinio mokymo programas, kuriose stojantieji neregamentuojamas išsilavinimas, 2025–2026 m. m.

Šaltinis – Valstybės kontrolė pagal Nacionalinės švietimo agentūros pateiktus duomenis

98. 64 proc. (28 iš 44) PMĮ nuomone, programų pasiūla yra pakankama, tačiau daugiau programų galėtų būti paslaugų srityje. Auditorių nuomone, dalis šių programų, pvz., Pynėjo iš vytelių, Rankdarbių gamintojo, neužtikrins užimtumo jų baigusiems asmenims ir neprisidės prie asmenų integravimo į darbo rinką, nes tai yra siauros amatininkystės sritys, kuriose masinės darbo jėgos paklausa yra minimali. Dėl to reikėtų peržiūrėti visas kvalifikacijas ir siūlomas programas, įvertinti jų trukmę, sukurti naujų, aktualių, darbo rinkos poreikius atitinkančių kvalifikacijų ir pritaikomų programų, kurios leistų juos baigusiems asmenims tęsti veiklą darbo rinkoje.

Profesinio mokymo programų moduliai bendrojo ugdymo mokyklose

99. Nuo 2023 m. pradėta įgyvendinti iniciatyva, leidžianti pagrindinio ir vidurinio ugdymo mokiniams pasirinkti atskirus modulius iš pirminio profesinio mokymo programų¹²⁵. Pagal atrinktų savivaldybių duomenis, 2025–2026 m. m. 8-ių (iš 21) atrinktų savivaldybių 17-oje iš 75 bendrojo ugdymo mokyklų buvo galimybė rinktis atskirus modulius iš pirminio profesinio mokymo programų. SUP turinčių mokinių dalyvavimas profesinio mokymo moduluose yra labai mažas, tačiau didėjantis: 2024–2025 m. m. taip mokėsi 0,4 proc. (21 iš 5 540) šių savivaldybių mokinių, 2025–2026 m. m. – 0,9 proc. (45 iš 5 044).

PMĮ teigiamai vertina SUP turinčių mokinių pasirinkimą mokantis pagal bendrojo ugdymo programas rinktis profesinio mokymo programų modulius (pavyzdys).

PMĮ nuomonės dėl SUP turinčių mokinių dalyvavimo profesinio mokymo moduluose kartu su bendrojo ugdymo programomis pavyzdys

- ✓ Padeda mokiniams integruotis į mokyklos bendruomenę, motyvuotai siekti asmeninės pažangos, geresnių mokymosi pasiekimų, ugdo gebėjimą veikti įvairiose aplinkose.
- ✓ SUP turintys mokiniai puikiai integruojasi į grupę ir puikiai atlieka visas užduotis, įgyja naujų kompetencijų.

¹²⁵ Europos profesinio mokymo plėtros centras (Cedefop) 2025 m. spalio mėn. paskelbė aplinkraštį „[Vocational education and training policy briefs 2024 – Lithuania. National VET policy developments 2023-24](#)“. Profesinio mokymo įstatymas, 13 str. 8 d.

- ✓ Mokiniai yra įsitraukę, aktyvūs, žingeidūs ir gerai lankantys užsiėmimus, tai naudinga patirtis, nes mokiniai gali pasirinkti modulį pagal savo galimybes, patikrinti, ar galėtų įveikti visą programą, ir įsivertinti, ar užduotys nėra per sunkios.

100. SUP turintys mokiniai dažniausiai rinkosi šiuos modulius: picų gaminimo, bendrųjų veiklų statybos objekte vykdymo, nesudėtingų metalinių detalių jungimo, transporto priemonių diagnostikos. PMĮ atstovų nuomone, tokia galimybė gali turėti teigiamą poveikį visai švietimo sistemai, skatindama bendrojo ir profesinio ugdymo sektorių bendradarbiavimą ir tikslingesnį išteklių naudojimą. Tai ypač aktualu planuojant švietimo politikos priemones ir stiprinant SUP turinčių mokinių perėjimą nuo mokyklos prie darbo ar tolesnio mokymosi.

REKOMENDACIJŲ ĮGYVENDINIMO PLANAS

Laukiamas audito poveikis: sukūrus naujus ir patobulinus teisinio reguliavimo, švietimo pagalbos specialistų pritraukimo, duomenimis grįsto valdymo, ugdymo organizavimo ir finansinius mechanizmus, kiekvienam specialiųjų ugdymosi poreikių turinčiam mokiniui bus laiku suteikta jam paskirta visos apimties švietimo pagalba.

Mokiniais laikome visus asmenis, kurie mokosi pagal ikimokyklinio, priešmokyklinio ar bendrojo ugdymo programas.

Pagrindinis audito rezultatas	Rekomendacija (pokytis, kurio siekiama) / priemonės	Pokyčio vertinimo rodikliai ir jų reikšmės*			Subjektas, kuriam pateikta rekomendacija / įgyvendinantis priemonės	Rekomendacijos (pokyčio, kurio siekiama)** / priemonių*** įgyvendinimo terminas	
		rodiklis	pradinė reikšmė	siektina reikšmė			
1-asis pagrindinis audito rezultatas Pagrindinė priežastis, ribojanti švietimo pagalbos prieinamumą mokyklose – švietimo pagalbos specialistų ir mokinio padėjėjų trūkumas: švietimo pagalbos specialistų trūksta 52 proc. bendrojo ugdymo mokyklų, mokinio padėjėjų – 40 proc. 30 proc. (18 iš 60) savivaldybių vienam švietimo pagalbos specialistui bendrojo ugdymo mokyklose teko daugiau mokinių nei siekiama (2025 m. – 111, 2026 m. siekis – 108). Palyginus savivaldybes, jose nuo 60 iki 176 mokinių tenka vienam specialistui, o mokyklose – nuo 16 iki 337. Su specialistų trūkumu susidūrė 91 proc. (19 iš 21) atrinktų savivaldybių. Esant specialistų trūkumui, mokiniai negauna visos reikalingos pagalbos, specialistų dėmesio trūksta ir mokytojams, dirbantiems su	Didelės svarbos 1. Siekiant užtikrinti specialiųjų ugdymosi poreikių turintiems mokiniams jų poreikius atliepiančią ugdymą ir švietimo pagalbą, diegti atvirųjų klasių modelius: 1.1. atnaujinti kriterijus, kuriuos atitinkančiose pradinio ir pagrindinio ugdymo klasėse privalo dirbti antrasis mokytojas; 1.2. atnaujinti kriterijus, kuriuos atitinkančiose pradinio ir pagrindinio ugdymo klasėse privalo dirbti švietimo pagalbą teikiantis asmuo.	Atvirų klasių dalis iš klasių, kuriose mokosi 21 ir daugiau mokinių ir kuriose yra 1–3 didelių ir labai didelių specialiųjų ugdymosi poreikių turintys mokiniai, pradinio ugdymo pakopoje (1–4 kl.), proc.	4,5	95	Švietimo, mokslo ir sporto ministerija	2029-12-31	
		Atvirų klasių dalis iš klasių, kuriose mokosi 21 ir daugiau mokinių ir kuriose yra 1–3 didelių ir labai didelių specialiųjų ugdymosi poreikių turintys mokiniai, pagrindinio ugdymo pakopoje (5–8 kl.), proc.	2,2	75			
		1.1.	Atnaujinti įtraukiojo ugdymo organizavimo modelių savivaldybių mokyklose finansavimo tvarkos apraše, patvirtintame Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministro 2026 m. vasario 10 d. įsakymu Nr. V-94, klasių, įgyvendinančių nustatytus modelius, atrankos kriterijus, kurie būtų taikomi 2027 ir 2028 metais tokias klases finansuojant atrankos būdu, ir, atsižvelgiant į valstybės finansines galimybes, suplanuoti reikiamus veiksmus dėl šių modelių plėtros 2029 ir 2030 metais.			Švietimo, mokslo ir sporto ministerija	2026-12-31
		1.2.	Vykdyti įtraukiojo ugdymo organizavimo modelių įgyvendinimo stebėseną ir vertinimą (2027-06-30 – pirmas vertinimas, 2028-06-30 – antras vertinimas), atsižvelgiant į vertinimo rezultatus ir EK „Learning Lab“ ekspertų rekomendacijas, tobulinti Mokinių, turinčių specialiųjų ugdymosi poreikių, ugdymo ir švietimo pagalbos teikimo organizavimo tvarkos aprašą, išgryninant modelius ir jų taikymo sąlygas.			Švietimo, mokslo ir sporto ministerija	2028-08-31

Pagrindinis audito rezultatas	Rekomendacija (pokytis, kurio siekiama) / priemonės	Pokyčio vertinimo rodikliai ir jų reikšmės*			Subjektas, kuriam pateikta rekomendacija / įgyvendinantis priemonės	Rekomendacijos (pokyčio, kurio siekiama)** / priemonių*** įgyvendinimo terminas
		rodiklis	pradinė reikšmė	siektina reikšmė		
specialiųjų ugdymosi poreikių turinčiais mokiniais – tai nurodo 41 proc. (3 977 iš 9 737) mokytojų.	1.3. Parengti rekomendacijas mokykloms, mokytojams, švietimo pagalbą teikiantiems asmenims dėl bendrojo mokymo (angl. <i>Co-Teaching</i>) taikymo, kai du ar daugiau mokytojų (antrasis mokytojas, švietimo pagalbą teikiantis asmuo) tuo pačiu metu dirba bendrosios paskirties klasėje, kai joje yra ugdomi 1–3 didelių ir labai didelių specialiųjų ugdymosi poreikių turintys mokiniai.				Švietimo, mokslo ir sporto ministerija	2027-08-31
1-asis pagrindinis audito rezultatas Daugiau nei pusei (56 proc., 123 iš 220) mokinių aplankytose mokyklose nebuvo teikiamos visos pedagoginių psichologinių tarnybų rekomenduotos švietimo pagalbos specialistų paslaugos, o 5 proc. mokinių – neteikė jokių. 27 proc. (1 085 iš 3 971) tėvų teigia, kad jų vaikai mokykloje negauna visų reikalingų specialistų pagalbos, todėl 57 proc. (615) iš jų lankėsi pas specialistus už mokyklos ribų.	Didelės svarbos 2. Siekiant, kad visose ikimokyklinio, priešmokyklinio ir bendrojo ugdymo mokyklose mokiniams būtų užtikrinta švietimo pagalba, pagal mokymo pinigų panaudojimo ir suteiktos švietimo pagalbos analizės rezultatus nustatyti priemonės švietimo pagalbos prieinamumui didinti.	Ikimokyklinio, priešmokyklinio ir bendrojo ugdymo mokyklų specialiųjų ugdymosi poreikių turinčių mokinių, kurie gavo pedagoginės psichologinės tarnybos rekomenduotų apimčių švietimo pagalbą, dalis.	36	100	Švietimo, mokslo ir sporto ministerija	2029-12-31
	2.1. Identifikuoti mokyklas, kuriose yra ne visi reikiami švietimo pagalbos specialistai, įskaitant ir mokinio padėjėjus, ir parengti rekomendacijas mokyklai ir steigėjui, kad būtų teikiama reikiamos apimtys švietimo pagalba (2027-06-30 – pirmas vertinimas, 2028-06-30 – antras vertinimas).				Švietimo, mokslo ir sporto ministerija	2028-06-30
	2.2. Įvertinti, ar Švietimo ir kituose įstatymuose užtikrinama vaiko teisė į švietimo pagalbą ir pareiga šią teisę įgyvendinti, ar aiškiai nustatytos atsakomybės už švietimo pagalbos teikimą mokyklų savininko teises ir pareigas įgyvendinančioms institucijoms, kad mokiniui būtų suteikta visa kompetentingos institucijos (pvz., pedagoginės psichologinės tarnybos) nustatyta švietimo pagalba, ir aiškiai nustatytas kompetentingos institucijos teiktų rekomendacijų vykdymo privalomumas, ar numatytos institucijos, kur kreiptis, jei švietimo pagalba neužtikrinama, ir inicijuoti teisės aktų keitimus.				Švietimo, mokslo ir sporto ministerija	2027-12-31
	2.3. Įvertinti švietimo pagalbos specialistų trūkumo mastą, šių specialistų poreikį ir suplanuoti, patvirtinti bei įgyvendinti konkrečias (pagal situaciją ir siekius) priemones dėl apsirūpinimo švietimo pagalbos specialistais (rengimo, pritraukimo, perkvalifikavimo, išlaikymo darbo vietose); numatyti ir stebėti priemonių įgyvendinimo rodiklius (pvz., matuojančius konkrečių švietimo pagalbos specialistų pakankumą).				Švietimo, mokslo ir sporto ministerija	2028-12-31
	2.4. Nustatyti siektinus apsirūpinimo švietimo pagalbos specialistais savivaldybėse rodiklius, juos stebėti, esant poreikiui, įpareigoti savivaldybes sudaryti švietimo pagalbos užtikrinimo planus.				Švietimo, mokslo ir sporto ministerija	2028-12-31
1-asis pagrindinis audito rezultatas Švietimo informacinės	Didelės svarbos 3. Siekiant užtikrinti švietimo pagalbos teikimo stebėseną ir duomenimis pagrįstus politikos	Specialiųjų ugdymosi poreikių turinčių mokinių, kuriems suteiktos švietimo pagalbos apimtys (kartai per nustatytą laikotarpį kiekvieno švietimo	0	100	Švietimo, mokslo ir sporto ministerija	2029-12-31

Pagrindinis audito rezultatas	Rekomendacija (pokytis, kurio siekiama) / priemonės	Pokyčio vertinimo rodikliai ir jų reikšmės*			Subjektas, kuriam pateikta rekomendacija / įgyvendinantis priemonės	Rekomendacijos (pokyčio, kurio siekiama)** / priemonių*** įgyvendinimo terminas
		rodiklis	pradinė reikšmė	siektina reikšmė		
sistemos rodiklis „Švietimo pagalbą gaunančių mokinių dalis“ (atsakinga Nacionalinė švietimo agentūra) turi parodyti realų visų mokyklų pagalbos teikimą, tačiau neaišku, kokių informacijos šaltinių duomenimis jis apskaičiuojamas. To negalėjo paaiškinti nei ministerija, nei Nacionalinė švietimo agentūra, nei Lietuvos įtraukties švietime centras.	formuotojo sprendimus švietimo pagalbos srityje, įpareigoti mokyklas ir sudaryti joms sąlygas Mokinių registre pildyti specialiųjų ugdymosi poreikių vertinimo formas, kuriose būtų fiksuojama kiekvienam mokiniui rekomenduotų švietimo pagalbos specialistų faktiškai mokiniui suteiktos pagalbos apimtis.	pagalbos specialisto) nurodytos Mokinių registre, dalis.				
	3.1. Mokinių registro informacinės sistemos nuostatuose numatyti papildomai rinkti švietimo pagalbos laikotarpį ir intensyvumą: švietimo pagalbos rūšį, švietimo pagalbą teikiantį specialistą (pvz., logopedas, specialusis pedagogas, kt.) ir laikotarpį, nuo kada iki kada buvo skirta / suteikta pagalba, jos trukmę ir intensyvumą.				Švietimo, mokslo ir sporto ministerija	2027-12-31
	3.2. Atnaujinti Mokinių registrą, suteikiant galimybę mokykloms įrašyti specialiųjų ugdymosi poreikių turintiems mokiniams suteiktą pagalbą (pagal pedagoginės psichologinės tarnybos rekomendacijas ir mokyklos Vaiko gerovės komisijos rekomendacijas) bei priežastis, jei pagalba neskiriama (pvz., dėl tėvų atsisakymo): 2028-03-01 – Mokinių registro parengtų funkcionalumų išbandymas atrinktose mokyklose ir koregavimas esant poreikiui; 2028-12-31 – naujų Mokinių registro funkcionalumų pristatymas visoms ugdymo įstaigoms ir teikiamų duomenų kokybės kontrolės užtikrinimas.				Nacionalinė švietimo agentūra	2028-12-31
1-asis pagrindinis audito rezultatas	Didelės svarbos	Mokinių, kurie turi specialiųjų ugdymosi poreikių, atsirandančių dėl išskirtinių gabumų, ir kurie gauna visą pedagoginės psichologinės tarnybos rekomenduotą pagalbą, dalis.	0	100	Švietimo, mokslo ir sporto ministerija	2029-12-31
Pedagoginėms psichologinėms tarnyboms nėra nustatyta jokių išimčių ar apribojimų dėl specialiųjų ugdymosi poreikių, susijusių su išskirtiniais mokinių gebėjimais, (ne)vertinimo ir pagalbos nustatymo. Trūksta reglamentavimo ir metodikų, todėl tarnybų atstovai neatlieka tokio vertinimo ir mano, kad tai nėra jų atsakomybė, o mokykloms trūksta įrankių tokiems mokiniams atpažinti.	4. Siekiant sudaryti sąlygas atpažinti ir ugdyti išskirtinius mokinių gabumus, nustatyti specialiųjų ugdymosi poreikių, kylančių dėl išskirtinių gabumų, atpažinimo, vertinimo mokykloje ir pedagoginėje psichologinėje tarnyboje bei ugdymo pritaikymo priemonės.					
	4.1. Peržiūrėti ir atnaujinti teisinį reguliavimą dėl pedagoginių psichologinių tarnybų funkcijų vertinant mokinius, turinčius išskirtinių gabumų.				Švietimo, mokslo ir sporto ministerija	2028-06-30
	4.2. Parengti skaitmeninį didelį mokymosi potencialą turinčių mokinių atpažinimo įrankį.				Nacionalinė švietimo agentūra	2027-12-31

Pagrindinis audito rezultatas	Rekomendacija (pokytis, kurio siekiama) / priemonės	Pokyčio vertinimo rodikliai ir jų reikšmės*			Subjektas, kuriam pateikta rekomendacija / įgyvendinantis priemonės	Rekomendacijos (pokyčio, kurio siekiama)** / priemonių*** įgyvendinimo terminas
		rodiklis	pradinė reikšmė	siektina reikšmė		
	4.3. Parengti rekomendacijas mokykloms dėl didelį mokymosi potencialą turinčių mokinių ugdymo organizavimo.				Nacionalinė švietimo agentūra	2028-03-31
1-asis pagrindinis audito rezultatas Mokyklos, norinčios vertinti mokinio ugdymosi poreikius, susiduria su tėvų pasipriešinimu. Nesutarus su tėvais, pirminis vertinimas mokyklose paprastai neatliekamas, nors tėvai apie tai turėtų būti tik informuojami, taip pat neatliekamas ir specialiųjų ugdymosi poreikių vertinimas. 35,8 proc. (19) tarnybų nurodė, kad 2024 m. gavo pranešimų iš mokyklų, kurios negalėjo užregistruoti mokinio vertinimui dėl tėvų nesutikimo.	Vidutinės svarbos 5. Siekiant užtikrinti vaikų teisę į išsilavinimą ir švietimo pagalbą, nustatyti mokyklos veiksmų seką tais atvejais, kai tėvai (globėjai, rūpintojai) nesutinka atlikti pirminio vertinimo, atsisako pasirašyti pirminio ar specialiųjų ugdymosi poreikių vertinimo išvadą, neatvyksta susipažinti su dokumentais arba nereaguoja į mokyklos ir (ar) pedagoginės psichologinės tarnybos kvietimus.	Patikslinta mokinio specialiųjų ugdymosi poreikių vertinimo tvarka, nurodant konkrečius veiksmus, jei tėvai atsisako pasirašyti išvadą, ir kt.	Neatlikta	Atlikta	Švietimo, mokslo ir sporto ministerija	2028-06-30
	5.1. Patikslinti Mokinio specialiųjų ugdymosi poreikių vertinimo, ugdymo pritaikymo ir (ar) reikalingos švietimo pagalbos skyrimo tvarkos aprašą, kad būtų nurodyti konkretūs veiksmai mokykloms ir sąlygos, kada atsiranda pareiga kreiptis į Vaiko teisių apsaugos ir įvaikinimo tarnybą tėvų nebendradarbiavimo atvejais.				Švietimo, mokslo ir sporto ministerija	2027-12-31
1-asis pagrindinis audito rezultatas Mokinių vertinimui pedagoginėms psichologinėms tarnyboms reikalingi medicininiai dokumentai, 85 proc. (45) tarnybų juos gauna iš tėvų. Priklausomumas nuo tėvų iniciatyvos lemia, kad vertinimo procesas užtrunka ir (ar) daroma neigiama įtaka pagrįstam mokinio poreikių vertinimui, jei tėvai	Vidutinės svarbos 6. Siekiant sudaryti sąlygas kuo objektyviau įvertinti mokinių specialiuosius ugdymosi poreikius ir suformuoti išsamias rekomendacijas mokinių ugdymui, papildyti mokinio specialiųjų ugdymosi poreikių vertinimą panaudojant mokinio sveikatos pažymėjimą pateiktą informaciją.	Apibrėžta, kuriais atvejais visuomenės sveikatos specialistas turi pateikti duomenis iš mokinio sveikatos pažymėjimo.	Neatlikta	Atlikta	Švietimo, mokslo ir sporto ministerija	2028-06-30
	6.1. Susitarti su Sveikatos apsaugos ministerija dėl mokinio sveikatos pažymėjime pateikiamos informacijos tikslinimo ir / ar papildymo įtraukiant informaciją, kuri galėtų būti naudinga vertinant vaiko ugdymosi poreikius; dėl pažymėjime įrašytos ugdymui aktualios informacijos pateikimo ir panaudojimo vertinant specialiuosius ugdymosi poreikius.				Švietimo, mokslo ir sporto ministerija	2027-03-31

Pagrindinis audito rezultatas	Rekomendacija (pokytis, kurio siekiama) / priemonės	Pokyčio vertinimo rodikliai ir jų reikšmės*			Subjektas, kuriam pateikta rekomendacija / įgyvendinantis priemonės	Rekomendacijos (pokyčio, kurio siekiama)** / priemonių*** įgyvendinimo terminas
		rodiklis	pradinė reikšmė	siektina reikšmė		
dokumentų nepateikia, pateikia ne visus ar ne laiku.						
	6.2. Papildyti Mokinio specialiųjų ugdymosi poreikių vertinimo, ugdymo pritaikymo ir (ar) reikalingos švietimo pagalbos skyrimo tvarkos aprašą, nustatant mokinio sveikatos pažymėjime pateiktos ugdymui aktualios informacijos naudojimą vertinant specialiuosius ugdymosi poreikius.				Švietimo, mokslo ir sporto ministerija	2027-12-31
1-asis pagrindinis audito rezultatas Šiuo metu nėra bendros metodikos, kuri reglamentuotų specialiųjų ugdymosi poreikių turinčių mokinių pasiekimų vertinimą, todėl sudėtinga objektyviai vertinti individualių jų pažangą. Mokytojai vadovaujasi bendrais vertinimo principais, tačiau 70 proc. (6 800 iš 9 737) mokytojų neaišku, kaip vertinti šių mokinių pasiekimus, todėl vertina įvairiai – dažnai derina žinių ir pastangų vertinimą. 80 proc. (82 iš 102) atrinktų mokyklų ir 74 proc. (7 157 iš 9 737) mokytojų mano, kad tokia metodika reikalinga.	Vidutinės svarbos 7. Siekiant objektyvaus ir tolygaus specialiųjų ugdymosi poreikių turinčių mokinių pasiekimų vertinimo visoje šalyje, parengti mokytojams skirtą programą mokinių ugdymosi poreikiams atpažinti ir pritaikyti įvairių galių ir gebėjimų mokiniams individualios pažangos stebėjimo įrankius (numatant vertinimo formas).	Bendrojo ugdymo mokyklų, naudojusių švietimo portale www.emokykla.lt paskelbtus individualios pažangos stebėjimo ir pasiekimų vertinimo įrankius įvairių galių ir gebėjimų turintiems mokiniams, dalis.	0	100	Švietimo, mokslo ir sporto ministerija	2029-04-30
	7.1. Atnaujinti Mokinių, kurie mokosi pagal bendrojo ugdymo programas, mokymosi pasiekimų vertinimo ir vertinimo rezultatų panaudojimo tvarkos aprašą, papildant jį nuostatomis dėl specialiųjų ugdymosi poreikių turinčių mokinių vertinimo.				Švietimo, mokslo ir sporto ministerija	2027-06-30
	7.2. Parengti rekomendacijas ir individualios pažangos stebėjimo bei pasiekimų vertinimo įrankius įvairių galių ir gebėjimų turintiems mokiniams, įtraukiant suinteresuotas šalis (pvz., ekspertus, mokytojus, NVO atstovus, tėvus, kt.).				Nacionalinė švietimo agentūra	2028-03-31
1-asis pagrindinis audito rezultatas Savivaldybių ir mokyklų atstovai įvardijo, kad priimant mokinius pasitaiko atvejų, kai mokykla neturi informacijos apie specialiųjų ugdymosi poreikių turinčius mokinius, todėl negali tinkamai suformuoti klasių ir užtikrinti tolygaus šių mokinių	Vidutinės svarbos 8. Siekiant, kad informacija apie mokinių specialiuosius ugdymosi poreikius laiku pasiektų mokyklas ir leistų pasirengti teikti švietimo pagalbą ir formuoti klases, suteikti galimybę mokykloms su informacija apie nustatytus naujai priimamų mokinių specialiuosius ugdymosi poreikius susipažinti anksčiau nei rugsėjo 1 d.	Klasių komplektų (išskyrus specialiąsias klases bendrosios paskirties mokyklose), kuriuose yra daugiau kaip 3 didelių ir (ar) labai didelių specialiųjų ugdymosi poreikių turintys mokiniai, dalis.	4	0	Švietimo, mokslo ir sporto ministerija	2029-03-31

Pagrindinis audito rezultatas	Rekomendacija (pokytis, kurio siekiama) / priemonės	Pokyčio vertinimo rodikliai ir jų reikšmės*			Subjektas, kuriam pateikta rekomendacija / įgyvendinantis priemonės	Rekomendacijos (pokyčio, kurio siekiama)** / priemonių*** įgyvendinimo terminas
		rodiklis	pradinė reikšmė	siektina reikšmė		
pasiskirstymo. Bendrojo ugdymo klasėje rekomenduojama ugdyti ne daugiau kaip 3 mokinius, turinčius didelių ar labai didelių specialiųjų ugdymosi poreikių, tačiau pasitaiko atvejų, kai jų yra ir 6.	8.1. Mokinių priėmimą į ikimokyklinio, priešmokyklinio bendrojo ir profesinio mokymo programas vykdyti visose savivaldybėse per Centralizuotą priėmimo sistemą (CPIS): 1) nuo 2027-01-01 – savivaldybių, kurių bendrojo ugdymo ir ikimokyklinio ugdymo mokyklose 2026-09-01 mokėsi ne daugiau kaip 9 000 mokinių, bendrojo ugdymo ir ikimokyklinio ugdymo mokyklose; 2) nuo 2028-01-01 – visose valstybinėse ir savivaldybių bendrojo ugdymo ir ikimokyklinio ugdymo mokyklose.				Švietimo, mokslo ir sporto ministerija	2028-09-01
2-asis pagrindinis audito rezultatas Valstybės biudžeto pinigais finansuojama švietimo pagalba profesinio mokymo įstaigose, tačiau apie jų panaudojimą nacionaliniu lygiu informacija nerenkama, profesinės mokyklos už juos neatsiskaito. 2024 m. profesinio mokymo įstaigose švietimo pagalbai panaudotų ir skirtų pinigų santykis buvo 121 proc. (7,5 iš 6,2 mln. Eur).	Vidutinės svarbos 9. Siekiant, kad visose profesinio mokymo įstaigose mokiniams būtų užtikrinta švietimo pagalba ir politikos formuotojas galėtų priimti reikiamus sprendimus, vertinti pedagoginės psichologinės tarnybos rekomenduotos ir mokyklų faktiškai mokiniui suteiktos švietimo pagalbos apimtį.	Profesinio mokymo įstaigų specialiųjų ugdymosi poreikių turinčių mokinių, kurie gavo pedagoginės psichologinės tarnybos rekomenduotų apimčių švietimo pagalbą, dalis.	31	100	Švietimo, mokslo ir sporto ministerija	2029-12-31
	9.1. Numatyti profesinio mokymo įstaigoms atsiskaitymą už panaudotas mokymo lėšas.				Švietimo, mokslo ir sporto ministerija	2027-06-30
	9.2. Nustatyti, kad bent kartą per metus būtų atliekama rekomenduotos ir suteiktos švietimo pagalbos analizė.				Švietimo, mokslo ir sporto ministerija	2027-06-30
	9.3. Identifikuoti valstybines profesinio mokymo įstaigas, kuriose yra ne visi reikalingi švietimo pagalbos specialistai, įskaitant ir mokinio padėjėjus, ir parengti rekomendacijas bei suteikti reikalingą pagalbą šioms mokykloms, kad būtų teikiama reikiamų apimčių švietimo pagalba (2027-06-30 – pirmas vertinimas, 2028-06-30 – antras vertinimas).				Švietimo, mokslo ir sporto ministerija	2028-06-30
3-iasis pagrindinis audito rezultatas 2025–2026 m. m. 75 proc. (33 iš 44) profesinio mokymo įstaigų vykdė modulines profesinio mokymo programas asmenims, neįgijusiems	Vidutinės svarbos 10. Siekiant, kad asmenims, turintiems intelekto sutrikimų, būtų prieinamos į šiuolaikines tendencijas ir praktinių kompetencijų įgijimą orientuotos profesinio mokymo programos, pagal darbdavių ir darbo rinkos	Parengtų žemesnio Lietuvos kvalifikacijų sandaros lygio kvalifikacijų aprašų skaičius, vnt.	15	20	Švietimo, mokslo ir sporto ministerija	2029-12-31

Pagrindinis audito rezultatas	Rekomendacija (pokytis, kurio siekiama) / priemonės	Pokyčio vertinimo rodikliai ir jų reikšmės*			Subjektas, kuriam pateikta rekomendacija / įgyvendinantis priemonės	Rekomendacijos (pokyčio, kurio siekiama)** / priemonių*** įgyvendinimo terminas
		rodiklis	pradinė reikšmė	siektina reikšmė		
reikiamo išsilavinimo. Pagal šias programas gali mokytis ir specialiųjų ugdymosi poreikių dėl intelekto sutrikimų turintys asmenys. Tokių įstaigų 2024–2025 m. daugėjo (nuo 24 iki 33), padvigubėjo besimokančiųjų (nuo 452 iki 955), daugėjo mokymosi programų (nuo 11 iki 15). Daugiausiai mokinių mokėsi virėjo (390), dažytojo-tinkuotojo padėjėjo (216) profesijos. Mažiausiai paklausios programos, pvz., kambarių tvarkytojo (3), keramiko padėjėjo (6), pynėjo iš vytelių (12) ir pan., gali neužtikrinti pakankamų įsidarbinimo galimybių šiuolaikinėje darbo rinkoje.	poreikius inicijuoti Lietuvos kvalifikacijų sandaros (LTKS) II lygio kvalifikacijų aprašų peržiūrėjimą ir papildymą įtraukiant naujas kvalifikacijas.					
	10.1. Lietuvos kvalifikacijų sandaros (LTKS) II lygio kvalifikacijų aprašų peržiūrėjimas ir diskusijos su socialiniais partneriais, siekiant padidinti prieinamumą specialiųjų ugdymosi poreikių turintiems asmenims (I etapas – iki 2027-12-31, II etapas – iki 2029-06-30).				Kvalifikacijų ir profesinio mokymo plėtros centras	2029-06-30
	10.2. Parengti nauji žemesnio Lietuvos kvalifikacijų sandaros lygio kvalifikacijų aprašai.				Kvalifikacijų ir profesinio mokymo plėtros centras	2029-06-30
1-asis pagrindinis audito rezultatas	Vidutinės svarbos	Parengtas vaiko pedagoginio psichologinio vertinimo proceso standartas.	Neatlikta	Atlikta	Lietuvos įtraukties švietime centras	2029-12-31
88–98 proc. iš 50 tarnybų nurodė, kad specialiesiems pedagogams, logopedams, socialiniams pedagogams, psichologams trūksta adaptuotų ir standartizuotų vertinimo instrumentų mokinių vertinimui atlikti. Dėl to tarnybų specialistai naudoja nestandartizuotus, neadaptuotus vertinimo instrumentus. Šių priemonių trūksta ir 73 proc. (1 560 iš 2	11. Siekiant, kad visų pedagoginių psichologinių tarnybų ir mokyklų švietimo pagalbos specialistai galėtų vienodai vertinti mokinių specialiuosius ugdymosi poreikius: 11.1. sukurti ir įdiegti vaiko pedagoginio psichologinio vertinimo proceso standartą; 11.2. įsigyti / parengti vaiko pedagoginio psichologinio vertinimo instrumentus.	Naujų instrumentų skaičius, vnt.	0	10		
	11.3. Parengtas vaiko pedagoginio psichologinio vertinimo proceso standartas.				Lietuvos įtraukties švietime centras	2027-12-31

Pagrindinis audito rezultatas	Rekomendacija (pokytis, kurio siekiama) / priemonės	Pokyčio vertinimo rodikliai ir jų reikšmės*			Subjektas, kuriam pateikta rekomendacija / įgyvendinantis priemonės	Rekomendacijos (pokyčio, kurio siekiama)** / priemonių*** įgyvendinimo terminas
		rodiklis	pradinė reikšmė	siektina reikšmė		
128) mokyklose dirbančių švietimo pagalbos specialistų.	11.4. Įsigyti / parengti vaiko pedagoginio psichologinio vertinimo instrumentai (2028-06-30 m. – 1 vertinimo instrumentas, 2029-06-30 m. – 9 vertinimo instrumentai).				Lietuvos įtraukties švietime centras	2029-06-30

* Detalūs pokyčių vertinimo rodiklių duomenys pateikti 2 priede „Pokyčių vertinimo rodiklių duomenys“.

** Priemonės ir terminus joms įgyvendinti, pokyčiui pasiekti ir rodikliams pamatuoti pateikė Švietimo, mokslo ir sporto ministerija, Lietuvos įtraukties švietime centras, Nacionalinė švietimo agentūra.

*** Rekomendacijų įgyvendinimo stebėsenos metu rekomendacijų įgyvendinimo plane nurodytos priemonės ar pokyčių vertinimo rodikliai gali būti tikslinami arba keičiami Valstybinio audito rekomendacijų įgyvendinimo stebėsenos tvarkos aprašo nustatyta tvarka. Aktualus priemonių ir pokyčių vertinimo rodiklių sąrašas pateikiamas Valstybės kontrolės atvirose duomenyse www.valstybeskontrole.lt.

Veiklos audito 1-ojo departamento vadovė

Rasa Kudžmienė

Veiklos audito 1-ojo departamento vyriausioji valstybinė auditorė-audito grupės vadovė

Kristina Česaitienė

PRIEDAI

1 priedas.	Audito kriterijai, atliktos procedūros ir taikyti metodai.....	57
2 priedas.	Pokyčių vertinimo rodiklių duomenys	65
3 priedas.	Atrinktos (vertintos) savivaldybės ir mokyklos	68
4 priedas.	Atrinktų akredituotų pedagoginių darbuotojų kvalifikacijos tobulinimo įstaigų sąrašas.....	71
5 priedas.	Pedagoginių psichologinių tarnybų veiklos efektyvumo vertinimas	72
6 priedas.	Mokytojų apklausos rezultatai.....	73
7 priedas.	Švietimo pagalbos specialistų apklausos rezultatai	78
8 priedas.	Pedagoginės psichologinės tarnybos, kurių specialistams trūksta standartizuotų asmens vertinimo instrumentų	82
9 priedas.	Savivaldybėse veikiančių mokyklų veiklos efektyvumo vertinimas ..	83
10 priedas.	Nacionalinės švietimo agentūros vykdomi projektai, susiję su išskirtinių gabumų turinčių vaikų poreikiais	85
11 priedas.	Specializuoto ugdymo krypties programos ir jas vykdančios įstaigos	86
12 priedas.	Vienam mokiniui skiriami švietimo pagalbos pinigai (Eur) pagal ugdymo programas ir specialiųjų ugdymosi poreikių lygį.....	87
13 priedas.	Vienam mokiniui tenkančių švietimo pagalbos pinigų pasiskirstymas pagal savivaldybes.....	88
14 priedas.	Vienam profesinio mokymo įstaigos mokiniui 2024 m. tenkančios švietimo pagalbos išlaidos	90
15 priedas.	Studentų apklausos rezultatai	91
16 priedas.	Mokinio padėjėjų apklausos rezultatai	94
17 priedas.	Vidutinės išlaidos kvalifikacijos tobulinimui, tenkančios vienam pedagoginiam darbuotojui pagal savivaldybes ir finansavimo šaltinius 2024 ir 2025 m.	97
18 priedas.	Pedagoginių darbuotojų kvalifikacijos tobulinimą vykdančios įstaigos	100
19 priedas.	Profesinio mokymo įstaigas baigusią specialiųjų ugdymosi poreikių turinčių mokinių įsidarbinimas.....	103
20 priedas.	Profesinio mokymo įstaigos, vykdančios programas, į kurias stojant išsilavinimas nereglamentuojamas ir pagal kurias mokosi asmenys, turintys intelekto sutrikimų.....	104

Audito kriterijai, atliktos procedūros ir taikyti metodai

Audito ataskaitos skyrius / poskyris	Taikyti audito kriterijai	Atliktos audito procedūros, taikyti informacijos, duomenų rinkimo ir vertinimo metodai
1. Švietimo sistema leidžia mokiniams mokytis įtraukiuoju būdu, tačiau pagalba kiekvienam neužtikrinama		
1.1. Specialiųjų ugdymosi poreikių turintys mokiniai gali mokytis bendrosiose ar specialiosiose mokyklose	1. 100 proc. savivaldybių kasmet vykdė bent vieną priemonę, kad mokyklos galėtų priimti visus norinčius jose mokytis mokinius, turinčius SUP. 2. Visi prašymai atrinktose savivaldybėse priimti SUP turintį mokinį į pageidaujamą ugdymo įstaigą buvo patenkinti. 3. Visose atrinktų mokyklų spec. klasėse nėra nė vieno mokinio, turinčio vidutinių ir nedidelių SUP. 4. 2024–2025 m. m. negauta nė vieno skundo dėl SUP turinčio vaiko nepriėmimo į pagal gyvenamąją vietą priskirtą ar tėvų pasirinktą mokyklą.	Teisės aktų ir dokumentų peržiūra ✓ Nagrinėjome Jungtinių tautų neįgaliųjų teisių konvenciją, Švietimo įstatymą, Įtraukties švietime plėtros gaires, mokinių, turinčių SUP, grupių nustatymo ir jų specialiųjų ugdymosi poreikių skirstymo į lygius tvarkos aprašą, priėmimo į valstybinę ir savivaldybės bendrojo ugdymo mokyklą mokytis pagal priešmokyklinio, bendrojo ugdymo programas, ikimokyklinio ugdymo mokyklą mokytis pagal priešmokyklinio ugdymo programą kriterijų sąrašą, mokyklų, vykdančių formaliojo švietimo programas, tinklo kūrimo taisykles. Atranka ✓ Savivaldybių atranka atlikta pagal statistinės ir nestatistinės atrankos derinį. Savivaldybės (iš 6 didžiųjų miestų, kur mokosi daugiausiai mokinių ir yra daugiausiai mokyklų) atrinktos profesiniu sprendimu, o likusioms 54 taikyta statistinė atranka. Atliekant statistinę atranką, tiriamoji visuma – 54 likusios savivaldybės – suskaidyta į tiriamas grupes (žiedines, dideles, mažas). Proporcingai iš kiekvienos grupės (didesnių, mažesniųjų ir žiedinių savivaldybių) atsirinkta atitinkama dalis savivaldybių, iš viso atrinkta 21. ✓ Ugdymo įstaigų (mokyklų) atrankai taikytas nestatistinės atrankos būdas. Profesiniu sprendimu apsispręsta atsirinkti 10 proc. ugdymo įstaigų (102) iš 21 atrinktos savivaldybės. Apklausa ✓ Apklausėme atrinktą 21 savivaldybę apie jų turimą informaciją apie kiekvienos mokyklos pasirengimą priimti įvairių SUP turinčius mokinius, 2024–2025 m. m. jų vykdytas priemones ir tam tikslui skirtas lėšas, kad mokyklos galėtų priimti visus norinčius jose mokytis ir SUP turinčius mokinius, apie SUP turinčių mokinių priėmimą 2024–2025 m. m. ir 2025–2026 m. m. ✓ Apklausėme 3 971 tėvus apie vaiko priėmimą į pagal gyvenamąją vietą priklausančią pasirinktą mokyklą.

Audito ataskaitos skyrius / poskyris	Taikyti audito kriterijai	Atliktos audito procedūros, taikyti informacijos, duomenų rinkimo ir vertinimo metodai
		✓ Apklausėme atrinktas 102 mokyklas apie SUP turinčių mokinių priėmimą 2024–2025 m. m. ir 2025–2026 m. m. Duomenų analizė ✓ Analizavome NŠA pateiktus duomenis apie bendrą mokyklų skaičių, mokyklų, turinčių specialiųjų ir lavinamųjų klasių, skaičių, specialiųjų ir lavinamųjų klasių skaičių ir specialiųjų mokyklų skaičių 2023–2024 m. m., 2024–2025 m. m. ir 2025–2026 m. m., jose ugdomų SUP mokinių skaičių, mokinių, turinčių didelių ir labai didelių SUP, skaičiaus pasikeitimą nuo 2024–2025 m. m.
1.2. Neužtikrinama švietimo pagalba kiekvienam mokiniui pagal jo poreikius		
1.2.1. Specialiųjų ugdymosi poreikių nustatymas užtrunka	1. Visose PPT mokinių, kuriems 2024–2025 m. m. mokyklos Vaiko gerovės komisija (VGK) rekomendavo atlikti SUP vertinimą, vertinimo pedagoginėje psichologinėje tarnyboje (PPT) laukimo laikas trumpesnis nei 30 d. d. 2. Visos PPT mokinių vertinimui dėl SUP naudoja adaptuotus, standartizuotus asmens pedagoginio ir psichologinio vertinimo instrumentus. 3. SUP turinčių mokinių dalis visose savivaldybėse nesiskiria daugiau nei 3 proc. punktų nuo visų savivaldybių medianos.	Teisės aktų ir dokumentų peržiūra ✓ Nagrinėjome mokinio specialiųjų ugdymosi poreikių vertinimo, ugdymo pritaikymo ir (ar) reikalingos švietimo pagalbos skyrimo tvarkos aprašą, Reikalavimų pedagoginių psichologinių tarnybų paslaugoms ir jų teikimo sąlygoms ir jų darbo organizavimo tvarkos aprašą, Pedagoginių psichologinių tarnybų 2024 m. veiklos ataskaitą. Apklausa ✓ Apklausėme 53 PPT apie reikšmingiausius veiksnius, darančius įtaką PPT veiklai, savivaldybių skirtus PPT pinigus iš savarankiško biudžeto, apie medicininių dokumentų gavimą specialiųjų ugdymosi poreikių vertinimui medicininiu aspektu, apie asmens pedagoginiam ir psichologiniam vertinimui naudojamas pedagoginio psichologinio vertinimo metodikas ir instrumentus. ✓ Apklausėme 21 savivaldybę dėl tėvų atsisakymo vertinti mokinio SUP arba gauti švietimo pagalbą atvejų bei savivaldybės taikytų priemonių problemai spręsti. ✓ Apklausėme 9 737 mokytojus apie jų gebėjimus atpažinti mokinius, kurie galimai turi SUP, apie LŠC svetainėje ir Švietimo portale E. mokykla skelbiamos metodinės informacijos naudojimą. Dokumentų peržiūra ✓ Vizitų ugdymo įstaigose metu peržiūrėjome 58 mokinių, kurių pirminis ugdymosi poreikių vertinimas buvo atliktas 2024–2025 m. m., dokumentus. Skaičiavimas ✓ Skaičiavome, kokia dalis mokinių turi SUP pagal savivaldybes, lyginome su mediana. ✓ Skaičiavome, kokia dalis PPT SUP vertinimo laukimo trukmė viršijo laiką, per kurį turėjo būti atliktas visas vertinimas.

Audito ataskaitos skyrius / poskyris	Taikyti audito kriterijai	Atliktos audito procedūros, taikyti informacijos, duomenų rinkimo ir vertinimo metodai
		✓ Skaičiavome 57 (iš 58 peržiūrėtų) mokinių SUP vertinimo atlikimo trukmę. Vieno mokinio (-ės) pasiekimai atitiko nustatytą lygį, todėl jo (jos) SUP nevertinti. ✓ Skaičiavome, kokia dalis PPT ir savivaldybių gavo pranešimų iš mokyklų, kurios negalėjo registruoti mokinio SUP vertinimui dėl tėvų nesutikimo. Analitinės procedūros ✓ Analizavome LŲŠC pateiktus duomenis apie vidutinį SUP vertinimo laukimo laiką, taikyta koreliacinė, regresinė, DEA analizė. ✓ Analizavome, kokie veiksniai turi didžiausią įtaką ilgesnei SUP vertinimo laukimo trukmei PPT ir PPT veiklos efektyvumui, dėl kokių priežasčių skiriasi SUP mokinių dalis savivaldybėse. Pokalbis ✓ Tikslinės (<i>focus</i>) grupės diskusija su 14-os PPT atstovais (2 grupės).
1.2.2. Mokiniui neteikiama visa rekomenduota švietimo pagalba 1.2.3. Nėra institucinės pagalbos, orientuotos į didelį mokymosi potencialą turinčius vaikus	1. Visais atrinktais atvejais visa PPT rekomenduota švietimo pagalba nurodytomis apimtimis suplanuota individualaus ugdymo planuose. 2. Nė vienam SUP turinčiam mokiniui 2024–2025 m. m. švietimo pagalba nebuvo sustabdyta ilgesniam nei 3 mėn. laikotarpiui.	Teisės aktų ir dokumentų peržiūra ✓ Nagrinėjome Švietimo įstatymą, Mokinio specialiųjų ugdymosi poreikių vertinimo, ugdymo pritaikymo ir (ar) reikalingos švietimo pagalbos skyrimo tvarkos aprašą, Mokinių pasiekimų vertinimo aprašą, Reikalavimų PPT paslaugoms ir jų teikimo sąlygoms ir jų darbo organizavimo tvarkos aprašą, Specialiųjų ugdymosi poreikių (išskyrus atsirandančius dėl išskirtinių gabumų) pedagoginiu, psichologiniu, medicininiu ir socialiniu pedagoginiu aspektais įvertinimo ir specialiojo ugdymosi skyrimo tvarkos aprašą, NŠA ataskaitą „Gabių ar (ir) talentingų vaikų ugdymas“. NŠA pateiktą informaciją, „Kurk Lietuvai“ projekto „Mokinių, turinčių didelį mokymosi potencialą, atpažinimas bei ugdymas“ rezultatus, 22 ugdymo įstaigose 220 SUP turinčių mokinių dokumentus. Apklausa ✓ Apklausėme 102 mokyklas apie mokiniui teikiamą švietimo pagalbą, išskylančias problemas, švietimo pagalbos sustabdymo tėvų prašymu atvejus. ✓ Apklausėme 44 profesinio mokymo įstaigas apie švietimo pagalbos teikimą ir su tuo susijusias problemas. ✓ Apklausėme 9 737 mokytojus apie SUP turinčių mokinių pasiekimų ir pažangos vertinimą, iškilusius sunkumus. Apklausėme 2 128 mokyklose dirbančius švietimo pagalbos specialistus apie jų naudojamus vertinimui instrumentus. ✓ Apklausėme 3 971 tėvus, kokios švietimo pagalbos trūksta ir su kokiais iššūkiais susiduriama, kokiais atvejais kreipiamasi į švietimo pagalbos specialistus už ugdymo įstaigos ribų.

Audito ataskaitos skyrius / poskyris	Taikyti audito kriterijai	Atliktos audito procedūros, taikyti informacijos, duomenų rinkimo ir vertinimo metodai
		Skaiciavimas ✓ Skaiciavome, kokiai daliai mokinių ugdymo įstaigos teikė visų PPT rekomenduotų švietimo pagalbos specialistų pagalbą, kokiai daliai – ne visų, jokios arba negalima nustatyti. Koreliacinė, regresinė, DEA analizė ✓ Analizavome, kokie veiksniai daro įtaką skirtingose savivaldybėse veikiančių mokyklų veiklos efektyvumui. Pokalbis ✓ Tikslinės (focus) grupės diskusija su 14-os PPT atstovais (2 grupės).
2. Švietimo pagalbai nepakanka išteklių – finansavimas didėja, specialistų trūkumas išlieka		
2.1. Savivaldybių finansinis įsitraukimas didėja, tačiau skirtumai išlieka	1. Savivaldybės išlaidos švietimo pagalbai vienam mokiniui kiekvienoje savivaldybėje ne mažesnės nei valstybės. 2. Išlaidos vienam mokiniui švietimo pagalbai visose PMĮ nesiskiria daugiau nei 10 proc. nuo medianos. 3. Vidutinės išlaidos vienam SUP turinčiam mokiniui švietimo pagalbai atrinktose mokyklose ne mažesnės nei poreikis. 4. Valstybės / savivaldybių dokumentuose yra suplanuotas finansavimas, numatantis šiuo metu projektinėmis lėšomis finansuojamų įtraukiojo ugdymo veiklų tęstinumą pasibaigus projektams (atvirų klasių, įtraukiojo ugdymo veiklų).	Teisės aktų ir dokumentų peržiūra ✓ Nagrinėjome Vietos savivaldos įstatymą, Profesinio mokymo įstatymą, XVIII Vyriausybės programą, mokymo lėšų apskaičiavimo, paskirstymo ir panaudojimo tvarkos aprašą, profesinio mokymo lėšų skaičiavimo vienam mokiniui, kuris mokosi pagal formaliojo profesinio mokymo programą, metodiką, nebaigtą Atvirų klasių projekto ataskaitą. Apklausa ✓ 60 savivaldybių prašėme pateikti duomenis, kiek pinigų (Eur) iš savivaldybės savarankiškojo biudžeto 2024 m. ir 2025 m. panaudojo švietimo pagalbai (švietimo pagalbos specialistų ir mokytojų padėjėjų atlyginimams (darbo užmokestis + socialinio draudimo įmokos), paslaugų pirkimui) ir įtraukties plėtrai iš viso. ✓ NŠA, LĮŠC, 21 atrinktos savivaldybės, 44 PMĮ prašėme pateikti duomenis apie dalyvavimą projektuose, kurių veiklos yra susijusios su įtraukiojo ugdymu, ŠMSM – apie suplanuotą finansavimą, numatantį šiuo metu projektiniais pinigais finansuojamų įtraukiojo ugdymo veiklų tęstinumą pasibaigus projektams. Skaiciavimas ✓ Pagal ŠMSM interneto puslapyje pateiktų Mokymo lėšų panaudojimo ataskaitų duomenis skaičiavome, kiek valstybės biudžeto pinigų skiriama švietimo pagalbai vienam SUP turinčiam mokiniui 2023–2025 m. pagal savivaldybes. ✓ Pagal savivaldybių pateiktus duomenis skaičiavome, kiek savivaldybių savarankiškųjų biudžetų pinigų, skirtų švietimo pagalbai 2023–2025 m., teko vienam mokiniui.

Audito ataskaitos skyrius / poskyris	Taikyti audito kriterijai	Atliktos audito procedūros, taikyti informacijos, duomenų rinkimo ir vertinimo metodai
		✓ Pagal ŠMSM pateiktus duomenis skaičiavome, kiek iš valstybės biudžeto skirtų pinigų švietimo pagalbai PMĮ teko vienam mokiniui. ✓ Apskaičiavome, kiek valstybės biudžeto ir savivaldybių savarankiškųjų biudžetų pinigų vidutiniškai skiriama švietimo pagalbai vienam mokiniui. ✓ Apskaičiavome (34 atvejai atrinktose mokyklose), kiek kainuoja viena švietimo specialistų darbo valanda ir koks yra vidutinis švietimo pagalbos poreikis SUP turinčiam mokiniui. ✓ Pagal PMĮ pateiktus duomenis skaičiavome, kiek vidutiniškai vienam mokiniui panaudota pinigų švietimo pagalbai. Palyginamoji analizė ✓ Palyginome savivaldybių išlaidas švietimo pagalbai vienam mokiniui kiekvienoje savivaldybėje su valstybės biudžeto išlaidomis švietimo pagalbai vienam mokiniui. ✓ Palyginome vidutinį švietimo pagalbos poreikį SUP turinčiam mokiniui su vidutinėmis išlaidomis (valstybės biudžeto ir savivaldybių savarankiškųjų biudžetų pinigų) SUP turinčiam mokiniui. ✓ Išlaidas vienam mokiniui švietimo pagalbai visose PMĮ lyginome su mediana.
2.2. Riboti švietimo pagalbos specialistų pajėgumai mokyklose	1. Visose savivaldybėse faktinis švietimo pagalbos specialistų skaičius atitinka valstybės numatytą siekį. 2. Kiekvienais metais institucijos (ŠMSM ir savivaldybės) suplanuoja ir įgyvendina ne mažiau kaip 1 priemonę, skirtą švietimo pagalbos specialistų pritraukimui, parengimui ar išlaikymui. 3. Vienai mokinio padėjėjo pareigybei tenkantis SUP turinčių mokinių, kuriems PPT rekomendavo mokinio padėjėją, skaičius visose atrinktose mokyklose nesiskiria daugiau nei 10 proc. nuo medianos.	Teisės aktų ir dokumentų peržiūra ✓ Nagrinėjome Biudžetinių įstaigų įstatymą, Specialiosios pedagoginės pagalbos teikimo asmenims tvarkos aprašą. ✓ ŠMSM 2025–2027 m. strateginį, metinius veiklos planus, veiklos ataskaitas. Apklausa ✓ Apklausėme 21 atrinktą savivaldybę apie jų teritorijoje veikiančiose mokyklose turimas švietimo pagalbos specialistų pareigybes, pareigybių ir švietimo pagalbos specialistų trūkumą, jo sprendimo būdus. ✓ Apklausėme Užimtumo tarnybą, kiek darbdavių ieškojo (t. y. registravo laisvas darbo vietas) švietimo pagalbos specialistų ir kiek jų ieškojo darbo. ✓ Apklausėme 571 studentą apie jų pasirengimą dirbti mokyklose, susipažinimą su įtraukiuoju ugdymu. ✓ Apklausėme 2 896 mokinio padėjėjus apie jų darbą su SUP turinčiais mokiniais. ✓ Apklausėme 13 aukštųjų mokyklų, 2025–2026 m. m. vykdančių studijų programas, suteikiančias pedagogo kvalifikaciją, apie su įtraukiuoju ugdymu susijusius dalykus ir studentų įsidarbinimą. Skaičiavimas

Audito ataskaitos skyrius / poskyris	Taikyti audito kriterijai	Atliktos audito procedūros, taikyti informacijos, duomenų rinkimo ir vertinimo metodai
		✓ Skaičiavome, kiek mokinių teko vienam švietimo pagalbos specialistui. ✓ Skaičiavome, kiek mokinių 69-iose atrinktose mokyklose 2025–2026 m. m. teko vienai užimtai mokinio padėjėjo pareigybei. ✓ Skaičiavome, kokia dalis baigusių studentų įsidarbina pagal specialybę (spec. pedagogų, logopedų, soc. pedagogų, psichologų) ir kokia dalis savivaldybių 2024 m. ir 2025 m. taikė su specialistų pritraukimu, parengimu ar išlaikymu susijusias priemones.
2.3. Kvalifikacijos tobulinimas įtraukiojo ugdymo srityje išlieka prioritetine sritimi	1. Vidutinės išlaidos kvalifikacijos tobulinimui vienam pedagoginiam darbuotojui per metus visose savivaldybėse nesiskyrė daugiau nei 10 proc. nuo visų savivaldybių medianos. 2. 100 proc. atrinktų savivaldybių turi informacijos apie pedagogų kompetencijų įtraukiojo ugdymo srityje tobulinimo poreikį. 3. Ne mažiau nei 90 proc. mokymų visose atrinktose mokyklose įsigyjama iš akredituotų pedagogų kvalifikacijos tobulinimo įstaigų.	Teisės aktų ir dokumentų peržiūra ✓ Nagrinėjome Švietimo įstatymą, Vietos savivaldos įstatymą, ŠMSM įsakymais patvirtintus Valstybinių ir savivaldybių švietimo įstaigų (išskyrus aukštąsias mokyklas) pedagoginių darbuotojų kvalifikacijos tobulinimo nuostatus, Pedagoginių darbuotojų prioritetines kvalifikacijos tobulinimo sritis, Reikalavimų pedagoginių darbuotojų (išskyrus aukštųjų mokyklų darbuotojus) kvalifikacijos tobulinimo programoms ir nacionalinėms kvalifikacijos tobulinimo programoms ir nacionalinių kvalifikacijos tobulinimo programų vertinimo, akreditavimo ir registravimo tvarkos aprašą; NŠA 2024 m. pedagoginių darbuotojų kvalifikacijos tobulinimo stebėsenos apžvalgą. Atranka ✓ PDKTĮ atranka atlikta pagal statistinės ir nestatistinės atrankos derinį: iš atrinktų savivaldybių, kurių teritorijose veikė po 1 PDKTĮ, jas ir atsirinkome; taikydami statistinę atranką iš atrinktų savivaldybių, kuriose veikė 4 ar 5 įstaigos, atsirinkome po 1 įstaigą; iš 1, kurioje veikė 22 įstaigos, atsirinkome 3 įstaigas. Iš viso atrinkta 21 PDKTĮ iš 19 savivaldybių. Kadangi 1 įstaiga specializavosi profesinių kompetencijų tobulinimo srityje, apsisprendėme vertinti 20 įstaigų. Apklausa ✓ Apklausėme 21 atrinktą savivaldybę apie jų teritorijoje veikiančių mokyklų darbuotojų dalyvavimą kvalifikacijos tobulinimo mokymuose ir kituose renginiuose įtraukiojo ugdymo srityje. ✓ Apklausėme 20 atrinktų akredituotų PDKTĮ apie jų organizuotus kvalifikacijos tobulinimo mokymus ir kvalifikacijos tobulinimo renginius įtraukiojo ugdymo srityje. Skaičiavimas ✓ Pagal mokymo pinigų panaudojimo ataskaitų ir savivaldybių duomenis vertinome, ar 2024 m. vidutinės išlaidos kvalifikacijos tobulinimui, tenkančios vienam pedagoginiam darbuotojui, nesiskyrė daugiau nei 10 proc. nuo visų savivaldybių medianos.

Audito ataskaitos skyrius / poskyris	Taikyti audito kriterijai	Atliktos audito procedūros, taikyti informacijos, duomenų rinkimo ir vertinimo metodai
		✓ Skaičiavome, kokia dalis atrinktų savivaldybių ir mokyklų renka informaciją apie mokytojų ir švietimo pagalbos specialistų poreikius tobulinti kvalifikaciją įtraukiojo ugdymo srityje. ✓ Skaičiavome, kiek atrinktų mokyklų darbuotojų tobulino kvalifikaciją įtraukiojo ugdymo srityje, 2024–2025 m. dalyvaudami mokymuose pagal nacionalines ir ilgalaikes kvalifikacijos tobulinimo programas ar kituose renginiuose įtraukiojo ugdymo srityje; kiek dalyvių dalyvavo mokymuose ir kituose renginiuose pagal mokymo kainų vienam dalyviui intervalus; kokią dalį mokymų ar kitų renginių mokyklos įsigijo iš akredituotų pedagogų kvalifikacijos tobulinimo įstaigų. ✓ Skaičiavome, kiek atrinktų PDKTĮ 2024–2025 m. m. organizavo mokymų pagal ilgalaikes kvalifikacijos tobulinimo programas ar jų modulius ir kitų renginių įtraukiojo ugdymo srityje, kokia buvo jų kaina vienam dalyviui pagal kainų intervalus.
3. Mokiniam užtikrinama galimybė tęsti mokymąsi profesinio mokymo įstaigose	1. Į profesinio mokymo įstaigas įstojo 95 proc. visų pretendavusių mokinių, turinčių SUP. 2. Visose profesinio mokymo įstaigose yra bent viena programa, kur stojančiųjų išsilavinimas nėra reglamentuotas. 3. 90 proc. baigiamojo kurso mokinių, turinčių SUP, baigė profesinio mokymo programą ir įgijo kvalifikaciją.	Teisės aktų ir dokumentų peržiūra ✓ Nagrinėjome Švietimo įstatymą, Profesinio mokymo įstatymą, Mokslo ir studijų įstatymą, Jungtinių Tautų neįgalųjų teisių konvenciją, 2000 m. Europos Tarybos direktyvą 2000/78/EB dėl vienodo požiūrio įdarbinimo ir profesinės veiklos srityje, nuosekliojo mokymosi pagal bendrojo ugdymo programas tvarkos aprašą, Lietuvos standartizuotą švietimo klasifikatorių švietimo programoms pagal lygius klasifikuoti, bendrojo priėmimo tvarkos aprašą, ŠMSM įsakymą dėl priėmimo mokyti pagal formaliojo profesinio mokymo programas į profesinio mokymo įstaigas ir kitas valstybines ar savivaldybių švietimo įstaigas. Duomenų analizė ✓ Analizavome ŠMSM pateiktus duomenis apie 2025–2026 m. m. pretendavusius asmenis ir įstojusius į PMĮ, apie programas, kurios 2024–2025 m. m. ir 2025–2026 m. m. nebuvo vykdomos dėl nepakankamo stojančiųjų skaičiaus. ✓ Analizavome NŠA pateiktus 2024–2025 m. m. duomenis apie SUP turinčius mokinius, kurie PMĮ rinkosi po 10 ir po 12 kl.; baigė profesinio mokymo programas ir įgijo kvalifikaciją, 2024–2025 ir 2025–2026 m. m. duomenis apie modulines profesinio mokymo programas ir besimokančių mokinių skaičių, į kurias stojantiesiems išsilavinimas nėra reglamentuotas. ✓ Analizavome 44 PMĮ pateiktus duomenis apie SUP mokinius, kurie PMĮ mokėsi tik bendrojo ugdymo programose, tęsė mokymąsi siekdami įgyti kvalifikaciją, 2024 m. ir 2025 m. baigė PMĮ ir įsidarbino. ✓ Analizavome atrinktų (21) savivaldybių pateiktus 2024–2025 m. m. ir 2025–2026 m. m. duomenis apie modulines profesinio mokymo programas, įgyvendinamas bendrojo ugdymo mokyklose.

Audito ataskaitos skyrius / poskyris	Taikyti audito kriterijai	Atliktos audito procedūros, taikyti informacijos, duomenų rinkimo ir vertinimo metodai
		✓ Analizavome atrinktų mokyklų (102) pateiktus duomenis apie SUP turinčius mokinius, kurie 2024–2025 m. m. baigė 10 klasę ir (ar) 12 klasę bendrojo ugdymo mokyklose ir kitais metais tęsė mokymąsi PMĮ. Atranka ✓ Savivaldybių atranka atlikta pagal statistinės ir nestatistinės atrankos derinį. Savivaldybės (iš 6 didžiųjų miestų, kur mokosi daugiausiai mokinių ir yra daugiausiai mokyklų) atrinktos profesiniu sprendimu, o likusioms 54 taikyta statistinė atranka. Atliekant statistinę atranką, tiriamoji visuma – 54 likusios savivaldybės – suskaidyta į tiriamas grupes (žiedines, dideles, mažas). Proporcingai iš kiekvienos grupės (didesnių, mažesniųjų ir žiedinių savivaldybių) pasirinkta atitinkama dalis savivaldybių, iš viso atrinkta 21 savivaldybė. ✓ Ugdymo įstaigų (mokyklų) atrankai taikytas nestatistinės atrankos būdas. Profesiniu sprendimu apsispręsta pasirinkti 10 proc. ugdymo įstaigų (102) iš 21 atrinktos savivaldybės. ✓ 44 PMĮ atranka netaikyta. Skaičiavimas ✓ Skaičiavome, kokia dalis mokyklų 2024–2025 ir 2025–2026 m. m. vykdo formalųjį profesinį mokymą pagal pasirinktus profesinio mokymo modulius kartu su bendrojo ugdymo programomis ir kokia dalis mokinių, tarp jų ir turintys SUP, mokosi pagal profesinio mokymo programų modulius. ✓ Skaičiavome, kokia dalis SUP turinčių mokinių 2022–2023, 2023–2024 ir 2024–2025 m. m. įstojo į kolegijas, universitetus. ✓ Skaičiavome, kokia dalis mokinių, kurie mokėsi tik bendrojo ugdymo programose, tęsė mokymąsi siekdami įgyti kvalifikaciją PMĮ, kokia dalis mokinių baigė programą ir įgijo kvalifikaciją, kokia dalis mokinių per pusmetį nuo baigimo 2023–2024 m. m. ir 2024–2025 m. m. įsidarbino pagal įgytą kvalifikaciją. ✓ Skaičiavome, ar visos PMĮ turi ir vykdo programas ar jų modulius, pritaikytus asmenims, kuriems stojant į šias programas (turintiems intelektualinę negalią) išsilavinimo reikalavimai nėra reglamentuoti, kokia dalis programų 2025–2026 m. m. nebuvo vykdomos dėl nepakankamo stojančiųjų skaičiaus. Pokalbis ✓ Su 3 PMĮ atstovais.

Pokyčių vertinimo rodiklių duomenys

1 lentelė. Pokyčių vertinimo rodiklių duomenys

Rodiklis	Atvirų klasių dalis iš klasių, kuriose mokosi 21 ir daugiau mokinių ir kuriose yra 1–3 didelių ir labai didelių specialiųjų ugdymosi poreikių turintys mokiniai, pradinio ugdymo pakopoje (1–4 kl.), proc.	Atvirų klasių dalis iš klasių, kuriose mokosi 21 ir daugiau mokinių ir kuriose yra 1–3 didelių ir labai didelių specialiųjų ugdymosi poreikių turintys mokiniai, pagrindinio ugdymo pakopoje (5–8 kl.), proc.	Ikimokyklinio, priešmokyklinio ir bendrojo ugdymo mokyklų specialiųjų ugdymosi poreikių turinčių mokinių, kurie gavo pedagoginės psichologinės tarnybos rekomenduotų apimčių švietimo pagalbą, dalis.
Matavimo vienetas	Proc.	Proc.	Proc.
Pradinė reikšmė	4,5	2,2	36
Pradinės reikšmės fiksavimo data	2025-09-01	2025-09-01	2026-04-01
Siektina reikšmė	95	75	100
Tolerancijos ribos	Gera	75	100
	Vidutiniškai	60	90
	Blogai	45	80
Siektinos reikšmės fiksavimo data	2029-05-01	2029-05-01	2029-05-01
Periodinės reikšmės fiksavimo data	Vertinant pokytį	Vertinant pokytį	Vertinant pokytį
Duomenų šaltinis rodikliui skaičiuoti	NŠA duomenys	NŠA duomenys	NŠA duomenys
Detalus skaičiavimo / vertinimo aprašymas	$X = a / b \times 100$ a – atvirų klasių komplektų skaičius pradinio ugdymo pakopoje (1–4 kl.), b – klasių komplektų, kuriose mokosi 21 ir daugiau mokinių ir juose yra 1–3 didelių ir labai didelių specialiųjų ugdymosi poreikių turintys mokiniai, skaičius pradinio ugdymo pakopoje (1–4 kl.)	$X = a / b \times 100$ a – atvirų klasių komplektų skaičius pagrindinio ugdymo pakopoje (5–8 kl.), b – klasių komplektų, kuriose mokosi 21 ir daugiau mokinių ir juose yra 1–3 didelių ir labai didelių specialiųjų ugdymosi poreikių turintys mokiniai, skaičius pagrindinio ugdymo pakopoje (5–8 kl.)	$X = a / b \times 100$ a – ikimokyklinio, priešmokyklinio ir bendrojo ugdymo mokyklų mokinių, kurie gavo rekomenduotą pagalbą, skaičius, b – visų šių mokyklų mokinių, kuriems rekomenduota švietimo pagalba, skaičius. Skaičiuojant pradinę rodiklio reikšmę, įvertintas specialisto paslaugų teikimo faktas, bet neįvertintas pagalbos intensyvumas (pvz., val. sk.).

2 lentelė. Pokyčių vertinimo rodiklių duomenys

Rodiklis	Specialiųjų ugdymosi poreikių turinčių mokinių, kuriems suteiktos švietimo pagalbos apimtys (kartai per nustatytą laikotarpį kiekvieno švietimo pagalbos specialisto) nurodytos Mokinių registre, dalis.	Mokinių, kurie turi specialiųjų ugdymosi poreikių, atsirandančių dėl išskirtinių gabumų, ir kurie gauna visą pedagoginės psichologinės tarnybos rekomenduotą pagalbą, dalis.	Patikslinta mokinio specialiųjų ugdymosi poreikių vertinimo tvarka, nurodant konkrečius veiksmus, jei tėvai atsisako pasirašyti išvadą, ir kt.	Apibrėžta, kuriais atvejais visuomenės sveikatos specialistas turi pateikti duomenis iš mokinio sveikatos pažymėjimo.	Parengtas vaiko pedagoginio psichologinio vertinimo proceso standartas.	Naujų instrumentų skaičius, vnt.
Matavimo vienetas	Proc.	Proc.	–	–	–	Vnt.
Pradinė reikšmė	0	0	Neatlikta	Neatlikta	Neatlikta	0
Pradinės reikšmės fiksavimo data	2026-04-01	2026-04-01	2026-04-01	2026-04-01	2026-04-01	2026-04-01
Siektina reikšmė	100	100	Atlikta	Atlikta	Atlikta	10
Gerais	100	100	Atlikta	Atlikta	Atlikta	10
Vidutiniškai	90	90	Neatlikta	Neatlikta	Neatlikta	8
Blogai	80	80	Neatlikta	Neatlikta	Neatlikta	6
Siektinos reikšmės fiksavimo data	2029-04-01	2029-05-01	2027-12-31	2027-12-31	2027-12-31	2029-06-30
Periodinės reikšmės fiksavimo data	Vertinant pokytį	Vertinant pokytį	Vertinant pokytį	Vertinant pokytį	Vertinant pokytį	Kasmet
Duomenų šaltinis rodikliui skaičiuoti	NŠA duomenys	NŠA duomenys	Švietimo, mokslo ir sporto ministerija	Švietimo, mokslo ir sporto ministerija	Lietuvos įtraukties švietime centras	Lietuvos įtraukties švietime centras
Detalus skaičiavimo / vertinimo aprašymas	$X = a / b \times 100$ a – skaičius mokinių, kuriems suteiktos švietimo pagalbos apimtys nurodytos Mokinių registre, b – visi specialiųjų ugdymosi poreikių turintys mokiniai, kuriems nustatytas švietimo pagalbos poreikis.	$X = a / b \times 100$ a – išskirtinių gabumų turinčių mokinių, kurie gavo rekomenduotą pagalbą, skaičius, b – visų mokinių, kuriems nustatyti išskirtiniai gabumai ir rekomenduota švietimo pagalba, skaičius	Vertinama patikslinta tvarka, ar numatyti konkretūs veiksmai, kaip turi elgtis mokyklos, jei tėvai atsisako pasirašyti išvadą, ir kt.	Vertinama, apibrėžta, kuriais atvejais visuomenės sveikatos specialistas turi pateikti duomenis iš mokinio sveikatos pažymėjimo	Vertinama, ar parengtas vaiko pedagoginio psichologinio vertinimo proceso standartas	Vertinama, ar 2028-06-30 parengtas / įsigytas 1 vertinimo instrumentas, 2029-06-30 – 9.

3 lentelė. Pokyčių vertinimo rodiklių duomenys

Rodiklis	Bendrojo ugdymo mokyklų, naudousių švietimo portale www.emokykla.lt paskelbtus individualios pažangos stebėjimo ir pasiekimų vertinimo įrankius įvairių galių ir gebėjimų turintiems mokiniams, dalis.	Klasių komplektų (išskyrus specialiąsias klases bendrosios paskirties mokyklose), kuriuose yra daugiau kaip 3 didelių ir (ar) labai didelių specialiųjų ugdymosi poreikių turintys mokiniai, dalis.	Profesinio mokymo įstaigų specialiųjų ugdymosi poreikių turinčių mokinių, kurie gavo pedagoginės psichologinės tarnybos rekomenduotų apimčių švietimo pagalbą, dalis.	Parengtų žemesnio Lietuvos kvalifikacijų sandaros lygio kvalifikacijų aprašų skaičius, vnt.
Matavimo vienetas	Proc.	Proc.	Proc.	Vnt.
Pradinė reikšmė	0	4	31	15
Pradinės reikšmės fiksavimo data	2026-04-01	2026-04-01	2026-04-01	2026-04-01
Siektina reikšmė	100	0	100	20
Tolerancijos ribos	Gera	0	100	20
	Vidutiniškai	2	90	18
	Blogai	3	80	16
Siektinos reikšmės fiksavimo data	2028-10-01	2028-09-01	2029-05-01	2029-06-30
Periodinės reikšmės fiksavimo data	Vertinant pokytį	Vertinant pokytį	Vertinant pokytį	Vertinant pokytį
Duomenų šaltinis rodikliui skaičiuoti	NŠA duomenys	NŠA duomenys	NŠA duomenys	Švietimo, mokslo ir sporto ministerija
Detalus skaičiavimo / vertinimo aprašymas	$X = a / b \times 100$ a – skaičius bendrojo ugdymo mokyklų, naudousių švietimo portale www.emokykla.lt paskelbtus individualios pažangos stebėjimo ir pasiekimų vertinimo įrankius įvairių galių ir gebėjimų turintiems mokiniams, b – bendrojo ugdymo mokyklų skaičius	$X = a / b \times 100$ a – klasių komplektų, kuriuose yra daugiau kaip 3 didelių ir (ar) labai didelių specialiųjų ugdymosi poreikių turintys mokiniai, skaičius, b – visų klasių komplektų skaičius	$X = a / b \times 100$ a – profesinio mokymo įstaigų mokinių, kurie gavo rekomenduotą pagalbą, skaičius, b – visų profesinio mokymo įstaigų mokinių, kuriems rekomenduota švietimo pagalba, skaičius. Skaičiuojant pradinę rodiklio reikšmę, įvertintas specialisto paslaugų teikimo faktas, bet neįvertintas pagalbos intensyvumas (valandų skaičius).	Vertinama, ar parengti žemesnio Lietuvos kvalifikacijų sandaros lygio kvalifikacijų aprašai

Valstybinio audito ataskaitos
„Švietimo pagalba mokyklose“
3 priedas

Atrinktos (vertintos) savivaldybės ir mokyklos

Eil. Nr.	Savivaldybės	Mokyklos pavadinimas
1	Alytaus m. sav.	Alytaus Dzūkijos mokykla
2		Alytaus Vidzgirio mokykla
3		Alytaus Adolfo Ramanausko-Vanago gimnazija
4	Biržų r. sav.	Biržų „Aušros“ pagrindinė mokykla
5	Elektrėnų sav.	Elektrėnų mokykla-darželis „Žiogelis“
6		Elektrėnų sav. Vievio gimnazija
7	Kalvarijos sav.	Kalvarijos gimnazija
8	Kauno m. sav.	Kauno Žaliakalnio progimnazija
9		Kauno „Nemuno“ mokykla
10		Kauno Tado Ivanausko progimnazija
11		Kauno Jono Basanavičiaus gimnazija
12		Kauno Vaišvydavo mokykla
13		Kauno lopšelis-darželis „Rokutis“
14		Kauno lopšelis-darželis „Vaikystė“
15		Kauno mokykla-darželis „Rūtėlė“
16		Kauno lopšelis-darželis „Dvarelis“
17		Kauno lopšelis-darželis „Liepaitė“
18		Kauno Petrašiūnų progimnazija
19		Kauno Viktoro Kuprevičiaus progimnazija
20		VšĮ Kauno vaikų darželis „Medutis“
21		VšĮ Kauno Valdorfo darželis „Po saule“
22		UAB „Istorijų namai“
23		UAB „Tagrėja“
24		Kauno lopšelis-darželis „Vaikystės takas“
25	Klaipėdos m. sav.	Klaipėdos Ernesto Galvanausko profesinio mokymo centras
26		Klaipėdos lopšelis-darželis „Traukinukas“
27		Klaipėdos lopšelis-darželis „Žemuogėlė“
28		Klaipėdos Marijos Montessori mokykla-darželis
29		Klaipėdos Vytauto Didžiojo gimnazija
30		Klaipėdos „Ažuolyno“ gimnazija
31		Klaipėdos „Varpo“ gimnazija
32		Klaipėdos lopšelis-darželis „Ažuoliukas“
33		Klaipėdos regos ugdymo centras
34		VšĮ „Niektauza“
35	Lazdijų r. sav.	Lazdijų r. Veisiejų Sigito Gedos gimnazija
36	Marijampolės sav.	Marijampolės profesinio rengimo centras
37		Marijampolės „Ryto“ progimnazija
38	Panevėžio m. sav.	Panevėžio lopšelis-darželis „Pušynėlis“
39		Panevėžio lopšelis-darželis „Vaikystė“
40		Panevėžio Rožyno progimnazija
41		Panevėžio „Minties“ inžinerijos gimnazija

Eil. Nr.	Savivaldybės	Mokyklos pavadinimas
42		Panevėžio „Šviesos“ ugdymo centras
43	Prienų r. sav.	Prienų „Revuonos“ pagrindinė mokykla
44	Rietavo sav.	Rietavo Lauryno Ivinskio gimnazija
45	Rokiškio r. sav.	Rokiškio Juozo Tūbelio progimnazija
46		Rokiškio „Romuvos“ gimnazija
47	Skuodo r. sav.	Skuodo Bartuvos progimnazija
48	Šiaulių m. sav.	Šiaulių „Spindulio“ ugdymo centras
49		Šiaulių Stasio Šalkauskio gimnazija
50		Šiaulių Ragainės progimnazija
51		Šiaulių „Santakos“ ugdymo centras
52		Šiaulių „Sandoros“ progimnazija
53		Šiaulių technologijų mokymo centras
54	Šiaulių r. sav.	Šiaulių r. Kuršėnų Stasio Anglickio progimnazija
55		Šiaulių r. Kuršėnų lopšelis-darželis „Žiedelis“
56	Šilutės r. sav.	Šilutės r. Švėkšnos lopšelis-darželis
57		Šilutės r. Saugų Jurgio Mikšo pagrindinė mokykla
58		Šilutės profesinio mokymo centras
59	Švenčionių r. sav.	Švenčionių r. Pabradės „Ryto“ gimnazija
60	Ukmergės r. sav.	Ukmergės Pašilės progimnazija
61		Ukmergės r. Siesikų pagrindinė mokykla
62	Utenos r. sav.	Utenos Vyturių progimnazija
63		Utenos Krašuonos progimnazija
64	Vilniaus m. sav.	UAB MUZIKIJA
65		Vilniaus Filaretų pradinė mokykla
66		Vilniaus „Ąžuolyno“ progimnazija
67		Vilniaus darželis-mokykla „Dainorėliai“
68		Vilniaus Juzefo Ignaciaus Kraševskio gimnazija
69		Vilniaus „Židinio“ suaugusiųjų gimnazija
70		Vilniaus darželis-mokykla „Vaivorykštė“
71		Vilniaus lopšelis-darželis „Pušynėlis“
72		Vilniaus Markučių lopšelis-darželis
73		Vilniaus lopšelis-darželis „Boružėlė“
74		Vilniaus lopšelis-darželis „Užupiukas“
75		Vilniaus lopšelis-darželis „Jurginėlis“
76		Vilniaus lopšelis-darželis „Papartis“
77		Vilniaus „Aušros“ mokykla-darželis
78		Lopšelis-darželis „Sakalėlis“
79		Vilniaus lopšelis-darželis „Karuselė“
80		Vilniaus Verkių mokykla-daugiafunkcis centras
81		Vilniaus krikščionių gimnazija
82		Nevalstybinis vaikų darželis „Nendrė“
83		Vilniaus Emilijos Pliaterytės progimnazija
84		Vilniaus lopšelis-darželis „Žiburėlis“
85		Vilniaus Vytauto Didžiojo gimnazija
86		Vilniaus Simono Daukanto progimnazija
87		Vilniaus Balsių progimnazija
88		UAB „Vaikystės sodas“

Eil. Nr.	Savivaldybės	Mokyklos pavadinimas
89		Vilniaus lopšelis-darželis „Giliukas“
90		Viešoji įstaiga Šiuolaikinės mokyklos centras
91		VŠĮ „Kvaksius“
92		Vilniaus lopšelis-darželis „Ąžuolas“
93		Viešoji įstaiga „Kaladėlių miestelis“
94		VŠĮ „Koriuko vaikai“
95		VŠĮ Gedimino miesto mokykla
96		UAB „Mįslisius“
97		UAB TEMEM
98		Viešoji įstaiga „D & D school“
99		VŠĮ „Geros pradžios“ mokykla
100		VŠĮ GRAVITAS SCHOLA
101		VŠĮ „Vaikystė“
102	Zarasų r. sav.	Zarasų „Santarvės“ pradinė mokykla
Šaltinis – Valstybės kontrolė		

Atrinktų akredituotų pedagoginių darbuotojų kvalifikacijos tobulinimo įstaigų sąrašas

Eil. Nr.	Įstaigos pavadinimas
1	Alytaus miesto pedagoginė psichologinė tarnyba
2	Biržų švietimo pagalbos tarnyba
3	Elektrėnų švietimo paslaugų centras
4	Kauno švietimo inovacijų centras
5	Klaipėdos miesto pedagogų švietimo ir kultūros centras
6	VšĮ Lazdijų švietimo centras
7	Marijampolės Meilės Lukšienės švietimo centras
8	Panevėžio švietimo centras
9	Prienų švietimo pagalbos tarnyba
10	Rokiškio rajono savivaldybės švietimo centras
11	Skuodo rajono savivaldybės pedagoginė psichologinė tarnyba
12	Šiaulių švietimo kompetencijų centras
13	Šiaulių rajono švietimo pagalbos tarnyba
14	Šilutės rajono švietimo pagalbos tarnyba
15	Švenčionių rajono švietimo pagalbos tarnyba
16	Ukmergės švietimo pagalbos tarnyba
17	Utenos švietimo centras
18	Lietuvos aklųjų ir silpnaregių ugdymo centras
19	VšĮ „Mokymosi mokykla“
20	Zarasų švietimo pagalbos tarnyba
Šaltinis – Valstybės kontrolė	

Pedagoginių psichologinių tarnybų veiklos efektyvumo vertinimas

Duomenų apgaubties (DEA) analizė atlikta programa *R pioneer*.

Tyrimo imtis – visos 53 PPT.

Duomenų šaltiniai: PPT pateikti ir LjŠC parengtoje PPT 2024 m. veiklos ataskaitoje pateikti duomenys.

Analizei naudoti šie 2024 m. duomenys apie PPT sąnaudas (*input*) ir pasiektus rezultatus (*output*):

- ✓ Išlaidos darbo užmokesčiui ir socialiniam draudimui, Eur – *input*.
- ✓ Užimtose švietimo pagalbos specialistų pareigybės PPT – *input*.
- ✓ PPT dirbančių psichologų individualiai konsultuotų mokinių dalis, proc. – *output*.
- ✓ PPT dirbančių socialinių pedagogų individualiai konsultuotų mokinių dalis, proc. – *output*.
- ✓ PPT dirbančių spec. pedagogų, logopedų, tiflopedagogų arba surdopedagogų pratybose dalyvavusių mokinių dalis, proc. – *output*.
- ✓ PPT aptarnaujamoje teritorijoje ugdomų mokinių, kurių SUP buvo įvertinti, dalis, proc. – *output*.

PPT veiklos efektyvumo vertinimo rezultatai:

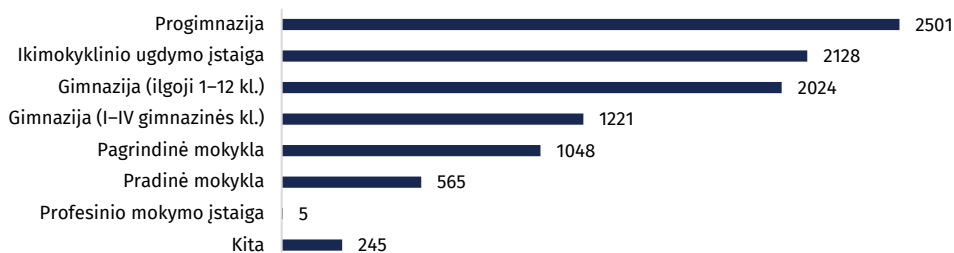
- ✓ 17 proc. (9 iš 53) PPT veiklą vykdė efektyviai.
- ✓ 11,3 proc. (6 iš 53) PPT pasiekė 77–87 proc. galimo rezultato.
- ✓ 11,3 proc. (6 iš 53) PPT pasiekė 65–75 proc. galimo rezultato.
- ✓ 15,1 proc. (8 iš 53) PPT pasiekė 54–64 proc. galimo rezultato.
- ✓ 15,1 proc. (8 iš 53) PPT pasiekė 43–53 proc. galimo rezultato.
- ✓ 22,6 proc. (12 iš 53) PPT pasiekė 30–40 proc. galimo rezultato.
- ✓ 7,5 proc. (4 iš 53) PPT pasiekė mažiau nei 30 proc. galimo rezultato.

Koreliacinė analizė parodė, kad kuo daugiau mokinių tenka vienam PPT švietimo pagalbos specialistui, tuo PPT pasiektas rezultatas mažesnis (koreliacijos koeficientas $k = -0,3$). Vadovaujantis regresinės analizės rezultatais, ryšys statistiškai reikšmingas.

Mokytojų apklausos rezultatai

Mokytojų apklausoje¹²⁶ iš viso dalyvavo 9 737 respondentai.

1 pav. Mokytojų pasiskirstymas pagal mokyklos, kurioje dirba, tipą

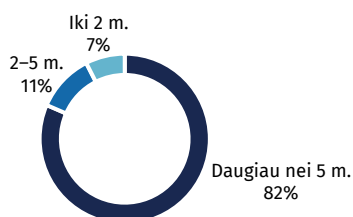

„Kita“ – dirba keliuose mokyklose (pvz., darželis-mokykla, gimnazija nuo 5 kl. ir pan.), sanatorinėje mokykloje, specialiojoje mokykloje ar daugiavilkiame centre.

Šaltinis – Valstybės kontrolė pagal mokytojų apklausos duomenis

Didžioji dalis apklausoje dalyvavusių mokytojų dirba 5 ir daugiau metų.

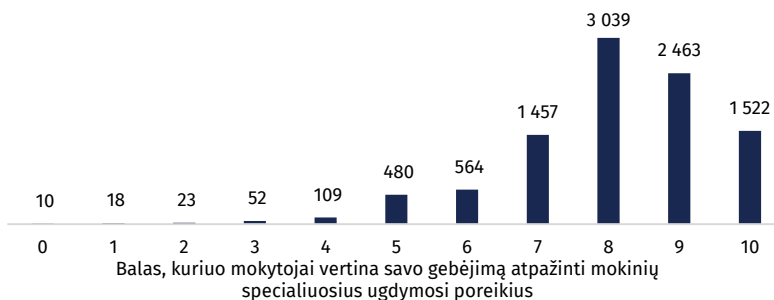
2 pav. Apklausoje dalyvavę mokytojai pagal darbo laiką mokykloje

Šaltinis – Valstybės kontrolė pagal mokytojų apklausos duomenis

73 proc. (7 024 iš 9 737) mokytojų savo gebėjimą atpažinti mokinius, kurie galimai turi specialiųjų ugdymosi poreikių, vertina gerai ar labai gerai (skyrė 8–10 balų).

3 pav. Mokytojų pasiskirstymas pagal gebėjimą atpažinti mokinius, galimai turinčius specialiųjų ugdymosi poreikių, vnt.

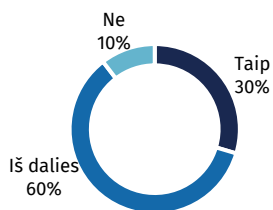

Šaltinis – Valstybės kontrolė pagal mokytojų apklausos duomenis

¹²⁶ Apklausa vyko 2026-01-22–2026-02-02.

Trečdalis mokytojų jaučiasi pasirengę dirbti su SUP turinčiais mokiniais.

4 pav. Mokytojai pagal pasirengimą dirbti su įvairių specialiųjų ugdymosi poreikių turinčiais mokiniais

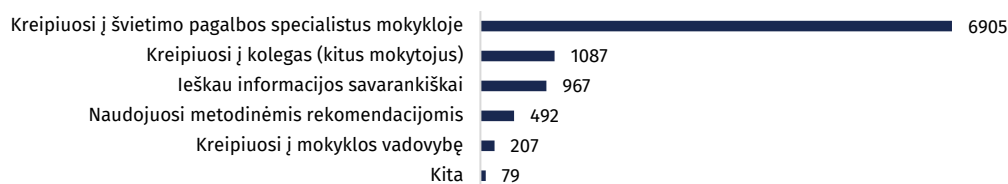

Šaltinis – Valstybės kontrolė pagal mokytojų apklausos duomenis

Apklausos rezultatų analizė parodė, kad pasirengimas dirbti su įvairiais SUP nepriklauso nuo sukauptos patirties mokykloje.

Susidūrę su iššūkiais ugdant SUP turintį mokinį, 71 proc. (6 905 iš 9 737) mokytojų pirmiausia kreipiasi į mokykloje dirbančius švietimo pagalbos specialistus.

5 pav. Mokytojai pagal tai, kur pirmiausia ieško pagalbos iškilus klausimų dėl SUP turinčių mokinių

Šaltinis – Valstybės kontrolė pagal mokytojų apklausos duomenis

41 proc. (3 977 iš 9 737) mokytojų nurodo, kad negauna pakankamos pagalbos, nes mokykloje yra ne visi švietimo pagalbos specialistai, jie dirba mažą laiko dalį, didelis švietimo pagalbos specialistų darbo krūvis (pavyzdys).

Mokytojų nuomonės dėl švietimo pagalbos specialistų pagalbos pakankamumo pavyzdžiai

„Pagal turimą spec. mokinių kiekį klasėje, pagalbos mažoka.“

„Specialistų trūksta, konsultacijų mokytojams nebūna, nebent ugdytinių laiku.“

„Ne kiekvieną dieną mokykloje yra specialistai ir dažnai problemas turi spręsti vieni mokytojai. Trūksta specialistų etatų, per didelis SUP mokinių skaičius 1 -am specialistui. Mokiniai gauna labai ribotą pagalbą.“

„Kaip gali suteikti, jei įstaigoje specialistai dirba 0,25 etatu.“

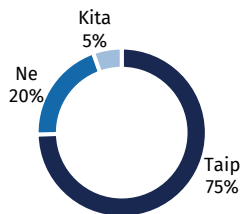
„Švietimo pagalbos specialistas negali patarti, kaip išaiškinti SUP turinčiam mokiniui konkretų dalyką, pvz., fiziką.“

„Kai kada pagalbos specialistai patys nebežino, kokius metodus ir pagalbos būdus pritaikyti.“

„Dažniausiai, bet ne visada gali patarti, padėti (jaunam specialistui dažnai trūksta patirties ir žinių).“

Klausėme mokytojų, ar jie žino apie parengtas metodines rekomendacijas, skirtas mokytojams, dirbantiems su įvairių SUP turinčiais mokiniais. 75 proc. (7 270 iš 9 737) nurodė, kad taip, žino ar girdėjo apie tokias metodikas.

6 pav. Mokytojų, žinančių apie metodines rekomendacijas, skirtas mokytojams, dirbantiems su įvairių specialiųjų ugdymosi poreikių turinčiais mokiniais, dalis, proc.

Šaltinis – Valstybės kontrolė pagal mokytojų apklausos duomenis

20 proc. (1 413 iš 7 270) mokytojų, kurie žinojo apie esamas rekomendacijas, nurodė jomis nesinaudojantys arba pasinaudojantys tik retai.

Žinančių apie metodines rekomendacijas mokytojų teiravomės, ar, jų nuomone, metodikos naudingos. 51 proc. (3 732 iš 7 270) metodines rekomendacijas vertina neigiamai ir (arba) skeptiškai dažniausiai dėl to, kad mokytojams jas sunku pritaikyti dirbant su dideliu mokinių skaičiumi klasėje (pavyzdys).

Mokytojų nuomonės apie metodines rekomendacijas pavyzdžiai

„Gražiai aprašyta, bet ne visada tinka ir galima pritaikyti tai, kas rekomenduojama.“

„Didelėse klasėse labai sudėtinga paskirstyti dėmesį SUP vaikams, net ir pagal rekomendacijas.“

„Nauda maža, nes dažniausiai jas parengia žmonės, kurie dirba su vienu mokiniu, o mokytojas tuo pačiu metu dirba su visa klase.“

„Būtų naudingos, jei dirbčiau tik su tuo mokiniu asmeniškai, o kaip dirbti, kai toks mokinys yra 30 mokinių klasėje? Ir tarp jų yra dar ne vienas su savo ypatingais nustatytais ir nenustatytais poreikiais?“

„Nemaža dalis šių rekomendacijų yra gana bendro ar teorinio pobūdžio, todėl mokytojams jas sunku tiesiogiai pritaikyti kasdieniame ugdymo procese, ypač esant didelėms klasėms, ribotiems resursams ar skirtingiems mokinių poreikiams vienu metu.“

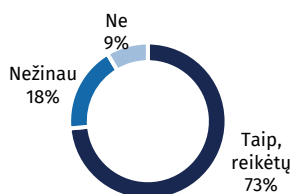
„Dažnai bendros rekomendacijos SUP mokiniams yra sunkiai pritaikomos, jei nenorima nuskriausti kitų klasės mokinių.“

„Metodinės rekomendacijos dažnai prasilenkia su realiomis situacijomis, kur mokytojas yra paliktas dirbti vienas.“

„Yra parengtų metodinių rekomendacijų, tačiau dirbant su SUP vaikais dažnai susiduriame su tokiais iššūkiais, kurie nėra aprašyti rekomendacijose arba jos neveikia.“

70 proc. (6 800 iš 9 737) mokytojų nurodė, kad ne visada aišku ar neaišku, kaip vertinti SUP turinčių mokinių pasiekimus ar pažangą. 74 proc. (7 157 iš 9 737) mano, kad reikėtų bendros pasiekimų ir pažangos vertinimo sistemos SUP turintiems mokiniams.

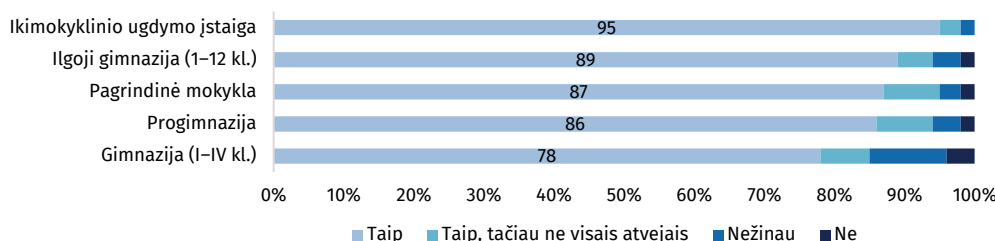
7 pav. Mokytojų, manančių, kad mokinių, turinčių specialiųjų ugdymosi poreikių, pasiekimų ir pažangos vertinimui reikalinga sistema, dalis, proc.

Šaltinis – Valstybės kontrolė pagal mokytojų apklausos duomenis

Teiravomės, ar naudinga turėti mokinio padėjėją. 88 proc. (8 571 iš 9 737) mokytojų nurodė, kad naudinga. Mokytojai mokinio padėjėjo naudą labiau mato jaunesniems mokiniams.

8 pav. Mokytojų, manančių, kad turėti mokinio padėjėją naudinga, dalis, proc.

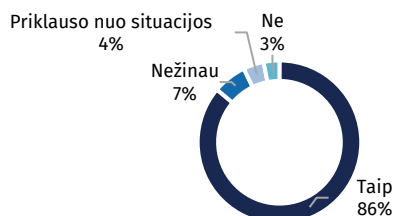

Šaltinis – Valstybės kontrolė pagal mokytojų apklausos duomenis

Kai kurie klasikinių gimnazijų (I–IV gimnazinės klasės) mokytojai nurodė, kad, pvz., „gimnazijose tokie mokiniai gėdijasi ir nebenori padėjėjų“, „dažnai mokiniai gimnazijoje nebenori padėjėjos dėl ankstesnėje mokykloje patirtų patyčių“, „paaugliai nenori, kad <...> jam kažką padėtų. Labai sunku įkalbinti, kad priimtų pagalbą, kurią suteikia ne mokytojas“.

Klausėme mokytojų, ar būtų naudinga turėti mokytojo padėjėją, jei tokia pareigybė egzistuotų. 86 proc. (8 388 iš 9 737) mokytojų nurodė, kad taip, o 4 proc. (397 iš 9 737) pritartų, tačiau ne visais atvejais, pvz., tik tam tikrose pamokose, tik nuo tam tikros klasės, priklausomai nuo SUP turinčių mokinių skaičiaus klasėje ar turimų SUP ir pan.

9 pav. Mokytojų, manančių, kad klasėje, kurioje mokosi specialiųjų ugdymosi poreikių turintys mokiniai, būtų naudinga turėti mokytojo padėjėją, dalis, proc.

Šaltinis – Valstybės kontrolė pagal mokytojų apklausos duomenis

Mokytojų nuomone, padėjėjai galėtų teikti individualią pagalbą SUP turintiems mokiniams, padėtų mokytojui diferencijuoti, individualizuoti ugdymą ruošiant užduotis, padėtų palaikyti darbinę atmosferą klasėje ir pan. (pavyzdys).

Pagrindinių funkcijų, kurias, mokytojų nuomone, galėtų atlikti mokytojo padėjėjai, pavyzdžiai

Individuali pagalba SUP turintiems mokiniams pamokos metu: pagalba pamokoje, kai yra keli SUP turintys mokiniai, pvz., dirbant su jais atskirose grupėse; pagalba atliekant užduotis, papildomas paaiškinimas, mokinio „vedimas“ per užduotį žingsnis po žingsnio; pagalba įgyvendinant individualizuotas ar pritaikytas programas.

Pagalba mokytojui diferencijuojant ir individualizuojant ugdymą: užduočių paruošimas / pritaikymas SUP turintiems mokiniams pagal jų gebėjimus; diferencijuotų veiklų organizavimas; pagalba skirtingų gebėjimų grupėms; priemonių paruošimas ir išdalinimas / surinkimas; individualių ugdymo planų įgyvendinimas.

Drausmės ir elgesio palaikymas klasėje: pagalba suvaldant sudėtingą elgesį (pvz., išvesti nusiraminti); konfliktų suvaldymas ir sprendimas; klasės darbo ritmo palaikymas; palydėjimas į kitas erdves (valgyklą, pas specialistus ir pan.), pagalba laikantis dienotvarkės.

Organizacinė pagalba mokytojui: pagalba ruošiant mokymo medžiagą; pagalba parengiant ir paruošiant mokymo priemones pamokai; pagalba organizuojant veiklas; dalyvavimas aptarimuose; bendradarbiavimas su švietimo pagalbos specialistais ir (ar) PPT; pagalba stebint SUP turinčio mokinio pažangą; kopijavimas, spausdinimas, karpymas.

Emocinė ir socialinė parama SUP turintiems mokiniams: palaikymas, padrąšinimas, pagalba adaptuojantis, saugios aplinkos kūrimas, tarpininkavimas tarp mokytojo / specialisto ir mokinio.

Kai kurias respondentų įvardytas funkcijas šiuo metu atlieka mokinio padėjėjas.

Mokytojai įvardijo, kad dirbant su įvairių SUP turinčiais mokiniams trūksta švietimo pagalbos specialistų ir mokinio padėjėjų pagalbos, tėvų įsitraukimo, priemonių, per didelis mokinių skaičius klasėse, padidėjusi biurokratija (pavyzdys).

Trūkumų, kuriuos įvardijo mokytojai, dirbantys su SUP turinčiais mokiniams, pavyzdžiai

Trūksta švietimo pagalbos specialistų: neužpildytos visos pareigybės, specialistai dirba keliose pareigybėse ar daliniu krūviu, didelis specialistų darbo krūvis, dėl to neapėmia visų vaikų ir ne visiems SUP turintiems vaikams suteikia reikiamą pagalbą.

Trūksta priemonių: pritaiktų vadovėlių, užduočių, aiškios medžiagos mokytojui.

Per didelis mokinių skaičius klasėse: tiek iš viso, pvz., 25–30, tiek SUP turinčių mokinių vienoje klasėje.

Trūksta mokinio padėjėjų: jie dalyvauja ne visose pamokose, dažnai tik epizodiškai, nors reikėtų visą dieną, reikėtų aukštesnės kvalifikacijos (ne tik „baigę 12 klasių“).

Trūksta tėvų įsitraukimo: kai kurie tėvai nepripažįsta vaiko poreikių, nemato problemų, nesilaiko specialistų rekomendacijų, neteikia informacijos mokyklai.

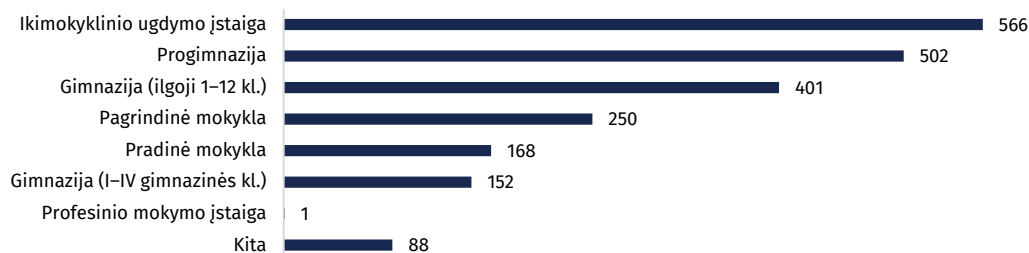
Sudėtingais atvejais stinga specialistų kompetencijų ar patirties: specialistai ne visada žino, kaip padėti, trūksta patirties, ypač su sudėtingais psichikos ar elgesio sutrikimais.

Per daug biurokratijos / papildomo darbo atsiradus SUP vaikui klasėje, pvz., vertinimo lentelių pildymas, individualių planų rengimas, ataskaitos ir tarpiniai / metiniai vertinimai (pasiekimų ir pažangos), bendravimas, „susirašinėjimai“ su tėvais.

Švietimo pagalbos specialistų apklausos rezultatai

Švietimo pagalbos specialistų apklausoje¹²⁷ iš viso dalyvavo 2 128 respondentai.

1 pav. Švietimo pagalbos specialistų pasiskirstymas pagal mokyklos, kurioje dirba, tipą

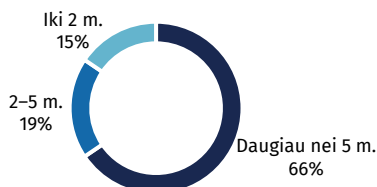

„Kita“ – dirba keliuose mokyklose (pvz., darželis-mokykla, gimnazija nuo 5 kl. ir pan.), specialiojoje mokykloje, daugiavilkiame centre, ugdymo centre.

Šaltinis – Valstybės kontrolė pagal švietimo pagalbos specialistų apklausos duomenis

Didžioji dalis apklausoje dalyvavusiųjų dirba 5 ir daugiau metų.

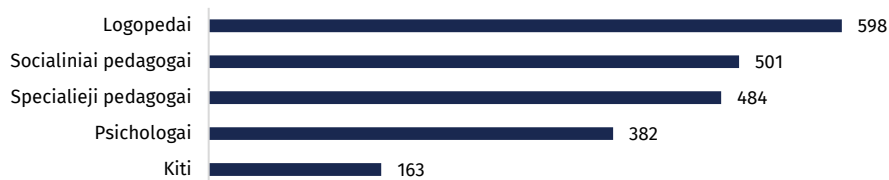
2 pav. Švietimo pagalbos specialistai pagal darbo laiką mokykloje

Šaltinis – Valstybės kontrolė pagal švietimo pagalbos specialistų apklausos duomenis

Apklausoje dalyvavo logopedai, socialiniai pedagogai, specialieji pedagogai, psichologai ir kiti.

3 pav. Apklausoje dalyvavę švietimo pagalbos specialistai

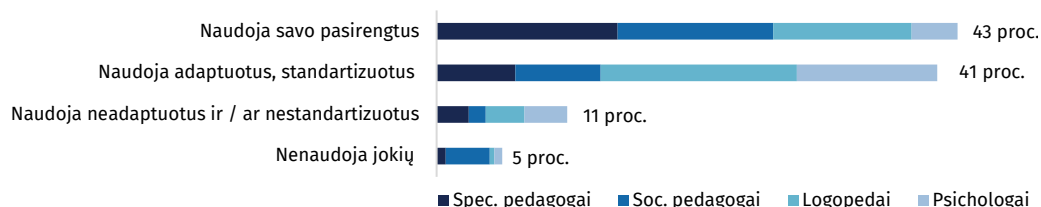
„Kita“ – specialusis pedagogas-logopedas, psichologo asistentas, judesio korekcijos specialistas, surdopedagogas, ergo terapeutas ir kiti.

Šaltinis – Valstybės kontrolė pagal švietimo pagalbos specialistų apklausos duomenis

¹²⁷ Apklausa vyko 2026-01-22–2026-02-02.

Daugiausiai atsakiusių specialiųjų pedagogų, socialinių pedagogų, logopedų ir psichologų, atlikdami pirminį mokinio ugdymosi poreikių vertinimą, naudojo savo pasirengtus arba adaptuotus, standartizuotus vertinimo instrumentus / įrankius / metodus.

4 pav. Spec. pedagogų, soc. pedagogų, logopedų ir psichologų pasiskirstymas pagal mokinių pirminiam vertinimui naudojamus instrumentus

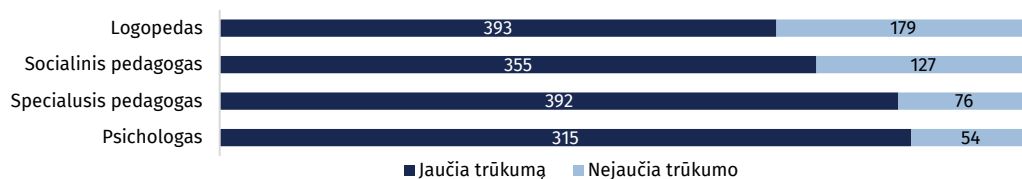

Šaltinis – Valstybės kontrolė pagal švietimo pagalbos specialistų apklausos duomenis

Specialieji ir socialiniai pedagogai dažniau naudoja savo pasirengtus instrumentus, o standartizuotus, adaptuotus dažniau naudoja logopedai ir psichologai.

73 proc. (1 560 iš 2 128) švietimo pagalbos specialistų nurodė, kad jaučia mokinių poreikių vertinimui reikalingų instrumentų / įrankių / metodų trūkumą. Labiausiai – specialieji pedagogai ir psichologai.

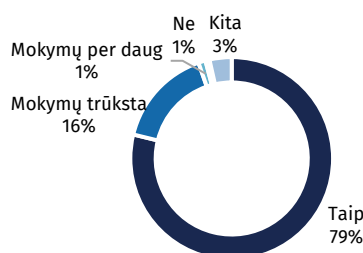
5 pav. Švietimo pagalbos specialistų pasiskirstymas pagal instrumentų mokinių vertinimui poreikį

Šaltinis – Valstybės kontrolė pagal švietimo pagalbos specialistų apklausos duomenis

79 proc. (1 677 iš 2 128) respondentų nurodė, kad dalyvauja jiems reikalinguose mokymuose.

6 pav. Švietimo pagalbos specialistai pagal dalyvavimą mokymuose

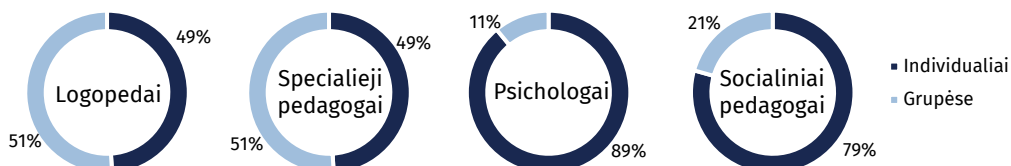

Šaltinis – Valstybės kontrolė pagal švietimo pagalbos specialistų apklausos duomenis

Pasirinkusieji atsakymą „kita“ nurodė, kad trūksta mokymų pagal konkrečius sutrikimus, konkrečius metodus, konkrečioms mokinių grupėms (pvz., I–IV gimnazijos klasių mokiniams), praktinių mokymų, mokymų tam tikriems specialistams (pvz., logopedams), mokymai brangūs ir pan.

64 proc. (1 359 iš 2 128) švietimo pagalbos specialistų nurodė, kad dažniausiai su vaikais dirba individualiai, likusieji 36 proc. (769 iš 2 128) – grupėse. Grupėse apie pusę laiko dirba logopedai ir specialieji pedagogai, o psichologai ir socialiniai pedagogai dažniau dirba individualiai.

7 pav. Grupėse ir individualiai dirbantys specialistai

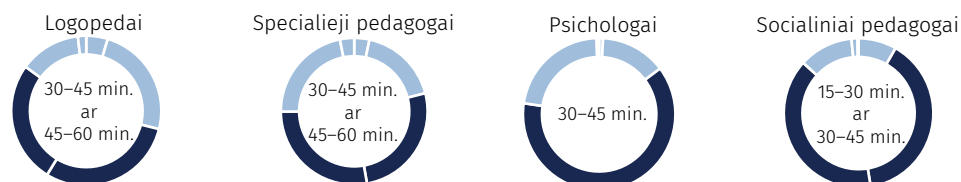

Šaltinis – Valstybės kontrolė pagal švietimo pagalbos specialistų apklausos duomenis

Darbą grupėse specialistai renka dėl didelio SUP turinčių vaikų skaičiaus, kuriems reikalinga pagalba, ir dėl specialistų trūkumo (asmenų, pareigybių, kontaktinių valandų), pvz.: „Daug spec. poreikių mokinių, kitaip niekaip. Jeigu individualiai, tada daugiau nei pusė negaus jokios pagalbos“.

Logopedai ir specialieji pedagogai dažniausiai skiria vaikui nuo 30–60 min., t. y. vienos ar dviejų pamokų trukmės konsultacijas, psichologai – 30–45 min., o socialiniai pedagogai – 15–45 min.

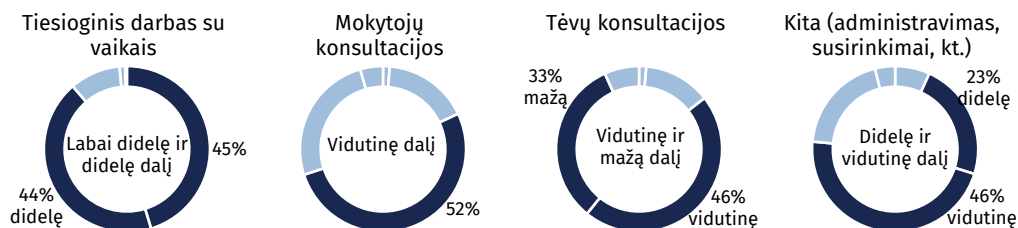
8 pav. Švietimo pagalbos specialistai pagal vidutiniškai vienam mokiniui skiriamą laiką per savaitę

Šaltinis – Valstybės kontrolė pagal švietimo pagalbos specialistų apklausos duomenis

Švietimo pagalbos specialistai nurodė, kad daugiausia laiko jie skiria tiesioginiam darbui su vaikais, vidutinę dalį – mokytojų konsultavimui, vidutinę ar mažą dalį – tėvų konsultavimui, reikšmingą dalį (didelę ar vidutinę) – kitoms veikloms (administravimui, susirinkimams, kt.).

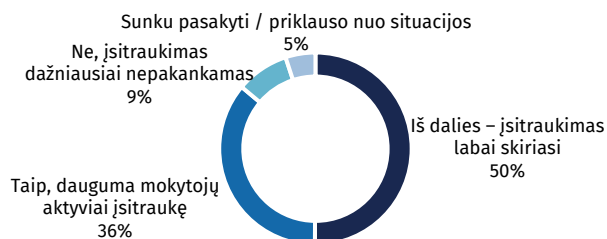
9 pav. Švietimo pagalbos specialistai pagal darbo laiko pasiskirstymą pagal skirtingas veiklas

Šaltinis – Valstybės kontrolė pagal švietimo pagalbos specialistų apklausos duomenis

55 proc. (1 173 iš 2 128) švietimo pagalbos specialistų mano, kad į pagalbos vaikui procesą mokytojai įsitraukia iš dalies, priklausomai nuo situacijos.

10 pav. Švietimo pagalbos specialistai pagal atsakymą į klausimą „ar, Jūsų nuomone, mokytojai pakankamai įsitraukia į pagalbos vaikui procesą?“

Šaltinis – Valstybės kontrolė pagal švietimo pagalbos specialistų apklausos duomenis

Švietimo pagalbos specialistų prašėme nurodyti, ką dar svarbu žinoti apie jų darbą, kas dažnai lieka nematoma ar neįvardijama. Be jau minėtos administracinės naštos, per didelio vaikų skaičiaus, specialistus vargina emocinis krūvis, tėvų lūkesčiai, metodinės medžiagos trūkumas ir pan. (pavyzdys).

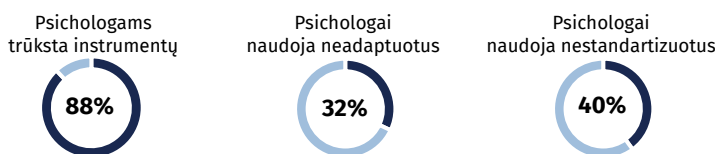
Pavyzdžiai, kas vargina švietimo pagalbos specialistus

- ✓ emocinis krūvis, nes švietimo pagalbos specialistų darbas susijęs su sudėtingomis emocijomis, krizėmis, agresija, šeimų problemomis, konfliktinėmis situacijomis; tai vargina, kelia stresą, nuovargį, perdegimą;
- ✓ per dideli tėvų lūkesčiai ar atvirkščiai – neįsitraukimas, neigimas, nes tėvai tikisi greitų rezultatų, arba atvirkščiai – nesilaiko rekomendacijų, neigia vaiko sunkumus, nenori bendradarbiauti;
- ✓ iššūkiai, susiję su mokytojų bendradarbiavimu, nes mokytojai ne visada taiko specialistų rekomendacijas, kartais trūksta aiškumo dėl atsakomybių ar žinių apie SUP;
- ✓ priemonių ir patalpų trūkumas, kai kabinetu tenka dalintis keliems (pvz., keturiems) specialistams, kabinetai nepritaikyti konfidencialiam darbui, trūksta priemonių;
- ✓ metodinės medžiagos trūkumas – itin trūksta vertinimo instrumentų, metodikų darbui su autizmu, ADHD, elgesio sutrikimais, trūksta medžiagos vyresnių klasių mokiniams (gimnazistams);
- ✓ „nematomas“ darbas, pvz., pasiruošimas, prevencinis darbas, tarpinstitucinis bendradarbiavimas;
- ✓ sunkumai derinant konsultacijų laiką su mokinių tvarkaraščiais: sunku derintis prie pamokų, o po pamokų jie dažnai būna pavargę, dalyvauja būreliuose ar išvežami;
- ✓ su PPT susiję veiksniai, pvz., eilės vertinimui, neaiškos ar paviršutiniškos PPT išvados, informacijos trūkumas apie vaiko sutrikimą;
- ✓ mokinių, ypač vyresnių, nenoras lankyti konsultacijų, ypač psichologo.

Pedagoginės psichologinės tarnybos, kurių specialistams trūksta standartizuotų asmens vertinimo instrumentų

88 proc. (44 iš 50) PPT nurodė, kad jų psichologams trūksta standartizuotų, adaptuotų asmens vertinimo instrumentų ir tenka naudotis neadaptuotais, nestandartizuotais.

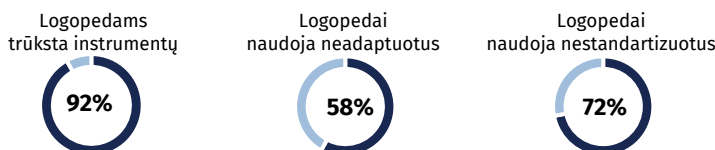
1 pav. Pedagoginių psichologinių tarnybų dalis, kuriose psichologams trūksta adaptuotų, standartizuotų asmens vertinimo instrumentų ir tenka naudotis neadaptuotais ar nestandartizuotais, proc.

Šaltinis – Valstybės kontrolė pagal pedagoginių psichologinių tarnybų duomenis

92 proc. (46 iš 50) PPT nurodė, kad jų logopedams trūksta standartizuotų, adaptuotų asmens vertinimo instrumentų ir tenka naudotis neadaptuotais, nestandartizuotais.

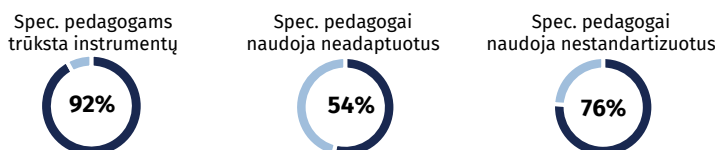
2 pav. Pedagoginių psichologinių tarnybų dalis, kuriose logopedams trūksta adaptuotų, standartizuotų asmens vertinimo instrumentų ir tenka naudotis neadaptuotais ar nestandartizuotais, proc.

Šaltinis – Valstybės kontrolė pagal pedagoginių psichologinių tarnybų duomenis

92 proc. (46 iš 50) PPT nurodė, kad jų specialiesiems pedagogams trūksta standartizuotų, adaptuotų asmens vertinimo instrumentų, tenka naudotis neadaptuotais, nestandartizuotais.

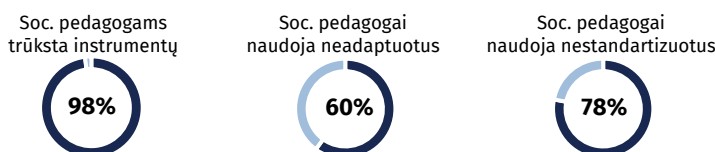
3 pav. Pedagoginių psichologinių tarnybų dalis, kuriose spec. pedagogams trūksta adaptuotų, standartizuotų asmens vertinimo instrumentų ir tenka naudotis neadaptuotais ar nestandartizuotais, proc.

Šaltinis – Valstybės kontrolė pagal pedagoginių psichologinių tarnybų duomenis

98 proc. (49 iš 50) PPT nurodė, kad jų socialiniams pedagogams trūksta standartizuotų, adaptuotų asmens vertinimo instrumentų, tenka naudotis neadaptuotais, nestandartizuotais.

4 pav. Pedagoginių psichologinių tarnybų dalis, kuriose soc. pedagogams trūksta adaptuotų, standartizuotų asmens vertinimo instrumentų ir tenka naudotis neadaptuotais ar nestandartizuotais, proc.

Šaltinis – Valstybės kontrolė pagal pedagoginių psichologinių tarnybų duomenis

Savivaldybėse veikiančių mokyklų veiklos efektyvumo vertinimas

Duomenų apgaubties (DEA) analizė atlikta programa *R pioneer*. Tyrimo imtis – 55 savivaldybės¹²⁸.

Duomenų šaltiniai: savivaldybių ir NŠA (Švietimo valdymo informacinės sistemos) duomenys.

k – koreliacijos koeficientas

R^2 – determinacijos koeficientas

Analizei naudoti šie 2024 m. arba 2024–2025 m. m. duomenys apie savivaldybių sąnaudas (*input*) ir pasiektus rezultatus (*output*):

- ✓ Švietimo pagalbai ir įtraukiojo ugdymo plėtrai skirti pinigai (iš valstybės ir savivaldybių savarankiškų biudžetų) – *input*.
- ✓ Užimtose švietimo pagalbos specialistų ir mokinio padėjėjų pareigybės savivaldybių ugdymo įstaigose – *input*.
- ✓ Švietimo pagalbą gaunančių SUP vaikų dalis nuo visų, kuriems nustatytas švietimo pagalbos poreikis (proc.) – *output*.
- ✓ Mokinių, turinčių SUP, ugdymą integruotai bendrosios paskirties mokyklose, dalis (proc.) – *output*.

Savivaldybių veiklos efektyvumo vertinimas:

- ✓ 9,1 proc. (5 iš 55) savivaldybių veiklą vykdė efektyviai.
- ✓ 38,2 proc. (21 iš 55) savivaldybių pasiekė 95–99 proc. galimo rezultato.
- ✓ 27,3 proc. (15 iš 55) savivaldybių pasiekė 90–94 proc. galimo rezultato.
- ✓ 16,4 proc. (9 iš 55) savivaldybių pasiekė 85–89 proc. galimo rezultato.
- ✓ 9,1 proc. (5 iš 55) savivaldybių pasiekė 78–84 proc. galimo rezultato.

Savivaldybių duomenų apie bendrojo ugdymo mokyklas koreliacinė analizė parodė:

Kuo didesnė vaikų dalis savivaldybėje mokosi mokyklų skyriuose, tuo didesnė 1–8 kl. mokinių dalis mokosi jungtinėse klasėse. Šiuos veiksnius sieja teigiamas vidutinio stiprumo koreliacinis ryšys ($k = 0,34$). Regresinė analizė parodė, kad ryšys tarp šių dviejų veiksnių yra statistiškai reikšmingas, o ne atsitiktinis.

Kuo didesnė vaikų dalis savivaldybėje mokosi mokyklų skyriuose, tuo mažiau mokinių gauna jiems rekomenduotą švietimo pagalbą. Koreliacinis ryšys – neigiamas vidutinio

¹²⁸ 5 mažosios savivaldybės (Neringos, Pagėgių, Rietavo, Palangos ir Birštono) nebuvo vertintos.

stiprumo ($k = -0,3$). Ryšys tarp šių dviejų veiksnių yra statistiškai reikšmingas, o ne atsitiktinis.

Daugiau 1–8 klasių mokinių mokosi jungtinėse klasėse, jei savivaldybėje yra daugiau ugdymo institucijų, turinčių mažesnių kaip 8 mokinių dydžio klasių komplektų. Veiksnius sieja stiprus teigiamas koreliacinis ryšys ($k = 0,77$). Regresinė analizė parodė, kad ryšys tarp šių dviejų veiksnių yra statistiškai reikšmingas, o ne atsitiktinis; 59 proc. duomenų apie jungtinėse klasėse besimokančių 1–8 kl. mokinių skaičių sklaidos apie vidurkį paaiškina mokyklų, turinčių mažesnių kaip 8 mokinių klasių, duomenys ($R^2 = 0,59$).

Esant didesniai jungtinėse klasėse besimokančių 1–8 kl. mokinių skaičiui, mažėja savivaldybės pasiektas rezultatas (efektyvumas) ($k = -0,31$). Ryšys statistiškai reikšmingas.

Kuo savivaldybėje daugiau mokyklų, kuriose mokomasi jungtinėse klasėse, tuo savivaldybėje daugiau mokyklų, neturinčių psichologo. Veiksnius sieja stiprus teigiamas koreliacinis ryšys ($k = 0,7$). Regresinė analizė parodė, kad ryšys tarp veiksnių yra statistiškai reikšmingas, o ne atsitiktinis; 50 proc. duomenų apie psichologo neturinčių mokyklų skaičių sklaidos apie vidurkį paaiškina duomenys apie jungtinėse klasėse besimokančių 1–8 klasių mokinių skaičių.

Kuo savivaldybėje daugiau psichologo neturinčių mokyklų, tuo joje daugiau į mokyklą vežiojamų mokinių. Koreliacinis ryšys – vidutinio stiprumo ($k = 0,54$). Regresinė analizė parodė, kad ryšys tarp veiksnių yra statistiškai reikšmingas, o ne atsitiktinis; 29 proc. duomenų apie psichologo neturinčių mokyklų skaičių sklaidos apie vidurkį paaiškina į mokyklą vežiojamų mokinių skaičiaus duomenys ($R^2 = 0,29$).

Nacionalinės švietimo agentūros vykdomi projektai, susiję su išskirtinių gabumų turinčių vaikų poreikiais

Projekto pavadinimas	Įgyvendintos ir (ar) planuojamos veiklos
„Mokinių akademinių gebėjimų atpažinimo ir jų ugdymo kokybės plėtra“ 2015–2019 m.	2018 m. parengti metodiniai nurodymai: • mokytojams „Didelį mokymosi potencialą turinčių mokinių atranka ir atpažinimas“; • psichologams „Didelį mokymosi potencialą turinčių mokinių įvertinimas“. Švietimo pagalba suteikta 3 625 mokiniams, iš jų 89 perkelti į kitą klasę arba baigė formaliojo švietimo programą. 742 švietimo įstaigų darbuotojai dalyvavo kvalifikacijos tobulinimui parengtose neformaliojo švietimo programose.
„Mokinių gebėjimų atskleidimo ir jų ugdymo sistemos plėtra“ 2019–2022 m.	2023 m. parengta „Baltoji knyga. Didelį mokymosi potencialą turinčių mokinių atpažinimo ir ugdymo vadovas“. Planuota įtraukti 1 500 mokinių dalyvauti veiklose, kurių metu gilinamos žinios apie mokslą ir technologijas, pasiekta 0. 11 971 švietimo įstaigų darbuotojai dalyvavo kvalifikacijos tobulinimui parengtose neformaliojo švietimo programose.
„Įtrauktis: visiems ir kiekvienam“ 2021–2027 m.	2025 m. parengtos metodinės rekomendacijos pedagogams, švietimo pagalbos specialistams, mokyklos bendruomenei „Tarp gabumų ir iššūkių: dvigubai išskirtinių mokinių pažinimas ir ugdymas“. Siekiant sudaryti sąlygas kuo anksčiau atpažinti didelį mokymosi potencialą turinčius mokinius, rengiamas šių mokinių atpažinimo skaitmeninis įrankis. Planuojama, kad šis įrankis pradės veikti 2027 m. rudenį, jis bus išbandomas portale emokykla.lt, vėliau juo galės nemokamai naudotis visos šalies ugdymo įstaigos Švietimo portale emokykla.lt.
„Galimybių mokykla“ 2024–2027 m.	Numatyta sukurti ir suskaitmeninti 36 skaitmeninius dalykų užduočių modulius, apimančius matematiką, lietuvių kalbą, gamtos mokslus, istoriją, geografiją ir užsienio kalbą (anglų). Naujosios skaitmeninės mokymo priemonės bus skirtos didelį mokymosi potencialą turinčių mokinių ugdymo turiniui. Produktų priėmimo data – nuo 2026 m. gruodžio mėn. iki 2027 m. gruodžio mėn.

Šaltinis – Valstybės kontrolė pagal Nacionalinės švietimo agentūros ir esinvesticijos.lt duomenis

Valstybinio audito ataskaitos
„Švietimo pagalba mokyklose“
11 priedas

Specializuoto ugdymo krypties programos ir jas vykdančios įstaigos

Programos pavadinimas	Įstaigos pavadinimas
Specializuoto ugdymo krypties programų (pradinio, pagrindinio ir vidurinio ugdymo kartu su muzikos ugdymu) muzikos ugdymo dalis	Kauno Juozo Naujalio muzikos gimnazija, Kauno Juozo Gruodžio konservatorija, Klaipėdos Stasio Šimkaus konservatorija, Vilniaus Juozo Tallat-Kelpšos konservatorija
Specializuoto ugdymo krypties programų (pradinio, pagrindinio ir vidurinio ugdymo kartu su dailės ugdymu) dailės ugdymo dalis	Kauno dailės gimnazija
Specializuoto ugdymo krypties programų (pradinio, pagrindinio ir vidurinio kartu su dailės ugdymu) dailės ugdymo dalis ir specializuoto ugdymo krypties programų (pradinio, pagrindinio ir vidurinio kartu su muzikos ugdymu) muzikos ugdymo dalis	Klaipėdos Eduardo Balsio menų gimnazija, Panevėžio Vytauto Mikalausko menų gimnazija, Šiaulių Sauliaus Sondeckio menų gimnazija
Specializuoto ugdymo krypties programų (pradinio, pagrindinio ir vidurinio ugdymo kartu su meniniu ugdymu) meninio ugdymo dalis	Nacionalinė Mikalojaus Konstantino Čiurlionio menų mokykla
Specializuoto ugdymo krypties programų (pradinio, pagrindinio ir vidurinio ugdymo kartu su sporto ugdymu) sporto ugdymo dalis	Panevėžio Raimundo Sargūno sporto gimnazija, Šiaulių sporto gimnazija, Vilniaus Ozo gimnazija
Specializuoto ugdymo krypties programų (pradinio, pagrindinio ir vidurinio ugdymo kartu su inžineriniu ugdymu) inžinerinio ugdymo dalis	Vilniaus Gedimino technikos universiteto inžinerijos licėjus, Vilniaus Joachimo Lelevelio inžinerijos mokykla, Kauno technologijos universiteto inžinerijos licėjus
Šaltinis – Valstybės kontrolė pagal Švietimo, mokslo ir sporto ministerijos duomenis	

Valstybinio audito ataskaitos
„Švietimo pagalba mokyklose“
12 priedas

Vienam mokiniui skiriami švietimo pagalbos pinigai (Eur) pagal ugdymo programas ir specialiųjų ugdymosi poreikių lygį

Pinigai švietimo pagalbai apskaičiuojami vadovaujantis Mokymo lėšų apskaičiavimo, paskirstymo ir panaudojimo tvarkos aprašu¹²⁹. Pagal apraše numatytus koeficientus skaičiuojami švietimo pagalbos pinigai skiriami vienam mokiniui. Atsižvelgiant į ugdymo programą ir turimą SUP lygį, skiriami skirtingo dydžio koeficientai.

Sumos lentelėje nurodomos metams.

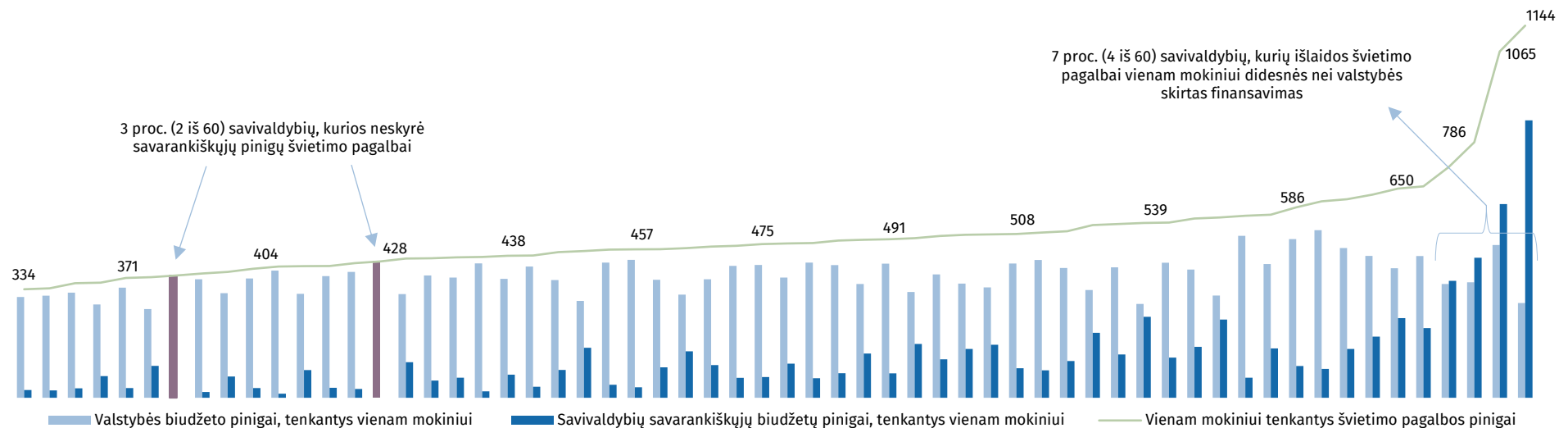
Metai	Vienam mokiniui skiriami švietimo pagalbos pinigai (išskyrus specialiųjų ugdymosi poreikių turinčius mokinius)	Vidutiniškai per metus vienam mokiniui skiriami švietimo pagalbos pinigai (išskyrus specialiųjų ugdymosi poreikių turinčius mokinius)	Mokiniais, kuriems dėl įgimtų ar įgytų sutrikimų nustatyti specialieji ugdymosi poreikiai, švietimo pagalbos pinigai skaičiuojami atsižvelgiant į specialiųjų ugdymosi poreikių lygį:					
			besimokantiems pagal bendrojo ugdymo programas ir dėl įgimtų ar įgytų sutrikimų turintiems nedidelių arba vidutinių specialiųjų ugdymosi poreikių	besimokantiems pagal bendrojo ugdymo programas ir dėl įgimtų ar įgytų sutrikimų turintiems didelių arba labai didelių specialiųjų ugdymosi poreikių	vidutiniškai per metus vienam mokiniui, ugdomam pagal bendrojo ugdymo programą (turinčiam specialiųjų ugdymosi poreikių)	besimokantiems pagal ikimokyklinio ar priešmokyklinio ugdymo programas ir dėl įgimtų ar įgytų sutrikimų turintiems nedidelių arba vidutinių specialiųjų ugdymosi poreikių	besimokantiems pagal ikimokyklinio ar priešmokyklinio ugdymo programas ir dėl įgimtų ar įgytų sutrikimų turintiems didelių arba labai didelių specialiųjų ugdymosi poreikių	vidutiniškai per metus vienam mokiniui, ugdomam pagal ikimokyklinio ar priešmokyklinio ugdymo programą (turinčiam specialiųjų ugdymosi poreikių)
2025 m. rugsėjo 1 d.	178,72	169,67	1 831,11	3 126,24	2353,81	1 154,80	2 270,85	1626,53
2025 m. sausio 1 d.	165,15		1 692,74	2 890,00		1 067,49	2 099,27	
2024 m. rugsėjo 1 d.	165,15	150,39	1 692,74	2 773,62	2033,39	1 067,49	2 099,27	1441,74
2024 m. sausio 1 d.	143,01		1 465,63	2 401,36		924,30	1 817,54	
Šaltinis – Valstybės kontrolė pagal Švietimo, mokslo ir sporto ministerijos pateiktą informaciją								

¹²⁹ Vyriausybės 2018-07-11 nutarimu Nr. 679 patvirtintas Mokymo lėšų apskaičiavimo, paskirstymo ir panaudojimo tvarkos aprašas.

Vienam mokiniui tenkančių švietimo pagalbos pinigų pasiskirstymas pagal savivaldybes

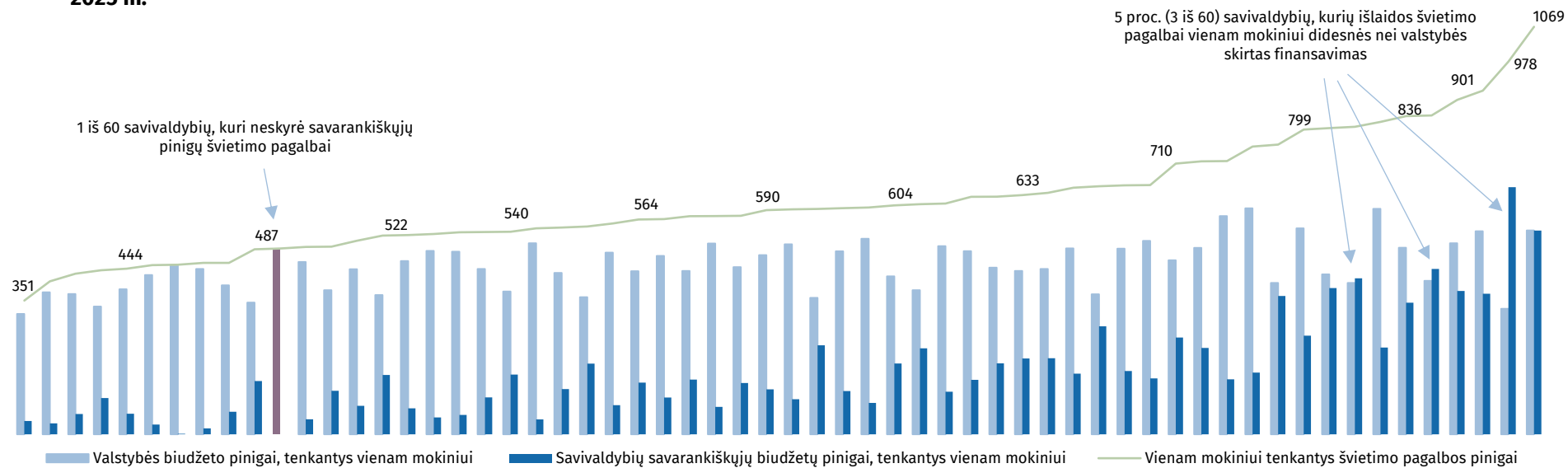
Vienam mokiniui tenkančių švietimo pagalbos pinigų pasiskirstymas per visas savivaldybes pagal pinigų šaltinius – valstybės biudžeto skirtas finansavimas ar savivaldybių savarankiškųjų biudžetų pinigai.

2024 m.

Šaltinis – Valstybės kontrolė pagal Švietimo, mokslo ir sporto ministerijos ir savivaldybių pateiktus duomenis

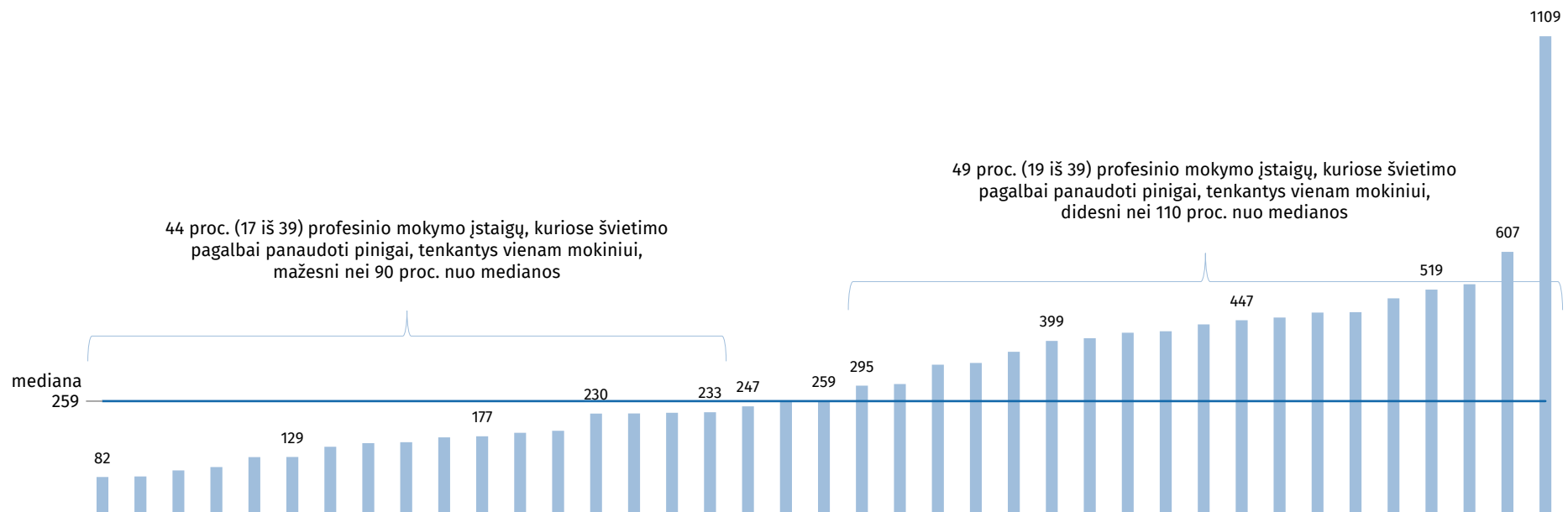
2025 m.

Šaltinis – Valstybės kontrolė pagal Švietimo, mokslo ir sporto ministerijos ir savivaldybių pateiktus duomenis

Vienam profesinio mokymo įstaigos mokiniui 2024 m. tenkančios švietimo pagalbos išlaidos

2024 m. vienam mokiniui tenkančių panaudotų švietimo pagalbos pinigų mediana – 259 Eur. Tarp 39 PMĮ švietimo pagalbai panaudoti pinigai, tenkantys vienam mokiniui, pasiskirstė nuo 82,09 Eur iki 1 109,41 Eur.

Šaltinis – Valstybės kontrolė pagal Nacionalinės švietimo agentūros ir 39 profesinio mokymo įstaigų duomenis

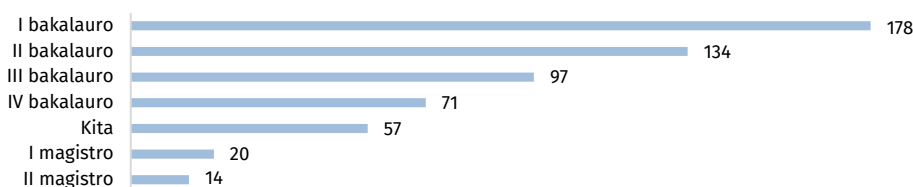
Studentų apklausos rezultatai

Apklausos tikslas – išsiaiškinti studentų nuomonę, susijusią su jų pasirengimu dirbti mokyklose, ir ar studentai jaučiasi pakankamai susipažinę su įtraukiuoju ugdymu.

Studentus dalyvauti apklausoje ¹³⁰ kvietėme iš 12 ¹³¹ pedagogikos studijas (įskaitant gretutines) organizuojančių aukštųjų mokyklų. Apklausoje dalyvavo 571 respondentas.

84 proc. (480 iš 571) apklausoje dalyvavusių respondentų sudarė bakalauro I–IV kursų studentai.

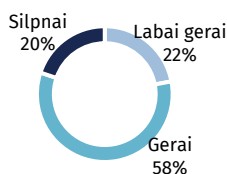
1 pav. Apklausoje dalyvavusių studentų pasiskirstymas pagal studijų kursą

Šaltinis – Valstybės kontrolė pagal studentų apklausos duomenis

80 proc. (113 iš 142) studentų savo pasirengimą dirbti mokykloje ir susipažinimą su įtraukiojo ugdymo principais vertino kaip gerą arba labai gerą.

2 pav. Studentų pasiskirstymas pagal tai, kaip jie jaučiasi pasirengę dirbti mokykloje, ar yra pakankamai susipažinę su įtraukiuoju ugdymu, proc.

Šaltinis – Valstybės kontrolė pagal studentų apklausos duomenis

71 proc. (20 iš 28) studentų, kurie save priskyrė prie silpnai pasiruošusių, nurodė planuojantys dirbti mokytojo darbą. Studentai nurodo, kad geresniam pasirengimui trūko praktinių užsiėmimų.

Studentų įvardytų silpno pasirengimo priežasčių pavyzdžiai

„Nesijaučiu gavęs pakankamai įgūdžių dirbti savarankiškai. Per specialiojo ugdymo paskaitas bendrai susipažinau su skirtingų sutrikimų ypatumais, tačiau nebuvo suteikta daug informacijos apie praktinius žinių panaudojimo būdus.“

„Trūksta praktikos, pamokų imitacijų.“

¹³⁰ Apklausą vyko nuo 2026-02-13 iki 2026-02-28.

¹³¹ Vilniaus universitetas, Vytauto Didžiojo universitetas, Kauno technologijos universitetas, Klaipėdos universitetas, Mykolo Romerio universitetas, Lietuvos sporto universitetas, Vilniaus dailės akademija, Lietuvos muzikos ir teatro akademija (menų pedagogika), Kauno kolegija, Klaipėdos valstybinė kolegija, Panevėžio kolegija, Vilniaus kolegija.

„Studijų metu turėjome tik vieną dalyką, kuris yra susijęs su įtraukiuoju ugdymu (3 kreditų), mažai.“

„Kelios turėtos paskaitos visiškai neparuošė įtraukiamam ugdymui. Buvo suteikta paviršutiniška informacija, kurios daugiau neaptarėme, negalėjome realizuoti, todėl dirbant reikės išmolti taikytis prie aplinkos.“

„Paskaitose dėstoma teorija neatitinka darbo mokykloje.“

„Studijose apie mokymą jeigu ir kalbama, tai vien tik teoriškai.“

Beveik pusė studentų (48 proc., 275 iš 571) mano, kad studijų metu reikėtų daugiau praktikos.

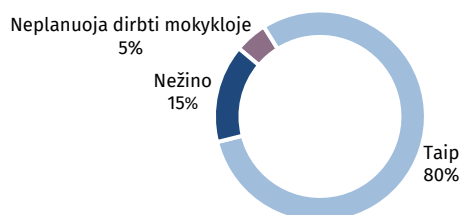
3 pav. Studentų pasiskirstymas pagal tai, ar studijų metu reikėtų daugiau praktikos mokyklose, proc.

Šaltinis – Valstybės kontrolė pagal studentų apklausos duomenis

80 proc. (455 iš 571) studentų baigę studijas planuoja dirbti mokykloje.

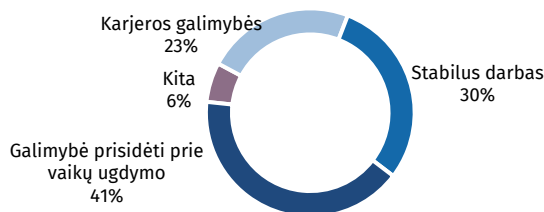
4 pav. Studentų pasiskirstymas pagal tai, ar baigę studijas planuoja dirbti mokykloje, proc.

Šaltinis – Valstybės kontrolė pagal studentų apklausos duomenis

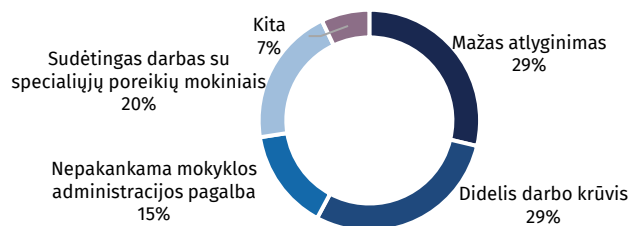
Apklausos duomenys rodo, kad studentus labiausiai motyvuoja prasmingas darbo turinys – dauguma jų (41 proc.) nurodo, kad rinktis mokytojo profesiją skatina galimybė prisidėti prie vaikų ugdymo.

5 pav. Studentų pasirinkimo tapti mokytoju motyvai

Šaltinis – Valstybės kontrolė pagal studentų apklausos duomenis

Reikšmingiausią įtaką studentų motyvacijai darantys veiksniai: mažas atlyginimas (29 proc., 358 atsakymai) ir didelis darbo krūvis (29 proc., 363 atsakymai).

6 pav. Veiksniai, mažinantys studentų motyvaciją rinktis darbą mokykloje

Šaltinis – Valstybės kontrolė pagal studentų apklausos duomenis

Studentų nuomone, darbo mokykloje patrauklumo didinimui būtinas adekvatus atlyginimas, subalansuotas darbo krūvis, mažesnė biurokratija. Pasak studentų, klasės turėtų būti mažesnės, trūksta realios pagalbos, palaikymo mokytojams ir aiškesnių programų.

Studentų nuomonės, ką reikėtų keisti, kad darbas mokykloje būtų patrauklesnis, pavyzdžiai

„Kad darbas mokyklose būtų patrauklesnis, pirmiausia būtina užtikrinti konkurencingą ir adekvatų darbo užmokestį. Antras labai svarbus veiksnys – subalansuotas darbo krūvis.“

„Mažiau popierizmo, daugiau darbo su vaikais. Kad būtų galimybė skirti daugiau dėmesio kiekvienam vaikui, kuriam reikia pagalbos, o ne pildyti įvairius dokumentus, atimant galimybę vaikams gauti pagalbą.“

„Suteikti daugiau paramos, galimybių, kad specialusis pedagogas ar logopedas turėtų prieigą prie įvairių pagalbos priemonių, patalpų, kurios būtų pritaikytos ir t. t.“

„Mažinti mokinių skaičių klasėse iki 15 mokinių <...> Turėdamas mažiau mokinių klasėje, mokytojas turės galimybę daugiau taikyti aktyvių ugdymo metodų, daugiau tyrinėti pamokoje, daugiau pasiekti su mokiniais per trumpesnį laiką ir skirti daugiau dėmesio mokiniams, turintiems specialiųjų ugdymosi poreikių.“

„Adekvčiai apskaičiuoti ne kontakto įsipareigojimų valandas. Pagrindinis sunkumas. Nuo 2011 m. nepakeisti specialistų krūviai, nors reikalavimai ne kontaktui gerokai išaugo.“

„Pagalba iš mokyklos administracijos – kiek prašiau pagalbos, kai metus dirbau mokykloje, tiek aš jos negavau. Aiški mokyimo programa iš pačios valstybės, kadangi per tris svetaines niekur nebuvo informatikos programų“.

„Mažinti vaikų skaičių klasėse. Suskirstyti vaikus pagal pasiekimų lygius, kad mokytojai galėtų tolygiau paskirstyti dėmesį visiems vaikams ir vienai pamokai nereikėtų ruošti 3–5 skirtingo tipo užduočių. Vykdamas įtraukųjį ugdymą, orientuotis į kvalifikuotą pagalbą, o ne į kompetencijų neturinčius mokinio padėjėjus“.

„Deja, neretai ką tik studijas baigę mokytojai susiduria su skeptišku ar net menkinančiu požiūriu. Vietoj palaikymo jie gali patirti nuolatinę kritiką, nepasitikėjimą ar subtilų spaudimą „žinoti savo vietą“. Tokia aplinka slopina kūrybiškumą, mažina motyvaciją ir skatina greitą profesinį perdegimą.“

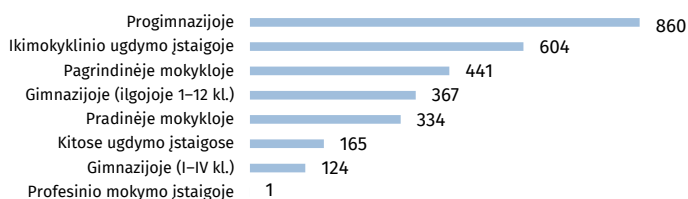
„Mažinti darbo krūvio kiekį ir (arba) įvairovę. Mažinti disonansą tarp studijų turinio ir realios situacijos mokyklose dabar. Didinti įtrauktį ir prieinamumą ne tik mokiniams, bet ir mokyklų darbuotojams.“

Mokinio padėjėjų apklausos rezultatai

Apklausos tikslas – įvertinti mokinio padėjėjo pasirengimą teikti pagalbą specialiųjų ugdymosi poreikių turintiems mokiniams.

Mokinio padėjėjų apklausoje dalyvavo 2 896 respondentai.

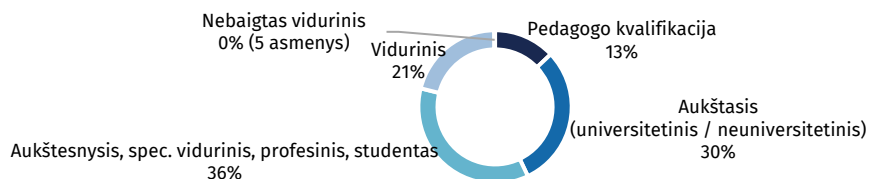
1 pav. Apklausoje dalyvavusių mokinio padėjėjų pasiskirstymas pagal mokyklos, kurioje dirba, tipą

Šaltinis – Valstybės kontrolė pagal mokinio padėjėjų apklausos duomenis

43 proc. (1 244 iš 2 896) mokinio padėjėjų turėjo pedagogo kvalifikaciją arba aukštąjį išsilavinimą.

2 pav. Mokinio padėjėjų pasiskirstymas pagal išsilavinimą, proc.

Šaltinis – Valstybės kontrolė pagal mokinio padėjėjų apklausos duomenis

24 proc. (696 iš 2 896) mokinio padėjėjų nurodė, kad jiems tenka atlikti su jų pareigomis nesusijusias užduotis.

3 pav. Mokinio padėjėjų dalis, kuriems tenka atlikti funkcijas, nenumatytas pareigybės aprašyme, proc.

Šaltinis – Valstybės kontrolė pagal mokinio padėjėjų apklausos duomenis

Mokinio padėjėjų nurodytos funkcijos, kurios, jų manymu, nepriklauso mokinio padėjėjui.

Mokinio padėjėjų įvardytų funkcijų, nepriklausančių jų pareigybei, pavyzdžiai

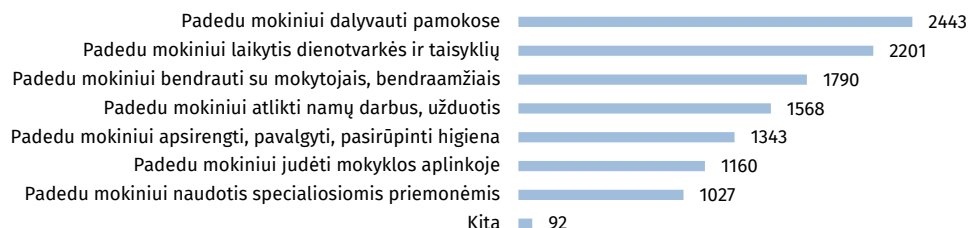
32 proc. (222 iš 696) nurodė: mokytojo pavadavimas, pvz., klasės priežiūra be mokytojo, pamokų vedimas vietoje mokytojo; budėjimas per pamokas ar pertraukas; temų dėstymas; mokytojo pavadavimas ligos ar seminarų metu.

12 proc. (84 iš 696) nurodė: pagalba kitiems mokiniams, ne tik turintiems SUP, pvz., darbas su visa klase vietoj individualios pagalbos SUP mokiniui; pagalba visiems mokiniams pertraukų metu,

valgykloje; korepetitoriaus vaidmuo pradinukams ir vyresniems; užduočių kūrimas, kopijavimas, ruošimas pamokai; pritaikytos medžiagos rengimas; darbų taisymas, vertinimas.

Dažniausiai mokinio padėjėjai padeda mokiniams dalyvauti pamokose, laikytis dienotvarkės, taisyklių, bendrauti su mokytojais.

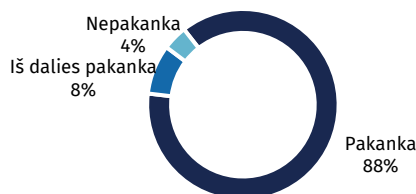
4 pav. Mokinio padėjėjų, nurodžiusių, kokią pagalbą teikia mokiniui, skaičius

Šaltinis – Valstybės kontrolė pagal mokinio padėjėjų apklausos duomenis

Dauguma (88 proc., 2 532 iš 2 896) mokinio padėjėjų nurodė, kad darbo valandų pakanka, tačiau komentaruose priduria, kad „pakanka tik formaliai“, „pakanka tik lengvesniems atvejams“, „pakanka, tik jei būtų vienas mokinyš“.

5 pav. Mokinio padėjėjų pasiskirstymas pagal tai, ar jiems pakanka laiko savo funkcijoms atlikti, proc.

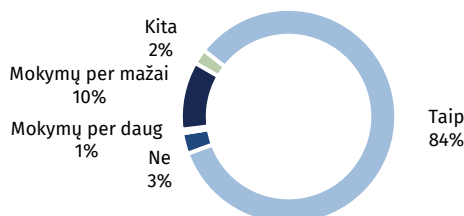
Šaltinis – Valstybės kontrolė pagal mokinio padėjėjų apklausos duomenis

Mokinio padėjėjai nurodė, kad trūksta laiko darbui atlikti, dažniausiai dirba ne visu krūviu (0,25–0,75). Jei mokinio padėjėjas dirba 4 val. per dieną, o mokiniai mokosi 6–7 pamokas, pagalba vaikui suteikiama tik dalį dienos.

16 proc. (451 iš 2 896) mokinio padėjėjų nurodė, kad jiems nepakanka informacijos apie mokinį.

Dauguma (84 proc., 2 428 iš 2 896) mokinio padėjėjų dalyvauja jiems skirtuose mokymuose.

6 pav. Mokinio padėjėjų pasiskirstymas pagal dalyvavimą jiems skirtuose mokymuose, proc.

Šaltinis – Valstybės kontrolė pagal mokinio padėjėjų apklausos duomenis

Pagal apklausos duomenis, daugiausia mokymuose nedalyvavusių mokinio padėjėjų dirba ikimokyklinio ugdymo įstaigose – 31 proc. (28 iš 90) ir progimnazijose – 26 proc. (23 iš 90).

Mokinio padėjėjų pateikti komentarai, dėl kokių priežasčių nedalyvauja mokymuose

„Dalyvaučiau, jei mokykla apmokėtų už kursus, seminarus ar mokymus.“

„Tiek, kiek pati tuo pasirūpinu, tiek ir dalyvauju.“

„Baigiau mokymus, juos apmokėjau pati, mokykla atsisakė bent iš dalies finansuoti.“

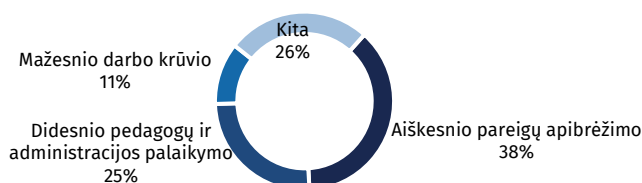
„Gaila, kad buvo tik 1 nemokamas, o kiti už savo pinigų.“

„Mokymai skirti darbui su darželio vaikais ar pradinukais. Niekas nemoko, kaip dirbti su 15–17 m. paaugliais, tad mokymai išklausyti formaliai, tačiau iš jų jokios naudos.“

„Norėtusi daugiau psichologinių kursų.“

„Praktiškai nedalyvaujame, nes už daugumą mokymų reikia mokėti, o algos dydis to neleidžia daryti.“

Mokinio padėjėjų nuomone, jų darbą padarytų patrauklesnį aiškesnis pareigų apibrėžimas, didesnis palaikymas.

7 pav. Mokinio padėjėjų pasiskirstymas pagal veiksnį, kurie padarytų darbą patrauklesnį, proc.

Šaltinis – Valstybės kontrolė pagal mokinio padėjėjų apklausos duomenis

Mokinio padėjėjai išvardijo ir kitus veiksnius, kurie galėtų prisidėti prie jų darbo patrauklumo.

Mokinio padėjėjų pateikti komentarai, kas padėtų padaryti jų darbą patrauklesnį

„Aiškesnis pareigų apibrėžimas.“

„Reikia tiksliai apibrėžti funkcijas.“

„Ši profesija turi būti aiškiai reglamentuota, o ne laikoma aptarnaujančiu personalu.“

„Pareigybės ribos yra neaiškios, jos dažnai pažeidžiamos, todėl padėjėjai jaučiasi „visų galų meistrai“.

„Pagarba šiai pareigybei.“

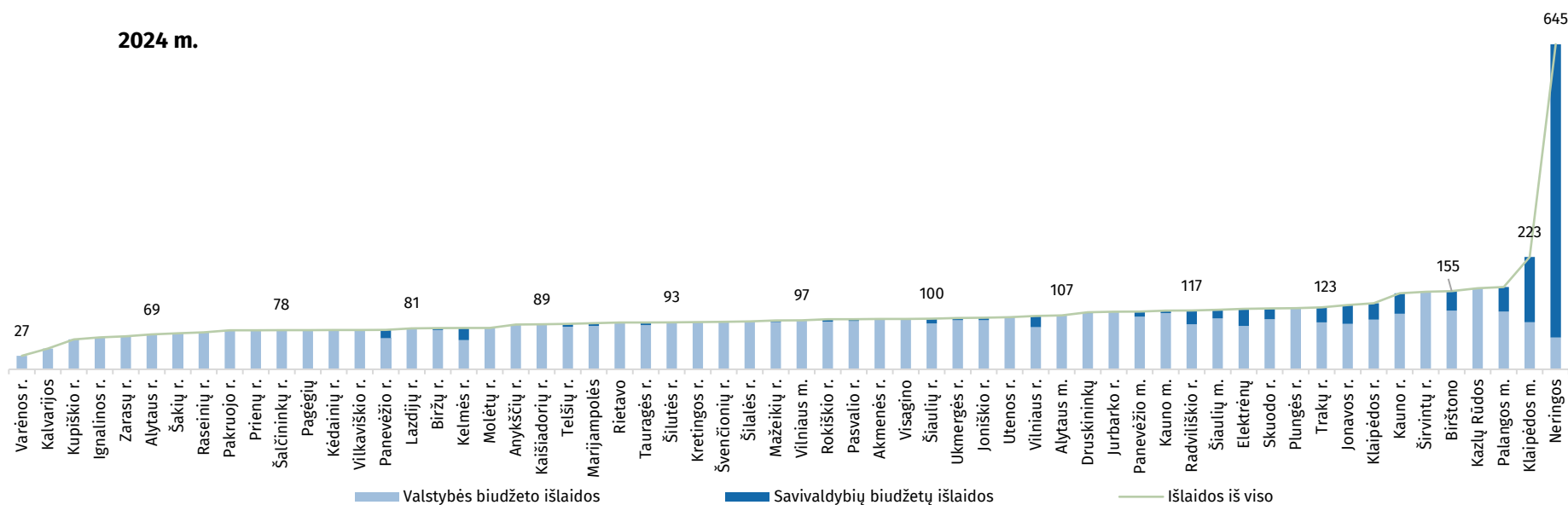
„Mokytojai dar laiko padėjėją kaip techninį personalą.“

„Reikia vienodos ugdymo krypties ir komunikacijos.“

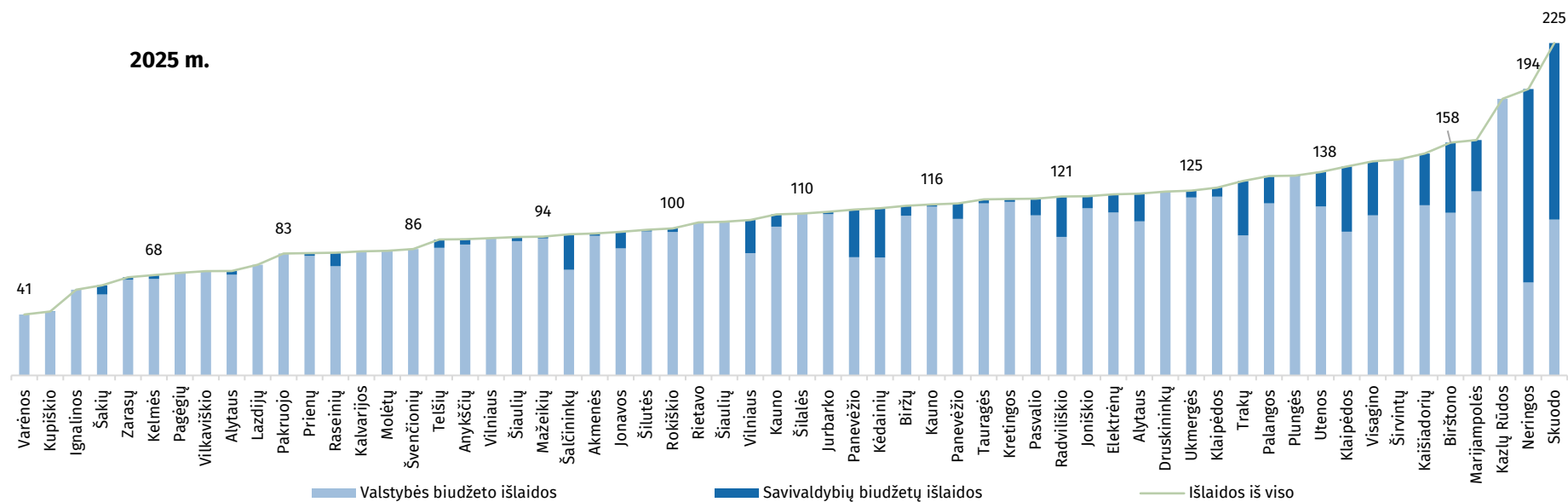
„Per daug vaikų vienai padėjėjai.“

„Darbas su SUP yra emociškai sunkus – reikia atostogų kaip mokytojams.“

Vidutinės išlaidos kvalifikacijos tobulinimui, tenkančios vienam pedagoginiam darbuotojui pagal savivaldybes ir finansavimo šaltinius 2024 ir 2025 m.

Šaltinis – Valstybės kontrolė pagal Švietimo, mokslo ir sporto ministerijos parengtą 2024 m. mokymo lėšų panaudojimo ataskaitą, Švietimo valdymo informacinės sistemos ir savivaldybių duomenis

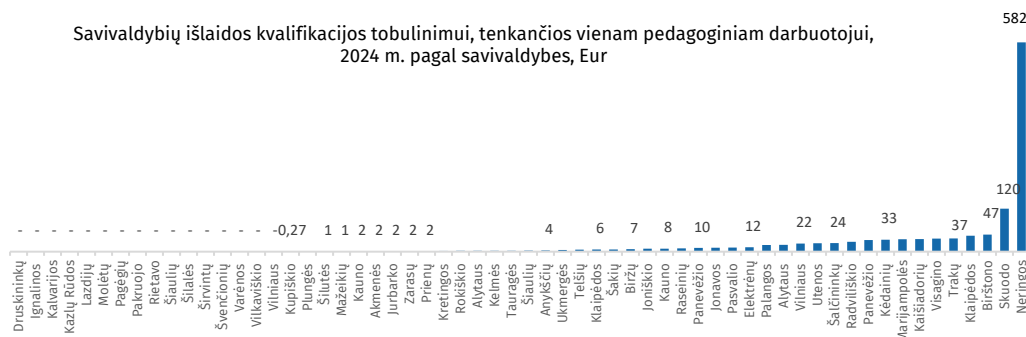

Šaltinis – Valstybės kontrolė pagal Švietimo, mokslo ir sporto ministerijos parengtą 2025 m. mokymo lėšų panaudojimo ataskaitą, Švietimo valdymo informacinės sistemos ir savivaldybių duomenis

Savivaldybių biudžetų išlaidos kvalifikacijos tobulinimui pagal savivaldybes

2024 m. mokyklų darbuotojų kvalifikacijai tobulinti 36 savivaldybės iš savo biudžeto iš viso skyrė 574,3 tūkst. Eur, 24 savivaldybės šiam tikslui lėšų neskyrė. Pinigų skyrusiose savivaldybėse vienam pedagoginiam darbuotojui teko nuo 0,1 iki 582 Eur.

Savivaldybių išlaidos kvalifikacijos tobulinimui, tenkančios vienam pedagoginiam darbuotojui, 2024 m. pagal savivaldybes, Eur

Šaltinis – Valstybės kontrolė pagal Švietimo valdymo informacinės sistemos ir savivaldybių pateiktus duomenis

Savivaldybių skiriama pinigų suma 2024 m. svyravo nuo 0,025 iki 304 tūkst. Eur.

Savivaldybių pinigų kvalifikacijai tobulinti skyrimo 2024 m. pavyzdžiai

Neringos savivaldybė 2024 m. skyrė 15,7 tūkst. Eur kvalifikacijos tobulinimo bei bendradarbiavimo išvykai į Estiją ir Suomiją ir kitiems renginiams, 2025 m. – 3,5 tūkst. Eur.

Klaipėdos m. – nustatyto dydžio tikslines dotacijas pedagoginių ir kitų darbuotojų kvalifikacijai.

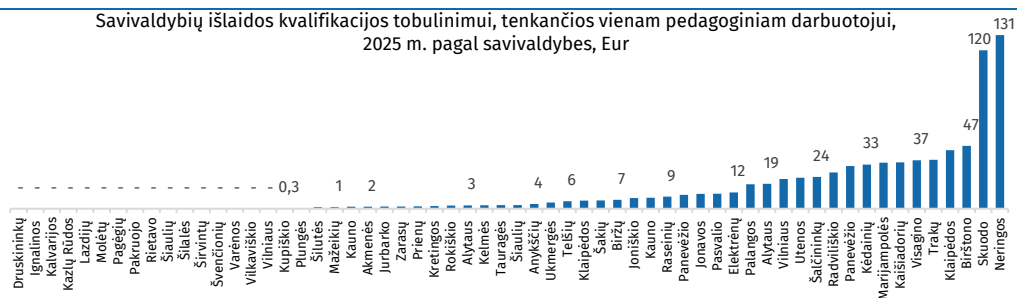
Palangos savivaldybė – pedagoginių ir kitų darbuotojų kvalifikacijai tobulinti, siekiant, kad projektuose nedalyvaujančių mokyklų darbuotojai įgytų papildomų kompetencijų.

Kauno r. savivaldybė – nustatyto dydžio savivaldybės tikslines dotacijas seminarams, paskaitoms, gerosios darbo patirties renginiams; socialinio emocinio ugdymo programos „Lions Quest“ mokymams ir perkvalifikavimo studijoms pagalbos mokiniui specialistams finansuoti.

Jonavos r. savivaldybė – nustatyto dydžio savivaldybės tikslines dotacijas pedagoginių ir kitų darbuotojų kvalifikacijai tobulinti.

2025 m. kvalifikacijai tobulinti savivaldybės iš viso skyrė 358,8 tūkst. Eur, t. y. 37,5 proc. mažiau nei 2024 m., tačiau pinigų skyrė daugiau savivaldybių – 44 (2024 m. – 36), skiriama pinigų suma sudarė nuo 0,05 iki 103,7 tūkst. Eur, 16 savivaldybių šiam tikslui pinigų neskyrė. Pinigų skyrusiose savivaldybėse vienam pedagoginiam darbuotojui teko nuo 0,3 iki 131 Eur.

Savivaldybių išlaidos kvalifikacijos tobulinimui, tenkančios vienam pedagoginiam darbuotojui, 2025 m. pagal savivaldybes, Eur

Šaltinis – Valstybės kontrolė pagal Švietimo valdymo informacinės sistemos ir savivaldybių pateiktus duomenis

Pagrindinė skirtumų priežastis – savivaldybės skiria pinigus ugdymo įstaigoms, atsižvelgdamos į jų poreikius ir savivaldybės biudžeto finansines galimybes: vienos savivaldybės kasmet skiria jų tarybų nustatyto dydžio savivaldybės tikslines dotacijas, priklausomai nuo pedagogų skaičiaus, kitos – esant poreikiui, kai mokykloms nepakanka mokymo pinigų, arba neskiria.

Pedagoginių darbuotojų kvalifikacijos tobulinimą vykdančios įstaigos

Nacionalinė švietimo agentūra

Audituojamu laikotarpiu NŠA vykdė 3 ES finansuojamus projektus, kurių veiklos apėmė ir kvalifikacijos tobulinimo veiklas, susijusias su įtraukiuoju ugdymu:

- ✓ „Pedagogų kompetencijų stiprinimas nacionalinėse kvalifikacijos tobulinimo programose ir magistrantūros studijose“. Vytauto Didžiojo ir Vilniaus universitetai įgyvendina 3 nacionalines programas¹³², susijusias su įtraukiuoju ugdymu. Nuo 2023 m. iki 2024–2025 m. m. studijas nemokamai baigė 965 asmenys, 2025–2026 m. m. mokosi 124 asmenys. 2023–2025 m. panaudota 421,2 tūkst. Eur ES ir bendrojo finansavimo pinigų.
- ✓ „Tęsk: ateik, tobulėk, prisidėk!“. 2023–2025 m. 207 pedagogai nemokamai įgijo papildomą specializaciją¹³³, tam panaudota 1 140,5 tūkst. Eur ES ir bendrojo finansavimo pinigų. Tobulinant įtraukiojo ugdymo kompetencijas, organizuotos stažuotės užsienyje: 2024–2025 m. m. jose dalyvavo 85 asmenys, panaudota 176 tūkst. Eur ES ir bendrojo finansavimo pinigų.
- ✓ „Įtrauktis: visiems ir kiekvienam“. 2025 m. 1 008 asmenys¹³⁴ nemokamai dalyvavo kvalifikacijos tobulinimo renginiuose. Panaudota 303,9 tūkst. ES ir bendrojo finansavimo pinigų.

Akredituotos pedagoginių darbuotojų kvalifikacijos tobulinimo įstaigos (PDKTĮ)

Pedagoginių darbuotojų kvalifikacijos tobulinimo programas įgyvendina pedagogų rengimo centrai ir akredituotos pedagoginių darbuotojų kvalifikacijos tobulinimo įstaigos (PDKTĮ)¹³⁵. Pedagoginių darbuotojų kvalifikacijos tobulinimo programos rengiamos vadovaujantis ŠMSM nustatytais reikalavimais¹³⁶. Programos turi būti akredituotos ir užregistruotos Neformaliojo švietimo programų registre¹³⁷.

Pagal NŠA duomenis¹³⁸, Lietuvoje 2025 m. pabaigoje buvo akredituotos 82 įstaigos, vykdančios mokytojų ir švietimo pagalbą teikiančių specialistų kvalifikacijos tobulinimą. Iš jų 68 proc. (56 iš 82) buvo savivaldybės ar valstybės biudžetinės įstaigos.

¹³² Vytauto Didžiojo universitete – „Įtraukusis ugdymas universalaus dizaino ugdymuisi prieigoje“, Vilniaus universitete – „Įtraukusis meninis ugdymas“ ir „Įtraukiosios mokyklos kūrimo strategijos“.

¹³³ 107 pedagogai įgijo specialiosios pedagogikos, 91 – logopedo, 9 – surdopedagogikos specializaciją.

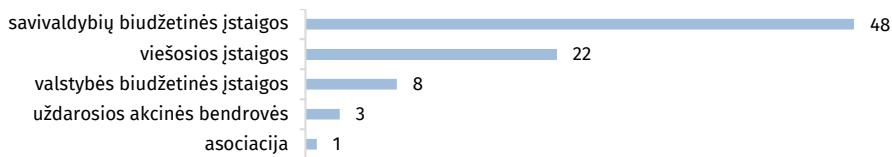
¹³⁴ 401 mokytojas (40 akad. val.), 107 vaiko gerovės komisijų nariai (40 akad. val.), 58 psichologai (24 akad. val.), 442 mokinio padėjėjai (16 akad. val.).

¹³⁵ Švietimo įstatymas, 23 str., 6 d.

¹³⁶ ŠMSM 2023-01-03 įsakymas Nr. V-3. Programos trukmė – ne mažesnė kaip 40 akademinių valandų, parengta atsižvelgiant į prioritetines kvalifikacijos tobulinimo sritis arba specifines, švietimo įstaigos ar pedagoginio darbuotojo profesinių kompetencijų tobulinimo poreikius atitinkančias sritis ir kt.

¹³⁷ ŠMSM 2023-01-03 įsakymas Nr. V-3, 35 p.

¹³⁸ Akredituotų įstaigų sąrašas, prieiga per internetą – [Nacionalinė švietimo agentūra - » Pedagoginių darbuotojų kvalifikacijos tobulinimas](#). Žiūrėta 2026-02-12.

1 pav. Pedagoginių darbuotojų kvalifikacijos tobulinimo įstaigų skaičius pagal jų teisinę formą 2025-12-31

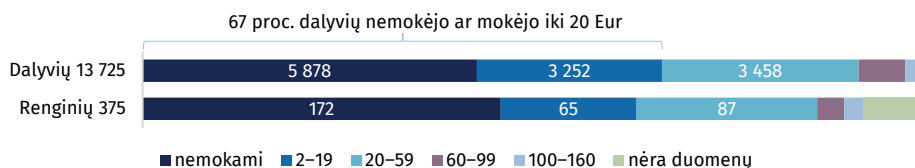
Šaltinis – Valstybės kontrolė pagal Nacionalinės švietimo agentūros ir Viešo įmonių registro duomenis

Viešųjų įstaigų dalininkai yra skirtingi juridiniai ar fiziniai asmenys¹³⁹:

- 19 įstaigų – Lietuvos piliečiai ir (ar) įmonės,
- 2 įstaigų – ŠMSM,
- 1 įstaigos – Vilniaus m. savivaldybė.

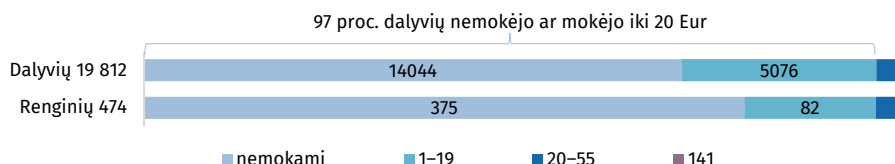
Iš 20 atrinktų PDKTĮ 2024–2025 m. įtraukiojo ugdymo srityje:

- ✓ 90 proc. (18) įstaigų organizavo mokymus pagal 375 akredituotas ilgalaikes programas (trukmė ne mažiau 40 akad. val.) ar jų modulius, kuriuose dalyvavo daugiau nei 13 725 neunikalių dalyvių. Didžioji dalis mokyklų darbuotojų tobulino kvalifikaciją nemokamai ar mokėjo nuo 2 iki 20 Eur.

2 pav. Renginių ir dalyvių skaičiaus pasiskirstymas pagal dalyvio mokestį už dalyvavimą mokymuose pagal ilgalaikes programas ar jų modulius 2024–2025 m.

Šaltinis – Valstybės kontrolė pagal atrinktų pedagoginių darbuotojų kvalifikacijos tobulinimo įstaigų duomenis

- ✓ Visos 20 atrinktų PDKTĮ organizavo 474 kitus kvalifikacijos tobulinimo renginius¹⁴⁰, kuriuose dalyvavo 19 812¹⁴¹ neunikalių dalyvių. Didžioji dalis mokyklų darbuotojų tobulino kvalifikaciją nemokamai ar mokėjo nuo 2 iki 20 Eur.

3 pav. Renginių ir dalyvių skaičiaus pasiskirstymas pagal dalyvio mokestį už kitus kvalifikacijos tobulinimo renginius 2024–2025 m.

Šaltinis – Valstybės kontrolė pagal atrinktų pedagoginių darbuotojų kvalifikacijos tobulinimo įstaigų duomenis

¹³⁹ Pagal Viešo įmonių registro duomenis, prieiga per internetą – [Rekvizitai.lt. Įmonių katalogas. įmonės](https://rekvizitai.lt/moniy/katalogas/imonės). Žiūrėta 2026-02-12.

¹⁴⁰ Mokymus, seminarus, konferencijas, forumus, edukacines keliones ir kt.

¹⁴¹ Viena PDKTĮ nepateikė duomenų apie dalyvių skaičių, nes tokios statistikos nerenka. Įstaiga organizuoja mokymus, kuriuos gali įsigyti tiek mokyklos (kaina priklauso nuo mokymų temų ir dalyvių skaičiaus), tiek patys mokytojai.

Nacionaliniai ir regioniniai specialiojo ugdymo centrai

Daugiausiai renginių tarp nacionalinių centrų organizavo Lietuvos įtraukties švietime centras, kuris vykdo pedagoginių darbuotojų ir mokytojų padėjėjų kompetencijų tobulinimą įtraukiojo ugdymo ir švietimo pagalbos teikimo klausimais. 2025 m. centras organizavo 228 kvalifikacijos tobulinimo renginius (diskusijas, tikslines (*focus*) grupes, gerosios patirties sklaidos renginius, konferencijas, metodines dienas, mokymus, paskaitas, seminarus), kuriuose dalyvavo 8 689 asmenys; surengė 33 viešąsias konsultacijas, kuriose dalyvavo 5 393 asmenų; aplankė 28 proc. Lietuvos bendrojo ugdymo mokyklų: centro mobiliosios metodinės pagalbos grupės suteikė konsultacijas 1 311 pedagogų ir švietimo pagalbos specialistų. Už dalyvavimą renginiuose mokėti nereikėjo.

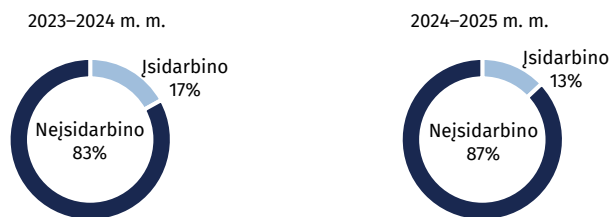
Kiti nacionaliniai centrai organizavo mokymus mokytojams, švietimo pagalbos specialistams ir vadovams, mokinio padėjėjams: „Diemedžio“ ugdymo centras – dirbantiems su elgesio ar (ir) emocijų sutrikimų turinčiais mokiniais; Lietuvos aklųjų ir silpnaregių ugdymo centras – dirbantiems su neregiais ir silpnaregiais mokiniais, Lietuvos kurčiųjų ir neprigirdinčiųjų ugdymo centras – teikiantiems pagalbą mokiniams su klausos sutrikimu. Taip pat šie centrai organizavo kitus kvalifikacijos tobulinimo renginius dirbantiems su SUP turinčiais vaikais.

Regioniniai specialiojo ugdymo centrai konsultuoja priskirto regiono mokyklas, kaip pritaikyti ugdymo turinį, organizuoti ir teikti švietimo pagalbą, kokius metodus taikyti, kaip ir kokias specialiąsias mokymo ir technines pagalbos priemones pasirinkti ir naudoti. Taip pat šie centrai organizuoja ir kvalifikacijos tobulinimo renginius priskirto regiono mokyklų darbuotojams.

Profesinio mokymo įstaigas baigusių specialiųjų ugdymosi poreikių turinčių mokinių įsidarbinimas

PMĮ duomenimis, įsidarbina 13–17 proc. baigusių PMĮ ir turinčių SUP.

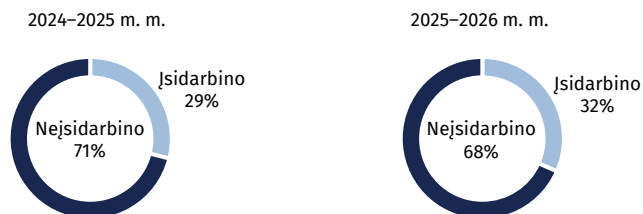
1 pav. Turinčių specialiųjų ugdymosi poreikių mokinių, baigusių profesinio mokymo įstaigas, įsidarbinimas per pirmąjį pusmetį nuo baigimo pagal profesinio mokymo įstaigų duomenis, proc.

Šaltinis – Valstybės kontrolė pagal profesinio mokymo įstaigų duomenis

NŠA duomenimis, įsidarbina 29–32 proc. baigusių PMĮ ir turinčių SUP.

2 pav. Turinčių specialiųjų ugdymosi poreikių mokinių, baigusių profesinio mokymo įstaigas, įsidarbinimas pagal Nacionalinės švietimo agentūros duomenis, proc.

Šaltinis – Valstybės kontrolė pagal Nacionalinės švietimo agentūros duomenis

Profesinio mokymo įstaigos, vykdančios programas, į kurias stojant išsilavinimas nereglamentuojamas ir pagal kurias mokosi asmenys, turintys intelekto sutrikimų

Eil. Nr.	Mokykla
1	Alytaus profesinio rengimo centras
2	Biržų technologijų ir verslo mokymo centras
3	Jonavos politechnikos mokykla
4	Joniškio žemės ūkio mokykla
5	Kauno maisto pramonės ir prekybos mokymo centras
6	Kauno taikomosios dailės mokykla
7	Kauno technologijų mokymo centras
8	Karaliaus Mindaugo profesinio mokymo centras
9	Kėdainių profesinio rengimo centras
10	Klaipėdos Ernesto Galvanausko profesinio mokymo centras
11	Klaipėdos technologijų mokymo centras
12	Klaipėdos turizmo mokykla
13	Kupiškio technologijos ir verslo mokykla
14	Mažeikių politechnikos mokykla
15	Marijampolės profesinio rengimo centras
16	Panevėžio mokymo centras
17	Plungės technologijų ir verslo mokykla
18	Radviškio technologijų ir verslo mokymo centras
19	Raseinių technologijos ir verslo mokykla
20	Rokiškio profesinio mokymo centras
21	Smalininkų technologijų ir verslo mokykla
22	Šiaulių technologijų mokymo centro prekybos ir verslo skyrius
23	Šilutės profesinio mokymo centras
24	Švenčionių profesinio rengimo centras
25	Tauragės profesinis rengimo centras
26	Telšių regioninis profesinio rengimo centras
27	Utenos regioninis profesinio mokymo centras
28	Verslo ir svetingumo profesinės karjeros centras
29	Vilniaus komunalinių paslaugų mokykla
30	Vilniaus paslaugų verslo profesinio mokymo centras
31	Vilniaus statybininkų rengimo centras
32	Visagino technologijos ir verslo mokymo centras
33	Zarasų profesinė mokykla

Šaltinis – Valstybės kontrolė

